

MRS. LIRRIPERS ARV

Efter julenummeret af All the Year Round 1864 med bidrag af
Charles Dickens, Charles Allston Collins
Rosa Mulholland, Henry Spicer,
Amelia B. Edwards og Hesba Stretton

Charles Dickens

Mrs. Lirripers arv

Efter julenummeret af All The Year Round 1864 med
bidrag af

Charles Dickens

Charles Allston Collins

Rosa Mulholland

Henry Spicer

Amelia B. Edwards

Hesba Stretton

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Mrs. Lirripers arv* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og reviderede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Mrs. Lirripers arv* is based upon sources in the public domain worldwide.

This updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. Mrs. Lirriper fortæller, hvorledes det gik hende, og hvorledes hun kom til at rejse udenlands

Ah! Gud ske lov, at jeg kan sætte mig i min egen lænestol, lille ven, om end med en smule hjertebanken af at løbe ovenpå og ned igen; men hvorfor alle køkkentrapper skal være vindeltrapper, det må bygmesteren forsvare, skønt jeg ikke tror, at de rigtig forstår eller nogensinde har forstået deres håndværk, for hvorfor skulle der ellers være så ensformigt overalt og ikke flere bekvemmeligheder og mindre træk, og hvorfor skulle de ellers lægge gipsen for tykt på, hvorved jeg er overbevist om, at der holdes på fugtigheden; og hvad nu røghætterne angår, så sætter de dem jo op imellem hinanden, ligesom hatte i et selskab, og uden at vide mere af, hvilken virkning da vil gøre på røgen, end jeg ved, og måske ikke engang så meget, undtagen at de enten vil sende den lige ned i halsen på en, eller give den en drejning, førend den kommer derned. Og hvad jeg vil sige om alle disse mange slags metalrøghætter (der er en hel række af dem på miss Wozenhams kosthus længere nede på den anden side af gaden), er, at de kun vrider ens røg i kunstige mønstre for én, førend man synker den, og at jeg lige så gerne vil synke min uforandret, da smagen er den samme, ikke at tale om det

indfald, at stille skilte op oven på ens hus for at vise, i hvilke skikkelser man får sin røg i sig.

Da jeg sidder her lige for Deres øjne, lille ven, i min egen lænestol i min egen fredelige stue i mit eget kosthus nummer enogfirs i Norfolk Street, Strand, London midt imellem City og St. James' – hvis ellers noget er, hvor det plejede at være, formedelst disse hoteller, der selv kalder sig indskrænkede, men af major Jackman kaldes uindskrænkede og opstår overalt og ender sig i flagstænger, når de ikke kan komme højere i vejret; men min mening om disse uhyrer er, lad mig få en værts eller venindes venlige ansigt, når jeg kommer fra en rejse, og ikke en messingplade med et elektrificeret nummer, der springer ud af den, og hvis natur det ikke kan være at blive glad ved at se mig, og hvortil jeg ikke har lyst til at lade mig hejse op som et fad sukker i dokkerne og blive overladt til at telegrafere om hjælp med de sindrigste instrumenter, men forgæves – da jeg sidder her, lille ven, behøver jeg ikke at fortælle, at jeg endnu holder kosthus som næringsvej og håber at dø i det og hvis gejstligheden ikke har noget imod det, at blive læst over først i St. Clement Danes og til slutning på Hatfield kirkegård, når jeg igen ligger ved siden af min salig Lirriper. Aske til aske og støv til støv.

Heller ikke ville jeg fortælle Dem noget nyt, lille ven, hvis jeg fortalte Dem, at majoren endnu stadig er et fuldt så fast inventarium i dagligstuen, som taget er det på huset, og at Jemmy er den bedste og livligste dreng, man kan tænke sig, og aldrig har fået noget at vide om den grusomme historie med hans stakkels smukke, unge moder, mrs. Edson, der blev forladt på anden sal og døde i mine arme, men fuldt og fast tror, at jeg

er hans kødelige bedstemoder eller "Bedste", som han kalder mig, og han selv en forældreløs, skønt det er forskrækkeligt med hans maskinbyggeri, siden han fik smag på det, og han og majoren begyndte at lave lokomotiver af parasoller, sprukne jerngryder og garnvindsler, og de slipper bestandig ud af skinnerne og falder over bordet, så at passagererne næsten kommer lige så meget til skade som med de rigtige. Og når jeg siger til majoren: "Major, kan De ikke på nogen måde sætte os i forbindelse med konduktøren?" siger majoren ganske stolt: "Nej, madame, det lader sig ikke gøre;" og når jeg siger: "Hvorfor ikke?" siger majoren: "Det er en ting mellem os i jernbanefaget, madame, og vor ven, den højvelbårne vicepræsident i Handelskollegiet;" og skulle De tro det, lille ven? Majoren skrev til Jemmy i skolen for at rådføre sig med ham om det svar, jeg skulle have, endog førend jeg fik blot så meget ud af ham, og grunden var, at da vi begyndte med den lille model og de smukke og fuldkomne signaler (der I det hele taget var lige så forkerte som de virkelige) og jeg smilende sagde: "Hvilken ansættelse skal jeg have ved dette foretagende, gentlemen?" falder Jemmy mig om halsen og siger dansende: "Du skal være allemands Bedste," og følgelig plager de mig så meget de lyster, og jeg sidder og brummer i min lænestol.

Om en voksen mand, der er så forstandig som majoren, ikke kan gøre nogen ting halvt – ikke engang lege, men må tage fat på det for ramme alvor, om det forholder sig således, eller ikke, skal jeg ikke kunne sige, men Jemmy lod sig rent narre af majorens alvorlige væsen ved bestyrelsen af den Store Forenede Lirriper & Jackman Great Norfolk Dagligstue Jernbane. "For," sagde min Jemmy med tindrende øjne, "vi må have en hel

mundfuld navne, Bedste, ellers vil vor kære gamle allemands", og her kyssede den unge skælm mig, "ikke punge ud." Allemands Bedste tog altså aktierne – ti til ni pence, og, så snart disse penge var brugt, tolv præferenceaktier til halvanden shilling – og de var alle underskrevet af Jemmy, bekræftet af majoren og, mellem os sagt, langt mere pengene værd, end visse andre aktier, jeg i sin tid har købt. I den samme ferie blev banen anlagt og åbnet og befaret, og der afgik lysttog på den, og der skete sammenstød, og kedler sprang, og der hændtes alle slags ulykker på den regelmæssigste og pynteligste måde. Majorens erkendelse af hans ansvarlighed som en slags militær baneinspektør, lille ven, når han lod et tog afgå for sent og ringede med en af de små klokker, som man køber tilligemed de små kulsuffer på bakken om mandens hals på gaden, gjorde ham ære, men når majoren om aftenen skrev sin månedsberetning til Jemmy i skolen om det stående og løbende inventarium og alt sådan noget (hvilket alt sammen stod på majorens kommode og støvedes af af ham selv, førend han blankede sine støvler), var han så alvorlig og tankefuld, som nogen vel kunne være, og gjorde nogle frygtelige rynker i sin pande. Men majoren gør ingenting halvt, hvilket kan ses af den store fornøjelse, han har af at gå ud og måle med Jemmy, når Jemmy kan gå med ham og bære en målekæde, og udføre, jeg ved ikke hvilke forbedringer lige igennem Westminster Abbey, så at hele gaden tror, at de vil endevende alt ifølge en parlamentsakt, hvilket med Guds hjælp også vil ske, når Jemmy lægger sig efter det som næringsvej.

Ved at tale om min salig Lirriper, kommer jeg til at tænke på hans yngste broder doktoren, skønt det såmænd ville være

vanskeligt at sige, hvad han er doktor i, med mindre det skulle være i brændevin; for hverken til medicin, musik eller lovkyndighed kender Josua Lirriper det allermindste, undtagen for så vidt som han bestandig bliver indkaldt for gældskommissionen og får domme over sig, for hvilke han løber bort, og en gang blev han anholdt i gangen her i huset med opslået paraply og majorens hat på hovedet, mens han, indsvøbt i dørmåttten, udgav sig for sir Johnson Jones, kommandør af Bathordenen, med briller på og boende i krigsministeriet. Dengang var han blevet lukket ind af pigen og vist hen til måttten, og sendte mig et stykke papir, der snarere så ud som en fidibus til at tænde et lys med, end som en billet, og hvori han gav mig valget mellem tredivestillings kontant udbetalte og hans hjerne ude på gangen, hvor han ventede på svar. Det var så skrækkeligt for mig, lille ven, at tænke mig min kære salig Lirripers eget kød og blods hjerne flyde på det nye voksdugstæppe, skønt han ikke fortjente, at jeg kom ham til hjælp, at jeg gik ud af min stue her, for at spørge, hvad han ville have en gang for alle, for aldrig at gøre det mere, men jeg traf ham under bevogtning af to gentlemen, der var så dunede, at jeg ville have anset dem for fjerhandlere, hvis de ikke havde forkyndt dommen. "Hent Deres jern, sir," sagde Josua til den mindste af de to med den største hat, "og bind mig med dem!" Man kan tænke sig, hvorledes jeg blev til mode ved at forestille mig ham rasle op ad Norfolk Street med sine lænker, og miss Wozenham se ud ad vinduet efter ham!

"Gentlemen," sagde jeg, rystende over hele min krop og nær ved at dåne, "hav den godhed at føre ham ind i major Jackmans lejlighed."

Af denne grund førte de ham ind i dagligstuen, og da majoren opdagede sin egen hat med den opkrampede skygge på ham, som Josua Lirriper havde snappet ned af dens knage ude på gangen for at forklæde sig som militær, slog han den af hovedet på ham med sin hånd og sparkede den helt op til loftet.

"Vær rolig, major," sagde jeg, "og råd mig, hvad jeg skal gøre med min afdøde Lirripers egen yngste broder."

"Madame," sagde majoren, "mit råd er, at De skal tinge ham i kost i en krudtmølle og love ejeren en passende betaling, når den springer i luften."

"Major," sagde jeg, "som kristen kan De ikke mene, hvad De der siger."

"Jo, det ved Gud jeg gør, madame!" siger majoren; og foruden at majoren, trods alle sine gode sider, er meget hidsig af en mand af hans størrelse at være, havde han slette tanker om Josua på grund af tidligere bryderier, om de end ikke havde været forbundet med næsvished mod hans klædningsstykker. Da Josua Lirriper hørte denne samtale imellem os, vendte han sig om mod den mindste med den største hat og sagde: "Kom, sir! Før mig til mit usle fængsel. Hvor er min mugne stråhat?"

Ved at forestille mig ham klædt næsten helt i hængelåse, ligesom baron Trenck i Jemmys bog, blev jeg så overvældet, at jeg brast i gråd og sagde til majoren: "Tag mine nøgler, major, og afgør sagen med disse gentlemen, ellers får jeg aldrig mere noget glad minut," hvilket var sket flere gange før og ligeledes er sket flere gange siden, skønt jeg ikke bør glemme, at Josua Lirriper også har sine gode følelser og viser dem ved at være så bekymret, når han ikke kan bære sorg for sin broder. Allerede for flere år siden har jeg lagt min enkesorg, da jeg nødig vil gøre

opsigt; men jeg kan ikke lade være at give en smule efter for Josuas svage side, når han skriver: "En eneste sovereign vil sætte mig i stand til at bære en anstændig sørgedragt for min højtelskede broder. Ved hans sørgelige dødsfald lovede jeg stedse at gå sort klædt til minde om ham, men ak, hvor kortsynet er ikke mennesket! Hvorledes skal man kunne holde et sådant løfte, når man er pengeløs?"

Det taler en hel del for inderligheden af hans følelser, at han ikke kan have været syv år, da min salig Lirriper døde, og det er højst rosværdigt af ham at have husket så troligt på det. Men vi ved jo, at der er godt hos os alle, når vi bare vidste hvor det var hos nogle af os, og skønt det langt fra var hensynsfuldt af Josua at tage den kære dreng fra hjertets side, da han var blevet sat i skole, og skrive ned til Lincolnshire efter hans lommepenge med omgående post og få dem, er han dog min egen Lirripers egen yngste broder og havde måske ikke haft i sinde ikke at betale sin regning i *Salisbury Arms*, da hans kærlighed bevægede ham til at opholde sig en fjorten dages tid på Hatfield kirkegård, og havde måske haft i sinde at holde sig ædru, hvis han ikke var kommet i slet selskab. Hvis derfor majoren havde sprøjtet på ham med havesprøjten, som han havde fået listet ind i sit værelse, uden at jag vidste af det, tror jeg, at jag ville være blevet så vred over det, at det ville være kommet til hidsige ord mellem majoren og mig. Men skønt han sprøjtede på mr. Buffle af en fejltagelse, fordi han var gal i hovedet, og skønt det måske er blevet udlagt urigtigt nede hos Wozenhams, som om han ikke havde været glad ved at se mr. Buffle, eftersom han er skatteopkræver, beklager jeg det derfor ikke så meget, som jeg måske burde, lille ven. Om Josua Lirriper endnu vil føre sig godt

op, kan jeg ikke sige, men jeg hører, at han er optrådt på et privatteater som bandit, uden senere at have fået tilbud af de rigtige teaterbestyrere.

Siden jeg har nævnt mr. Buffle, så er han et eksempel på, at der kan være noget godt hos folk, hvor man intet godt venter sig; for det kan ikke nægte, at som forretningsmand har mr. Buffle ikke noget behageligt væsen. At indkræve skatter er ét, og at se sig om, som om han havde mistanke om, at effekterne efterhånden ville blive ført bort gennem en bagdør, et andet; over skatteindkrævning har man intet herredømme, men at være mistroisk er en frivillig sag. Desuden bør der altid tages hensyn til, at en gentleman med majorens hidsighed ikke holder af at blive tiltalt med en pen i munden, og skønt jeg ikke ved, om det er mere tirrende for mine følelser at have en lavpuldet, bredskygget hat, end enhver anden hat, indenfor mine døre, kan jeg dog bedømme majorens følelser, ikke at tale om, at majoren er en mand, der, uden at bære nag eller nære hævngherrighed, betaler sine restancer, således som han altid gjorde med Josua Lirriper. Til sidst lagde majoren sig altså i baghold for mr. Buffle, og det ængstede mig en del. En dag slår mr. Buffle et rask dobbeltslag på døren, og majoren farer hen til den.

"Jeg skulle have to kvartalers ligningsskat," siger mr. Buffle.

"De ligger færdige til Dem," siger majoren og fører ham herind.

Men undervejs ser mr. Buffle sig om på sin sædvanlige mistroiske måde, og majoren bruser op og spørger: "Ser De et genfærd, sir?"

"Nej, sir," svarer mr. Buffle.

"For jeg har allerede før lagt mærke til," siger majoren, "at De tilsyneladende har søgt efter et spøgelse lige oppe under min ærede venindes loft. Hav den godhed, sir, at vise mig dette overnaturlige væsen, hvis De skulle finde det."

Mr. Buffle stirrer på majoren og nikker derpå til mig.

"Mrs. Lirriper, sir," siger majoren, der nu har fået sin damp helt op og forestiller mig med sin hånd.

"Har den fornøjelse at kende hende," siger mr. Buffle.

"A-hm! – Jemmy Jackman, sir!" siger majoren, idet han forestiller sig selv.

"Har den ære at kende Dem for anseelse," siger mr. Buffle.

"Jemmy Jackman, sir," siger majoren, virrende med hovedet i en slags halsstarrigt raseri, "forestiller Dem herved sin højstærede veninde, mrs. Emma Lirriper fra nummer enogfirs i Norfolk Street, Strand, London i grevskabet Middlesex i det forenede kongerige Storbritannien og Irland, og i denne anledning," siger majoren, "tager Jemmy Jackman Deres hat af."

Mr. Buffle skotter til sin hat, som majoren lader falde på gulvet, og derpå tager han den op og sætter den på igen.

"Sir," siger majoren, gloende rød i hovedet og seende ham lige i ansigtet, "der skyldes to kvartalers høflighedsskat, og skatteopkræveren er kommet," hvorpå, hvis De vil tro mig, lille ven, majoren atter tager mr. Buffles hat af.

"Dette," begynder mr. Buffle meget forbitret, men majoren, der har sat mere og mere damp op, afbryder ham og siger: "Tag milen af munden, sir, eller ved dette lands hele djævelske beskatningssystem og hvert enkelt tal i statsgælden, jeg sætter mig op på ryggen af Dem og rider Dem som en hest!" hvilket jeg

også tror, at han havde gjort, for han satte allerede sine pyntelige små ben i lave ligesom til et spring.

"Dette," siger mr. Buffle uden sin pen, "er et overfald, og jeg vil have Dem straffet efter lovens strengthed."

"Er De en mand af ære, sir," svarer majoren, "vil Deres opkræver af, hvad der måtte være forfaldent af æresligningsskat, når det skal være, erholde sit tilgodehavende fuldt udbetalt ved at henvende sig til major Jackman i dagligstuen i mrs. Lirripers kosthus."

Mens majoren med disse betydningsfulde ord stirrede på mr. Buffle, gispede jeg bogstavelig talt af længsel efter en teskefuld salmiakspiritus i et glas vand og sagde: "Lad det dog ikke gå videre, gentlemen, beder og besværger jeg Dem!"

Men majoren var ikke at formå til andet, end at pruste, længe efter at mr. Buffle var gået, og den virkning, det gjorde på min hele blodmasse, da majoren, den næste dag, da mr. Buffle gjorde sin runde, strammede sig op og gik frem og tilbage på gaden, mens han nynnede en melodi, og det ene af hans øjne næsten skjultes af hans hat, findes der ikke udtryk i Johnsons Ordbog til at beskrive. Men jeg lukkede forsigtigt gadedøren på klem og satte mig bag majorens jalousi med mit sjæl på og den faste beslutning, så såre jeg så, at der var fare på færde, at styrte ud på gaden og skrige, indtil min stemme svigtede, og falde majoren om halsen, indtil kræfterne forlod mig, og få alle parter til at holde fred. Jeg havde ikke siddet et kvarter bag jalousiet, førend jeg så mr. Buffle komme med sine skattebøger i hånden, og majoren så ham ligeledes komme og nynnede endnu højere og gik hen imod ham. De mødtes ved

kælderrækværket. Majoren tog sin hat af i en arms længde og sagde: "Mr. Buffle, tror jeg?"

Mr. Buffle tog ligeledes sin hat af i en arms længde og sagde: "Det er mit navn, sir?"

"Har De noget at befale, mr. Buffle?" sagde så majoren.

"Nej, sir," svarede mr. Buffle, og derpå bukkede de begge meget dybt og stolt og skiltes ad, og hver gang mr. Buffle siden gjorde sine runder, mødtes han og majoren altid ved kælderrækværket og bukkede for hinanden, hvorved de erindrede mig om Hamlet og den anden sørgeklædte gentleman, førend de dræber hinanden, skønt jeg kunne have ønsket, at den anden gentleman havde gjort det på en ærligere måde og, selv om det havde været mindre høfligt, uden gift.

Mr. Buffles familie var ikke afholdt i nabolaget, for når man er husejer, lille ven, falder det en ikke naturligt at holde af ligningsskatten, og desuden fandt man, et en enspænderphaeton ikke burde have gjort mrs. Buffle så hovmodig, så meget mindre som den svigagtigt var blevet anskaffet for skatterne, hvilket jeg selv fandt ukærligt. Men afholdt var de nu engang ikke, og der var den uheldige omstændighed i familien, at der mumledes om, at miss Buffle, dels fordi de var så strenge imod hende, og dels fordi hun begunstigede mr. Buffles unge kontorist, enten ville få tæring eller gå i kloster, eftersom hun var så mager og slet ingen madlyst havde, og to glatragede gentlemen med hvide bladkraver og i veste, der lignede sorte busseronner, kiggede omkring hjørnet, hver gang hun gik ud. Således stod tingene hos mr. Buffle, da jeg en nat vågnede ved en frygtelig larm og en brændt lugt, og da jeg kom hen til mit sovekammervindue, så

jeg, at hele gaden stod i en glød. Lykkeligvis havde vi dengang to lejligheder ledige, og førend jeg kunne få nogle klæder kastet på mig, hørte jeg majoren dundre på dørene til kvistværelserne og råbe: "Klæd Dem på! – Brand! Vær ikke bange! – Brand! Fat Dem! – Brand! Alting i orden! – Brand!" på det forfærdeligste. Idet jeg åbnede min sovekammerdør, kom majoren tumlende ind over sig selv og mig og tog mig i sine arme.

"Hvor er det, major?" spurgte jeg ganske åndeløs.

"Det ved jeg ikke, bedste madame," svarede majoren; "Brand! Jemmy Jackman skal forsvare Dem til sin sidste blodsdråbe – brand! Hvilken fornøjelse ville det ikke have været for den kære dreng, hvis han havde været hjemme – brand!"

Men med alt det var han meget kæk og rolig, kun at han rystede mig i mit inderste med sin råben brand. Vi løb ned i dagligstuen og stak hovedet ud ad vinduet, og majoren råbte til en følelsesløs ung abekat, der kom løbende forbi: "Hvor er det? Brand!" Abekatten svarede uden at standse: "O, hvilke løjer! Gamle Buffle har stukket ild på sit hus, for at man ikke skulle opdage, at han har knebet af kassen. Hurra! Brand!" Og nu kom gnisterne flyvende op, og røgen kom drivende ned, og af denne bragen af luer og brusen af vand og raslen med sprøjter og huggen med økser og klirren af ruder og banken på døre og råben og skrigen og jagen og heden og det hele fik jeg en frygtelig hjertebanken.

"Bliv ikke forskrækket, bedste madame," sagde majoren; "- brand! Der er intet at være bange for – brand! Luk ikke gadedøren op, førend jeg kommer – brand! Jeg vil gå hen og se, om jeg kan være til nogen nytte – brand! De er jo rolig og fattet, ikke sandt? – Brand! Brand! Brand!"

Det nyttede ikke, at jeg holdt på manden og sagde ham, at han ville blive galoperet ihjel af sprøjterne, pumpet ihjel af sine overanstrengelser, få våde fødder og dø af forkølelse, klemte ihjel, når tagene styrtede sammen; hans beslutning stod fast, og ud ilede han efter den unge abekat med alt det vejr, han havde, og intet tilovers, og jeg og pigerne samlede os i dagligstuevinduerne og betragtede de skrækkelige luer, som slog op over genbohusene, da mr. Buffles lå omme på hjørnet. Men hvad skulle vi vel straks efter se andet, end nogle mennesker, som kom løbende lige hen til vor dør, og så majoren, der med største travlhed førte dem an, og så nogle flere mennesker og til sidst – båret i en lænestol ligesom Guy Fawkes – mr. Buffle, indsvøbt i et lagen!

Majoren, lille ven, lod mr. Buffle bære op ad vor trappe og fo'r ind i dagligstuen og hentede sofaen, og så fo'r han og alle de andre, uden at sige så meget som et ord, afsted igen og kunne have gjort det samme indtryk som et syn, hvis mr. Buffle ikke havde rullet så skrækkeligt med øjnene i sit tæppe. I en snup kom de alle farende tilbage igen med mrs. Buffle i nok et lagen, og da de havde båret hende ind, fo'r de ud igen og tog sofaen med og kom alle farende tilbage med miss Buffle i nok et lagen, og så fo'r de igen afsted og kom atter farende tilbage med mr. Buffles unge kontorist i nok et lagen, mens han holdt de to mennesker om halsen, der bar ham ved benene, ligesom billedet af den ynkelige skabning, der har tabt slaget (men hvor lænestolen var blevet af, ved jeg ikke), og hans hår så ud, som om der nylig var blevet sprøjtet på det. Og da de så alle fire sad i en række, gned majoren sig i hænderne og hviskede til mig med al den smule hæshed, han kunne samle sammen: "Hvilken

herlig fornøjelse ville dette ikke være for vor prægtige dreng, hvis han var hjemme!"

Vi lavede noget varm te til dem, lille ven, og noget varm grog med en smule styrkende muskatnød, og t førstningen var de tilbageholdne og forknytte, men fik, da de vart blevet beroliget, munden på gang. Og den første brug, mr. Buffle gjorde af sin tunge, var, at han kaldte majoren sin frelser og bedste ven og sagde: "Tillad, min dyrebareste sir, at jeg forestiller Dem for mrs. Buffle," der ligeledes kaldte ham sin frelser og bedste ven og var så hjertelig, som lagenet på nogen måde ville tillade hende at være. Det samme var miss Buffle. Den unge kontorist var noget fortumlet i hovedet og sad og stønnede: "Robina er forvandlet til aske, Robina er forvandlet til aske!" hvilket gik så meget mere til hjertet, som han var blevet svøbt ind i sit lagen, som om han så ud af en violoncelkasse, indtil mr. Buffle sagde: "Tal til ham, Robina!" Miss Robina sagde: "Kære George!" og havde majoren ikke øjeblikkelig hældt noget grog i ham, som han fik i vrangstruben, så at han kom til at hoste voldsomt, ville det måske have været for meget for hans kræfter. Da den unge kontorist havde forvundet det, lænede mr. Buffle sig en kort tid i fortrolighed om til mrs. Buffle – for de så begge ud som et par bylter – og sagde derpå med tårer i sine øjne, som majoren, da han bemærkede det, tørrede: "Vi har ikke været nogen enig familie, lad os efter denne fare blive det; tag hende, George." Den unge kontorist kunne ikke strække sin arm langt nok ud til at gøre det, men hans ytringer var meget smukke, skønt noget usammenhængende. Og jeg tror ikke, at jeg nogensinde har holdt et fornøjeligere måltid, end den frokost vi fik, da vi alle havde sovet, idet miss Buffle så yndigt skænkede te ganske i

romersk stil, således som det i gamle dage gjordes på teatret i Covent Garden, og den hele familie var så venlig, hvad den også stadig har været siden den nat, da majoren stod for enden af redningssækken og bemægtigede sig dem, ligesom de kom ned – den unge kontorist på hovedet, hvilket forklarer det. Og skønt jeg ikke siger, at vi ville være mindre tilbøjelige til at tænke ondt om hinanden, hvis vi indskrænkede os strengt til lagener, siger jeg dog, at de fleste af os ville fatte bedre tanker om deres næste, hvis de ikke var så stolte på det.

Der er nu Wozenhams længere nede på den anden side af gaden. I flere år ærgrede jeg mig stærkt over, hvad jeg endnu stedse må kalde miss Wozenhams hårdnakkede underbyden, og over at billedet af huset i Bradshaws "Vejviser i London" havde alt for mange vinduer og et stort og anstødeligt egetræ, som man endnu aldrig har set i Norfolk Street, lige så lidt som en karet med fire heste udenfor Wozenhams dør, i stedet for at det ville have gjort Bradshaw langt større ære, hvis han havde tegnet en droske. Denne bitre stemning varede lige til den eftermiddag i afvigte januar, da en af mine piger, Sally Rairyganoo, som jeg endnu stadig har mistænkt for at stamme fra Irland, skønt hendes familie boede i Cambridge; thi hvorfor løb hun ellers bort med en mursvend af den limerickske trosbekendelse og holdt bryllup i trætofler, uden at vente, til hans blå øje var kommet sig, i selskab med fjorten personer og én hest, og de sloges oppe på himlen af køretøjet – denne min bitre stemning, gentager jeg, lille ven, varede lige til den eftermiddag i afvigte januar, da Sally Rairyganoo kom stormende (jeg kan ikke bruge noget mildere udtryk) ind i mit værelse med et spring, der måske og måske ikke bruges i

Cambridge, og sagde: "Hurra, missis! Miss Wozenham sælger ud!" Da jeg fik det på min tallerken og min samvittighed, lille ven, at pigen Sally havde grund til at tro, at jeg kunne glæde mig over et medmenneskes ødelæggelse, brast jeg i gråd og sank tilbage i min lænestol og sagde: "Jeg skammer mig over mig selv!"

Nå, jeg prøvede på at sætte mig til min te, men kunne ikke for at tænke på miss Wozenham og hendes nød. Det var en bedrøvelig aften, og jeg gik hen til vinduet og så over til Wozenhams, og så vidt jeg kunne se ned ad gaden for tåge, var det så sørgeligt, som det vel kunne være, og ikke et lys var der at se. Så sagde jeg til sidst til mig selv: "Det får ikke at hjælpe," og tog min ældste hat og mit ældste sjal på, da jeg ikke ville, at miss Wozenham skulle i et sådant øjeblik mindes om mit bedste tøj, og dermed går jeg over til Wozenhams og banker på. "Er miss Wozenham hjemme?" siger jeg og vender hovedet bort, da jeg hører døren gå. Og så så jeg, at det var miss Wozenham selv, der havde lukket op, og bedrøveligt medtagen var hun, den stakkel, og hendes øjne var ganske ophovnede af gråd.

"Det er flere år siden, miss Wozenham," sagde jeg, "at der opstod en lille uenighed imellem os i anledning af, at mit barnebarns hue faldt ned i Deres kælder. Jeg har slået det i glemmebogen og håber, at De har gjort det samme."

"Ja, mrs. Lirriper," sagde hun, "det har jeg."

"Så min bedste," sagde jeg, "ville jeg gerne tale et ord med Dem."

Da jeg kaldte hende min bedste, gav miss Wozenham sig til at græde på det ynkeligste, og en ikke ufølsom, aldrende person, der kunne have været bedre raget, med nathue på

hovedet og en hat ovenpå den, kom med en høflig undskyldning for, at fåresygen havde taget så stærkt på ham, samt for at han havde skrevet hjem til sin kone på pusteren, som han holdt i hånden ligesom en skrivepult, ud fra bagstuen og sagde:

"Damen trænger til et trøstens ord," hvorpå han gik ind igen.

Så kunne jeg på en ganske naturlig måde sige: "Trænger hun til et trøstens ord, sir? Da skal hun med Guds hjælp også få det!"

Og miss Wozenham og jeg vi gik ind i stuen til gaden med et dårligt lys, der også syntes at have grædt og spruttede stærkt, og jeg sagde:

"Fortæl mig nu alt, min bedste!"

Og miss Wozenham vred sine hænder og sagde: "O, mrs. Lirriper, den mand har gjort eksekution her, og jeg har ikke en eneste ven i verden, der kan hjælpe mig med en shilling."

Det har intet at betyde, hvad en gammel sladderhank som jeg sagde til miss Wozenham, da hun havde sagt dette, og jeg vil derfor kun fortælle Dem, lille ven, at jeg ville have givet tredive shillings for at have kunnet tage hende over med mig til te, hvis jeg bare havde turdet for majoren. Ikke fordi, ser De vel, at jeg jo nok vidste, at jeg ved de fleste lejligheder og måske også ved denne kunne vikle majoren om min finger som en ende tråd, når jeg gav mig i lag med det, men han og jeg havde så ofte bagtalt miss Wozenham for hinanden, at jeg skammede mig, og jeg vidste, at hun havde krænket hans stolthed og aldrig min, ligesom jeg også var bange for, at denne Rairyganoo-tøs skulle gøre ulykker. Derfor sagde jeg: "Kunne De give mig en kop te, min bedste, som kunne rydde op i mit pulterkammer af et hoved, ville jeg måske bedre kunne fatte Deres sager."

Og teen fik vi og sagerne med, og da alt kom til alt, var det kun fyrretyve pund, og – nok sagt! Hun er så stræbsomt og ærligt et menneske, som der nogensinde har levet, og har allerede betalt mig halvdelen tilbage, og hvad kan det så nytte at sige mere, især da det ikke er hovedsagen? For hovedsagen er, at, mens hun kyssede mine hænder og trykkede dem og kyssede dem igen og velsignede og velsignede og velsignede mig, blev jeg ganske let om hjertet igen og sagde: "Hvilken vraltende gammel gås jeg dog har været, min bedste, at jeg har kunnet anse Dem for noget ganske andet!"

"Ak, men jeg," sagde hun, "har også taget fejl af Dem!"

"Fortæl mig for Guds skyld," sagde jeg, "hvad du tænkte om mig."

"O," sagde hun, "jeg troede, at De ingen medynk havde med sådan et strengt liv af hånden og i munden som mig og væltede Dem i overflod."

Jeg skoggerlo (og meget glad var jeg ved at gøre det, da jeg temmelig længe havde været nær ved at kvæles) og sagde: "Se blot på min skabning, min bedste, og sig mig så, om jeg, hvis jeg havde overflod, ville kunne vælte mig i den?"

Det slog hovedet på sømmet! Vi blev ganske ellevilde af lystighed, og jeg gik så glad og taknemmelig, som jeg vel kunne være, tilbage til mit velsignede hjem.

Men førend jeg slutter, så tænk bare, at jeg også havde misforstået majoren. Ja! For næste formiddag kom majoren ind i min lille stue med sin børstede hat i hånden og begyndte: "Bedste madame –" og så stak han ansigtet ind i hatten, som om han lige var kommet ind i en kirke. Mens jeg nu sad og var

ganske forundret, kom han ud af sin hat og begyndte igen: "Min højtagtede og dyrebare veninde –" og gik så ind i hatten igen.

"Major," udbrød jeg ganske forskrækket, "er der tilstødt vor kære dreng noget?"

"Nej, nej, nej," sagde majoren, "men miss Wozenham har været her i morges for at gøre mig undskyldninger, og jeg kan sandt for Herren ikke forvinde, hvad hun fortalte mig."

"Sniksnak, major," sagde jeg, "De ved endnu ikke, at jeg var bange for Dem i aftes og ikke tænkte halvt så godt om Dem, som jeg burde! Kom derfor ud af kirken, major, og tilgiv mig, som en god, gammel ven, så skal jeg aldrig gøre det mere."

Og jeg overlader til Dem, lille ven, at afgøre, om jeg nogensinde gjorde eller skal gøre det. Og hvor rørende at tænke sig, at miss Wozenham med sine småindtægter og efter sine tab gør så meget for sin fattige, gamle fader og holder sin broder, der har haft den ulykke at blive forstyrret i hovedet af den strenge matematik, så pæn som en ny knappenål oppe på tredje bagsal, der ellers overlodes de logerende til pulterkammer, og det uagtet han fortærer en hel lammebov ad gangen!

Og nu, lille ven, må jeg virkelig til at fortælle Dem om min arv, hvis De vil skænke mig Deres opmærksomhed, og det havde også været min hensigt at gå lige løs på det, hvis det ene ikke havde fremkaldt det andet. I juni måned og dagen før St. Hansdag kom min pige Winifred Madgers – hun var, hvad man kalder en Plymouther Søster, og den Plymouther Broder, der tog hende, gjorde meget vel deri, for et pynteligere ungt fruentimmer af kone er aldrig kommet ind i et hus og bagefter kommet ned med smukkere Plymouther Tvillinger – dagen før

St. Hansdag kom Winifred Madgers, som sagt, ind til mig og sagde: "Der er en gentleman fra konsulens, som ønsker at tale med mrs. Lirriper." De kan nu tro mig, om De vil, lille ven, men mine consols i banken, hvor jeg har en smule stående til Jemmy, gjorde mig ganske hed om ørene, og jeg sagde: "Du store Gud, jeg vil da håbe, at han ikke er faldet?"

"Det ser han ikke ud til," sagde Winifred.

"Så lad ham komme ind," sagde jeg.

Den fremmede gentleman kom ind, og sortklædt var han, og hans hår, syntes mig, klippet noget vel kort, og han sagde meget høfligt: "Madame Lirriper?"

"Ja, sir," sagde jeg; "behag at tage plads."

"Jeg kommer," sagde han, "frra den frranske konsul"; og deraf mærkede jeg straks, at det ikke var den engelske bank. "Frra mairriet i Sens," sagde den fremmede gentleman, snurrende meget kunstigt og behændigt på sine r'er, "harr vi fået en meddelelse, som jeg skal have den ære at oplæse. Madame Lirriper forstår vel fransk?"

"Ak Gud nej, sir," sagde jeg, "det forstår madame Lirriper slet ikke."

"Det gør intet til sagen," sagde den fremmede gentleman, "jeg skal overrætte."

Dermed, lille ven, giver den fremmede gentleman sig til at læse noget om et departement og et mairie (hvilket jag, Gud forlade mig det, lige til majoren kom, troede var Mary, og aldrig har jeg været mere befippet, end ved at tænke på, hvorledes dette unge fruentimmer kunne have så meget med det at bestille) og oversatte med den forbindtligste ulejlighed en hel del, som gik ud på, at i byen Sens i Frankrig lå en ubekendt

englænder for døden og kunne hverken tale eller røre sig. I hans logi var der et guldur, en pung med så og så mange penge og en kuffert med de og de klædningsstykker, men intet pas eller andre papirer, med undtagelse af et spil kort, som lå på hans bord, og på bagsiden af hjerter es havde han skrevet med blyant: "Til øvrigheden. Hav den godhed, når jeg er død, at sende mine efterladenskaber som en arv til mrs. Lirriper, nummer enogfirs i Norfolk Street, Strand, London." Da den fremmede gentleman havde forklaret alt dette, der var opsat langt ordentligere, end jeg ville have troet om franskmændene, eftersom jeg dengang ikke kendte noget til nationen, rakte han mig dokumentet. Men synderlig klogere blev jeg ikke af det, må De tro, undtagen for så vidt som det så ud til at være udfærdiget på karduspapir og var stemplet helt over med ørne.

"Trroer madame Lirriper," sagde den fremmede gentleman, "at genkende sin ulykkelige compatrriot?"

De kan tænke Dem, lille ven, hvor forlegen jeg blev ved at høre tale om mine compatrioter.

Jeg sagde: "Undskyld sir. Vil De ikke have den godhed, sir, at gøre Deres sprog så simpelt som De kan?"

"Den ulykkelige englænder, som ligger for døden, hin beklagelsesværdige compatrriot," sagde den fremmede gentleman.

"Tak, sir," sagde jeg, "nu forstår jeg Dem. Nej, sir, jeg har ikke den fjerneste forestilling om, hvem det kan være."

"Har madame Lirriper ingen søn, brodersøn, gudsøn, ven eller bekendt af nogensomhelst slags i Frankrig?"

"Bestemt ingen slægtning eller ven," sagde jeg, "og, så vidt jeg ved, heller ingen bekendt."

"Undskyld, De tager locataires?" sagde den fremmede gentleman.

I den faste tro, lille ven, at han med sit forbindtlige udenlandske væsen ville byde mig et eller andet – en pris, for eksempel – bøjede jeg hovedet lidt og sagde, hvis De vil tro det: "Nej tak. Den vane har jeg ikke."

Den fremmede gentleman blev forlegen og sagde: "Tager mod logerende, mener jeg?"

"O!" sagde jeg smilende. "Gud velsigne Dem! Jo, det gør jeg rigtignok."

"Kan det ikke være en forhenværende logerende?" sagde den fremmede gentleman. "En eller anden logerende, som De har eftergivet lejen? De har vist eftergivet adskillige logerende lejen?"

"Hm, det har hændet sig, sir," sagde jeg, "men jeg forsikrer Dem, at jeg ikke kan mindes nogen gentleman af den slags, som det efter nogen rimelighed kunne være."

Kort sagt, lille ven, vi kunne ikke blive kloge på det, og den fremmede gentleman opskrev, hvad jeg sagde, og gik. Men han lod mig beholde papiret, hvoraf han havde to hos sig, og da majoren kom ind, sagde jeg, idet jeg rakte ham det: "Der har De gamle Moores almanak med alle hieroglyfferne til Deres bedømmelse, major."

Majoren var lidt længere om at læse det, end jeg ville have troet efter den måde at dømme, hvorpå han forstod at bruge sin mund, når han jagede lirekassemandene væk, men til sidst blev han dog færdig og stod og stirrede forbavset på mig.

"Major," sagde jeg, "De er blevet overrasket."

"Madame," sagde majoren, "Jemmy Jackman er målløs."

Nu traf det sig således, at majoren havde været ude for at indhente nogle oplysninger om jernbaner og dampskibe, da vor dreng dagen efter skulle komme hjem i sin sommerferie, og vi til en forandring ville rejse et eller andet sted hen med ham, for at gøre ham en fornøjelse. Mens derfor majoren stod og stirrede på mig, faldt det mig ind at sige til ham: "Gid De ville gå ind og se efter i Deres bøger og landkort, og sige mig, hvor denne hersens by Sens ligger i Frankrig."

Majoren samlede sig sammen og gik ind i dagligstuen, og da han havde rumsteret lidt derinde, kom han tilbage og sagde: "Bedste madame, Sens ligger nogle og halvfjerdsindstyve engelske mil syd for Paris."

Med hvad jeg virkelig kan kalde en fortvivlet anstrengelse, sagde jeg: "Major, vi vil rejse derhen med vor velsignede dreng."

Havde majoren aldrig før været ude af sig selv, så blev han det ved tanken om denne rejse. Hele dagen igennem var han ligesom den vilde mand i skoven, efter at han i bladene havde fundet en bekendtgørelse om noget, han kunne bruge. Tidligt næste morgen, længe førend det var muligt, at Jemmy kunne komme, var han ude på gaden for at råbe til ham, at vi alle sammen skulle rejse til Frankrig. De kan nok tænke, at den unge rosenkind blev lige så vild som majoren, og de drev det så vidt, at jeg sagde: "Hvis I to børn ikke er ordentligere, jager jeg jer begge i seng." Og så gav de sig til at pudse majorens kikkert for at se Frankrig med den og gik hen og købte en lædertaske med en rem til at hænge på Jemmy, for han skulle bære pengene ligesom en lille Fortunatus med hans pung.

Havde jeg ikke givet mit ord og vakt deres forhåbninger, ville jeg nok have kunnet komme ud af dette foretagende, men nu

var det for sent til at vende om. To dage efter St. Hans dag tog vi derfor afsted med morgendiligencen, og da vi kom ned til havet, som jeg kun havde set en gang før i mit liv, og det var da min salig Lirriper friede til mig, gjorde dets friskhed og dybde og luftighed og tanken om, at det bestandig havde rullet der siden, og at det bestandig rullede, og at så få af os ænsede det, mig ganske alvorlig. Men glad var jeg alligevel, og det samme var Jemmy og majoren, og søgangen var ikke videre stærk, om jeg end blev noget flov og hovedsvimmel, skønt ikke mere, end at jeg godt kunne lægge mærke til, at de udenlandske skibe synet at være bygget meget hulere end de engelske, hvilket foranlediger en langt frygteligere støj, når søfolkene er dårlige.

Men, lille ven, det blålige og lette og brogede ved alt, og selve de sribede skilderhuse og de blanke raslende trommer og de små soldater med deres smalle liv og pyntelige gamacher, da vi var kommet over på fastlandet, alt dette gjorde mig til mode som jeg ved ikke hvad – som om atmosfæren var blevet løftet af mig. Og hvad nu frokosten angik, så kunne jeg, om jeg så holdt en kok og to kokkepiger, ikke få den lavet for dobbelt så mange penge, og der var ingen fornærmede unge fruentimmer, som gloede på én og misundte én og påskønnede éns søgning med det ønske, at éns mad måtte kvæle én, men de var så høflige og ivrige og opmærksomme, og alting var så rart med undtagelse af, at Jemmy hældte hele ølglas vin i sig, så at jeg ventede at se ham falde under bordet.

Og den måde, hvorpå Jemmy talte sit fransk, var virkelig fortryllende, og det gjordes tit nok nødigt; for når nogen sagde en stavelse til mig, svarede jeg: "Noncomprenny, De er meget forekommende, men det nytter ikke – nu, Jemmy!" Og så fyrede

Jemmy nok så lystelig væk på dem, kun at den eneste mangel ved Jemmys fransk var, som det forekom mig, den, at han sjældent forstod et ord af, hvad de sagde til ham, hvilket gjorde, at det ikke blev fuldt så nyttigt, som det kunne have været, skønt det ellers var fuldkomment ægte, og med hensyn til majorens færdighed ville jeg, fransk efter engelsk at dømme, have troet, at der havde været et større udvalg af ord i dette sprog, skønt jeg må tilstå, at havde jeg ikke vidst, hvem han var, da han spurgte en militær gentleman i en grå kappe hvad klokken var, ville jeg have anset ham for en indfødt franskmand.

Førend vi rejste hen efter min arv, ville vi tilbringe en hel dag i Paris, og jeg vil lade Dem selv bedømme, lille ven, hvad det var for en dag for Jemmy og majoren og kikkerten og mig og det spejdende unge menneske i døren i gæstgivergården (skønt høflig nok var han), der fulgte med for at vise os mærkværdighederne. Hele vejen på jernbanen til Paris havde Jemmy og majoren været nær ved at skræmme livet af mig ved at bukke sig ned fra forhøjningerne på stationerne for at undersøge maskinerne nedenunder deres mekaniske maver og ved at krybe ind og ud, jeg ved ikke hvor, for at opdage forbedringer til den Store Forenede Dagligstue Stambane, men da vi en klar morgenstund kom ud i de glimrende gader, glemte de rent deres londonske forbedringer og hengav sig ganske til Paris.

"Skal jeg tale engelsk nu?" sagde det spejdende unge menneske til mig.

"Hvis De kan, unge mand, vil det være mig meget kært," sagde jeg; men da jeg efter en halv times forløb fuldt og fast

troede, at manden var blevet gal, og jeg med, sagde jeg: "Hav den godhed at tage fat på Deres fransk igen, sir," idet jeg vidste, at jeg da ikke ville have den kval at gøre mig umage for at forstå ham, hvilket ville være en meget behagelig lettelse. Ikke fordi jeg tabte synderlig mere derved, end de andre; for jeg lagde i almindelighed mærke til, at når han meget vidtløftigt havde beskrevet et eller andet, og jeg sagde til Jemmy: "Hvad er det, han siger, Jemmy?" skottede Jemmy polisk til ham, idet han svarede: "Han er så morsomt uforståelig!" og at, når han så igen havde beskrevet det endnu vidtløftigere, og jeg sagde til Jemmy: "Nå, Jemmy, hvorom er det så?" svarede Jemmy:

"Han siger, at den bygning blev repareret syttenhundrede og fire, bedste."

Hvorfra dette spejdende unge menneske havde fået sine spejdende vaner, kan man ikke forlange, at jeg skal vide; men den måde, hvorpå han luskede af, mens vi spiste vor frokost, og kom igen, når vi sank den sidste bid brød, og ligeså om middagen og om aftenen, idet han da spejdede i teatret og i porten til gæstgivergården og i dørene til de butikker, hvor vi købte et par småting, og overalt ellers, hvilket var temmelig besværligt, så at man fristedes til at spytte. Men om Paris kan jeg ikke fortælle Dem andet, lille ven, end at det på en gang er både by og land og hugne sten og lange gader med høje huse og haver og springvande og billedstøtter og træer og guld, og umådelig store soldater og umådelig små soldater og de smukkeste barnepiger med de hvideste kapper, som springer i tov med de mangfoldigste slags børn med de fladeste huer, og rene duge bredt overalt til middagsmad, og folk, som sidder i det frie og ryger og nipper til deres glas så lang som dagen er,

og små komedier, som bliver opført under åben himmel for fattigfolk, og enhver butik er et fuldstændigt og pynteligt værelse, og alle synes at spille alt muligt. Og hvad nu angår de strålende lys, lille ven, der, når det er blevet mørkt, skinner højt oppe og langt nede og foran og bagved og rundt om, og den mængde teatre og den mængde mennesker og den mængde af alle slags, så er det et sandt trylleri. Og næsten det eneste, der ærgrede mig, var, at hvad enten man vil betale sin plads i jernbanevognen, eller veksle sine penge hos en vekselerer, eller tage sig en komediebillet, er damen eller herren (formodentlig af regeringen) indespærret bag de sværeste jernstænger, så at det snarere ser ud som en zoologisk have, end som et frit land.

Da jeg endelig var kommet i seng den aften, og min unge skælm kom ind for at kysse mig og spurgte: "Hvad synes dig så om det dejlige, dejlige Paris, bedste?" sagde jeg: "Jeg er til mode, Jemmy, som om der brændtes et dejligt fyrværkeri af i mit hoved." Og meget kølende og forfriskende var det smukke landskab, da vi dagen efter rejste hen efter min arv, og det beroligede mig og gjorde mig godt.

Endelig kom vi da til Sens, lille ven, en smuk lille by med en stor domkirke med to tårne, hvor kragerne fløj ud og ind ad glamhullerne, og nok et tårn ovenpå det ene af de to andre tårne, ligesom en prædikestol af sten, og på denne prædikestol så jeg, hvis De vil tro mig, mens jeg hvilede mig i gæstgivergården førend vi skulle spise, en prik, nedenfor hvilken fuglene svævede, og de tilkendegav mig ved tegn, at det var Jemmy, hvilket det virkelig også var. Da jeg sad på gæstgivergårdens altan havde jeg forestillet mig, at en engel kunne have stude der og formane menneskene til at være gode,

men jeg tænkte mindst på, hvad Jemmy, sig selv uafvidende, fra dette høje sted råbte ned til nogen i byen.

Gæstgivergården havde den dejligste beliggenhed, man kunne tænke sig, lille ven, lige nedenfor de to tårne, hvis skygger hele dagen forandrede sig på den, ligesom på en slags solskive; og folk fra landet kørte ind og ud ad gården på arbejdsvogne og i kalecher og alt sådant noget, og udenfor var der et torv lige overfor kirken, og det hele var så pynteligt som et billede. Majoren og jeg blev enige om, at hvad det så blev til med min arv, så var dette det sted, hvor vi ville tilbringe vor ferie, og vi blev ligeledes enige om, at vor kære dreng ikke blev forstyrret i sin glæde den aften ved synet af englænderen, hvis han endnu var i live, men at vi to ville gå alene hen til ham. For De må vide, at da majoren ikke tiltroede sig vejr nok til at klatre så højt op som Jemmy, var han gået tilbage til mig og havde ladet ham blive hos vejviseren.

Da Jemmy efter bordet var gået ud for at betragte floden, gik majoren ned til mairiet, og kom kort efter tilbage med en militær person med sabel og sporer og trekantet hat og gult bandoler og nogle lange snore, som han må have fundet ubekvemme. Og majoren sagde: "Englænderen ligger endnu i den samme tilstand, bedste madame; denne herre vil føre os til hans bolig." Ved disse ord tog den militære person sin trekantede hat af for mig, og jeg kunne se, at han havde raget sin pande for at efterligne Napoleon Bonaparte, men han lignede ham dog ikke.

Vi gik ud ad gårdporten, forbi domkirkens grønne døre og ned ad en smal algade, hvor beboerne sad og sladrede i deres butiksdøre og børnene legede. Den militære person gik foran

og standsede udenfor en svineslagters bod, hvor der stod en lille billedstøtte af en gris i vinduet og et æsel så ud ad en dør.

Da æslet så den militære person, smuttede det ud på fortovet for at vende sig, og klaprede derpå gennem gangen ud i en baggård, og da vejen derved var blevet fri, førtes majoren og jeg op ad den fælles trappe og ind på anden sal til gaden, et nøgent værelse med rødt murstensgulv, og hvor persiennerne var lukkede for at formørke det. Da den militære person åbnede dem, så jeg det tårn, hvor jeg havde set Jemmy, blive mørkere og mørkere, alt som solen dalede, og da jeg vendte mig om mod sengen ved væggen så jeg englænderen.

Han havde haft en slags hjernefeber, og alt hans hår var faldet af, og han havde et koldt omslag på hovedet. Jeg så meget nøje på ham, mens han lå der så udtæret og med lukkede øjne, og jeg sagde til majoren: "Det ansigt har jeg aldrig set før."

Majoren så ligeledes meget nøje på ham og sagde: "Jeg ikke heller."

Da majoren havde forklaret vore ord for den militære person, trak denne gentleman på skuldrene og viste majoren kortet, hvorpå der var skrevet om arven til mig. Det var blevet skrevet i sengen med en mat og rystende hånd, og jeg kendte ikke mere til håndskriften end til ansigtet. Heller ikke gjorde majoren.

Skønt han lå der alene, blev den stakkels skabning dog passet så godt, som det var at håbe, og ville dengang ikke have kunnet mærke, om der sad nogen hos ham. Jeg fik majoren til at sige, at vi ikke ville gå foreløbig, og at jeg ville komme igen dagen efter og våge lidt ved sengen. Men jeg fik ham til at tilføje – og jeg rystede stærkt på hovedet for at give det så meget mere eftertryk – "Vi er enige om, at vi aldrig før har set dette ansigt."

Vor dreng blev højst overrasket, da vi fortalte ham det, mens han sad ude på altanen i stjernelyset, og han gennemgik nogle af de historier om tidligere logerende, som majoren havde skrevet op og spurgte, om det ikke kunne være muligt, at det var den eller den logerende. Det var ikke muligt, og vi gik i seng.

Næste morgen lige ved frokosttid trådte den militære person klirrende ind og sagde, at lægen af visse tegn, som han så, antog, at der måske kunne indtræde en oplivelse, førend det var forbi, hvorfor jeg sagde til majoren og Jemmy: "I to drenge skulle gå ud og more jer, men jeg vil tage min bønnebog og gå hen og sætte mig ved sengen." Dermed gik jeg og blev siddende der nogle timer, nu og da læsende en bøn for ham, stakkels sjæl, og op på dagen bevægede han sin hånd.

Han havde ligget så stille, at lige så såre han rørte sig, mærkede jeg det, tog mine briller af, lagde min bog fra mig og stod op og så på ham. Efter at have bevæget den ene hånd, begyndte han at bevæge dem begge, og så bar han sig ad som en, der famler i mørke. Længe efter han havde slået øjnene op, var der ligesom en hinde over dem, og han følte endnu stedse efter lyset, men lidt efter lidt klaredes hans syn, og hans hænder blev rolige. Han kunne se loftet, kunne se væggen og kunne se mig, og alt som hans syn klaredes, klaredes også mit, og da vi til sidst så hinanden i ansigtet, fo'r jeg tilbage og udbrød med heftighed:

"O, De onde, onde menneske! Deres synd har røbet Dem!"

For i samme øjeblik som livet lyste ud af hans øjne, vidste jeg, at han var Jemmys fader, mr. Edson, der så grusomt havde forladt Jemmys unge, ugifte moder, der var død i mine arme,

den stakkels kærlige skabning, og havde efterladt Jemmy til mig.

"De grusomme, onde menneske! De slette, sorte forræder!"

Med den smule kræfter, han havde, gjorde han et forsøg på at vende sit elendige ansigt bort for at skjule det. Hans arm sank ud af sengen og hans hoved tilligemed den, og der lå han foran mig, knust på legeme og sjæl, visseligen det ynkeligste syn under sommersolen.

"O nådige Himmel," sagde jeg grædende, "lær mig, hvad jeg skal sige til dette nedbrudte ler! Jeg er en stakkels syndig skabning, og dommen tilhører ikke mig."

Idet jeg vendte øjnene op mod den klare, blanke himmel, så jag det hele tårn, hvor Jemmy havde stået ovenover fuglene og kunnet se dette selvsamme vindue, og det sidste blik af hin stakkels smukke, unge moder, da hendes sjæl opklaredes og forløstes, syntes at skinne ned derfra.

"O menneske, menneske, menneske!" sagde jeg og kastede mig på knæ ved sengen; "er Deres hjerte sønderrevet, og angrer De virkelig, hvad De har gjort, vil vor Frelser endnu have barmhjertighed med Dem!"

Idet jeg bøjede mit ansigt ned mod sengen, kunne hans matte hånd netop bevæge sig så meget, at den kunne røre ved mig. Jeg håber, at denne berøring var angerfuld. Den søgte at få fat i min kjole og holde den fast, men fingrene var for svage til at kunne lukke sig.

Jeg løftede ham op på puden igen og sagde:

"Kan De høre, hvad jeg siger?"

Hans øjne sagde ja.

"Kender De mig?"

Endnu tydeligere sagde hans øjne ja.

"Jeg er ikke alene her. Majoren er fulgt med mig. Kan De huske majoren?"

Ja. Det vil sige, han sagde ja med øjnene på samme måde som før.

"Og ikke engang majoren og jeg er her alene. Vi har mit barnebarn, hans gudsøn, med. Hører De? Mit barnebarn."

Fingrene gjorde nok et forsøg på at gribe efter mit ærme, men kunne kun nærme sig det.

"Ved De, hvem mit barnebarn er?"

Ja.

"Jeg beklagede og elskede dets forladte moder. Da dets moder lå for døden, sagde jeg til hende: 'Denne spæde er tilfaldet en gammel, barnløs kone,' og siden har han stedse været min glæde og stolthed. Jeg elsker ham så højt, som om han havde ligget ved mit eget bryst. Ønsker De at se mit barnebarn, førend De dør?"

"Ja."

"Vis mig, når jeg holder op at tale, om De tydeligt forstår hvad jeg siger. Han er ikke blevet gjort bekendt med sin fødsels historie, ved intet om den, har ingen mistanke om den. Fører jeg ham herhen til dette leje, vil han tro, at De er en fuldkommen fremmed. Det er mere, end der står i min magt, at holde kundskaben om, at der gives så megen synd og elendighed her i verden, skjult for ham; men at De nogensinde har været ham så nær i hans uskyldige vugge, har jeg holdt og holder jeg og skal jeg stedse holde skjult for ham, og det både for hans moders og for hans egen skyld."

Han viste mig, at han tydeligt forstod mine ord, og tårerne strømmede ud af hans øjne.

"Hvil Dem nu, så skal De få ham at se."

Derpå gav jeg ham lidt vin og et par dråber cognac og lagde hans sengeklæder til rette, men jeg begyndte at blive urolig for, at majoren og Jemmy skulle blive for lange borte, og på grund af denne sysselsættelse for tanker og hænder, hørte jeg ikke fodtrin ude på trappen og blev ganske overrasket ved at se majoren pludselig standse midt i værelset ved den i sengen liggende mands blik og derpå genkende ham, ligesom jeg for lidt siden havde genkendt ham.

Der var vrede og rædsel og afsky og jeg ved ikke hvad i majorens ansigt, og jeg gik derfor hen til ham og førte ham hen til sengen, og da jeg foldede mine hænder og løftede dem op, gjorde majoren det samme.

"O Herre," sagde jeg, "du ved, hvad vi to i forening så af hin unge skabnings sorger og lidelser, som nu er hos dig. Er dette døende menneske virkelig angerfuld, beder vi to i forening dig ydmygt at have barmhjertighed med ham!"

Majoren sagde amen, og efter et kort ophold hviskede jeg til ham: "Kære gamle ven, hent vor elskede dreng." Og uden at sige et ord, gik majoren, der havde været klog nok til at forstå det hele, uden at der var blevet sagt ham et ord, hen og hentede ham.

Aldrig, aldrig, aldrig skal jeg glemme vor drengs smukke, åbne ansigt, mens han stod ved fødderne af sengen og betragtede sin ubekendte fader. Og o, hvor lignede han da ikke sin søde unge moder!

"Jemmy," sagde jeg, "jeg har fået alting at vide om denne stakkels gentleman, og han har engang logeret i det gamle hus, og da han ønskede at se alle dem, der hører til det, førend han dør, sendte jeg bud efter dig."

De øjne, som snart skulle lukke sig for stede, vendte sig om imod mig, og jeg var i min stoltheds styrke ikke stærk nok til at modstå dem.

"Min elskede dreng, mens dette medmenneske ligger der, således som de bedste og de sletteste af os engang alle skal ligge, er der en grund i hans hemmelige historie, for hvis skyld jeg tror, at det ville lette hans sjæl i hans sidste time, hvis du ville lægge din kind til hans pande og sige: 'Gid Gud vil tilgive Dem'."

"O bedste," sagde Jemmy med fuldt hjerte, "dertil er jeg ikke værdig!" Men han bukkede sig dog og gjorde det. Derpå fik de famlende fingre omsider fat i mit ærme, og jeg tror, at han prøvede på at kysse mig, da han døde.

Se så, lille ven! Der har De historien om min arv i dens hele fuldstændighed, og den er den umage, jeg har haft med den, ti gange værd, hvis De synes om den.

De tror måske, at vi blev vrede på den lille franske by Sens, men det gjorde vi slet ikke. Jeg mærkede, at jeg aldrig så op på det hele tårn oven på det andet tårn, uden at de dage vendte tilbage, da hin smukke unge skabning med hendes smukke lyse hår stolede på mig som på en moder, og denne erindring gjorde stedet så fredeligt for mig, at jeg ikke kan beskrive det. Og hver eneste sjæl i hotellet ned til duerne i gården blev gode venner med Jemmy og majoren og fulgte med dem på alle slags udflugter i alle slags køretøjer, der blev trukket af ubændige

heste – med og uden hoved – mudder i stedet for maling og reb i stedet for seletøj – og enhver ny ven var klædt i blå ligesom en slagter, og enhver ny hest stod på bagbenene og ville sluge og fortære enhver anden ny hest, og hver mand finde en pisk, hvormed han slog smæld i smæld, ligesom en skoledreng med sin første pisk. Hvad majoren angik, lille ven, så tilbragte han største delen af sin tid med et lille glas i den ene hånd og en flaske let vin i den anden, og hver gang han så nogen anden med et lille glas, lige meget hvem det var – den militære person med snorene, eller tjenestefolkene ved deres aftensmad nede i jorden, eller købstadsfolk, som sad og sladrede på en bænk, eller landsbyfolk, der ville til at vende hjem fra torvet – ned fo'r majoren med sit glas, for at klinke med dem og råbe: Holla! Vive den og den! eller Vive det og det! som om han var ude af sig selv. Og skønt jeg ikke ganske kunne billige, at majoren gjorde det, så er verdens skikke forskellige i de forskellige dele af den, og skulle der overhovedet danses på torvet med en dame, der holdt barberstue, så holder jeg for, at majoren gjorde ret i at danse efter bedste evne og fo'r op med en kraft, som jeg ikke havde tiltroet ham, skønt jeg blev lidt urolig over barrikadelyden af de råb, som opløftedes af de andre dansende og resten af selskabet, indtil da jeg spurgte: "Hvad er det, de råber, Jemmy?" – Jemmy svarede: "Bedste, de råber: Bravo, engelske militær! Bravo, engelske militær!" hvilket var meget tilfredsstillende for mine følelser som englænderinde og blev det navn, hvorunder majoren gik.

Men hver aften til en vis tid sad vi på altanen i hotellet for enden af gården og så op på det gyldne og rosenfarvede lys, som vekslede på de store tårne, og på skyggerne af tårnene,

som vekslede på alt omkring os og os selv med, og hvad tror De vel, at vi bestilte der? Ja, lille ven, havde Jemmy ikke taget nogle flere af de historier med, som majoren havde skrevet op efter fortællinger af forhenværende logerende i nummer enogfirs i Norfolk Street, og bragte han dem ikke frem med følgende tale:

"Hør nu, bedste, og hør nu, gudfader, her er flere af dem. Jeg vil læse! og skønt du skrev dem op til mig, gudfader, ved jeg dog, at du ikke vil have noget imod, at jeg overlader bedste dem, vil du vel?"

"Nej, min kære dreng," sagde majoren, "alt, hvad vi har, er hendes, og vi selv med!"

"Hendes stedse kærlige og hengivne J. Jackman og J. Jackman Lirriper," råber den unge skælm og giver mig et trykkys. "Nu vel da, gudfader, så hør. Siden bedste nu netop er i lag med at få arv, vil jeg gøre disse historier til en del af arven og testamentere hende dem. Hvad siger du, gudfader?"

"Hip, hip, hurra!" sagde majoren.

"Nu vel da," udbryder Jemmy ganske ivrigt, "vive den engelske militær! Vive lady Lirriper! Vive Jemmy Jackman ditto! Vive arven! Hør nu efter, bedste, og hør nu efter, gudfader, jeg vil læse! Og jeg skal fortælle jer, hvad jeg desuden vil gøre. Den sidste aften at vor ferie her vil jeg, når vi har pakket og er rejsefærdige, slutte med noget af min egen opfindelse."

"Glem det ikke, sir," sagde jeg.

"Vær kun ikke bange, bedste," udbrød den unge fyr og flamme. "Nu da, nu læser jeg. En, to, tre, kakkellorum. Luk munden op og øjnene i og se, hvad lykken sender jer. Nu begynder vi straks. Pas på, bedste, pas på, gudfader!"

I denne sin livlige stemning begyndte Jemmy at læse og læste hver aften, mens vi opholdt os der, og sommetider blev vi så længe ved med det, at vi måtte have et lys, som brændte ganske stadigt ude på altanen i den stille luft. Og her er da resten af min arv, lille ven, som jeg sender Dem i denne bunke papirer, alle sammen skrevet med majorens tydelige, store skrift. Jeg ville ønske, at jeg også kunne sende Dem kirketårnene og den milde luft og gården ved hotellet og duerne, der ofte kom og satte sig på rækværket tæt ved Jemmy og så ud, som om de var kunstdommere, således lagde de hovedet på siden; men De får at tage det, som De finder det.

2. En forhenværende loggerende fortæller en forunderlig historie om en doktor

Jeg har lovet på en ganske almindelig måde, major, og på ganske almindelige tider ug ville kun have grumme lidt at fortælle om mig selv og hvad jeg har oplevet (hvis jeg blev opfordret til det), som ville kunne interessere andre end mig selv. Men jeg kender en historie, som skal høre Dem til, hvis De vil, og hvorom jeg kun har ganske få ord at sige. Min fader besad den i håndskrift, så længe jeg kan huske, og tillod mig at læse den, da jeg begyndte at komme til skelsår og alder. Han havde fået den af en meget gammel ven, som jeg dunkelt kan mindes at have set som dreng i vort hus, en fransk herre med et forekommende væsen og et tungsindigt smil. Han forsvandt meget tidligt af mine ungdomsdages erindring, og jeg husker ham først og fremmest på grund af, at min fader fortalte mig, at han havde fået håndskriftet af ham, og at den franske herre, da han gav ham det, havde sagt: "Ak, få ville tro, hvad der foregik dengang i Frankrig, her er en prøve på det, man læg vel mærke til, at jeg ikke venter, et De skal tro på det."

Da tiden kom, at jeg skulle undersøge min afdøde faders papirer, fandt jeg dette mellem de øvrige. Jeg lagde det til side, da jeg dengang var stærkt optaget af forretninger, og stødte først på det i går netop her i huset under en periodisk

undersøgelse af en stor kasse med papirer fra min bankier i Strand tæt herved. Den periodiske undersøgelse var snart forbi, og med den af en følelse at, at jeg burde tage mig noget mere for, naturligt opstående ivrighed læste jeg hvert eneste ord i håndskriftet. Det er nu gult og afbleget, som De ser, og det er højst mærkværdigt, som De vil få at se. Det lyder således:

Det er en velbekendt sag, at da det attende århundrede var nær ved dets slutning, og da det øjeblik nærmede sig, og da den mægtige forandring, hvormed det længe havde truet, lige var i begreb med at indtræde, var vi parisere kommet i en sindsstemning, der var så slet, som den vel kunne være. Trætte af yppighed, havde vi for største delen tabt al sans for nydelse, og af nogen som helst pligtfølelse var der, Gud bedre det! lidt nok. Hvad troede vi om menneskets ansvar? Vi var her for at fornøje os, hvis vi kunne; kunne vi ikke, nå – så var der jo en udvej.

Det var netop en af de tingenes tilstande, der, som alle tænkende mennesker kunne indse, umuligt kunne vare længe. En stor rystelse måtte være nært forestående, sagde sådanne mennesker; en i sin rod så fuldkomment rokket samfundstilstand måtte gennemgå en eller anden alvorlig sygdom, førend der kunne være nogen rimelighed for, at den ville blive bedre. Min "alvorlige sygdom" kom, og den store franske revolution indviede ganske nye forhold. Det, jeg har at fortælle, står imidlertid ikke i forbindelse med revolutionen, men tildrog sig nogle år førend denne store begivenhed rystede verden, og et nyt tidsafsnit begyndte.

Det er ikke at antage, at mennesker, der nærede de anskuelser og levede som den bedre klasse blandt pariserne

dengang, var lykkelige, ja en frimodig, åbenhjertig mand, der var nogenlunde tilfreds med verden, således som han forefandt den, og kunne og ville glæde sig ved den, ville af de mere oplyste (og ynkværdige) være blevet betragtet med foragt og anset for et menneske, der manglede både dannelse og "ton". Der gaves imidlertid kun få sådanne, og formændene for den sygelige masse herskede uindskrænket. Blandt dem var det naturligvis ikke sandsynligt, at et middel, der egnede sig så godt til at hjælpe dem ud af deres forlegenheder, som selvmord, ville blive overset, og det er ikke for meget sagt, at de ofre, som bragtes på hint skrækkelige alter, overskred enhver grænse for almindelige forhold. Det var sådan et let middel at ty til, sådan en hurtig måde at slippe ud af sine forlegenheder på. Var pengene knappe, konen umedgørlig, elskerinden hårdnakket, vinden østlig, glæder ikke længere glæder, men smerte endnu stedse smerte, livet af en eller anden grund ikke værd at eje, var det en pine, en plage, et helvede på jorden, så var hjælpen lige ved hånden: man kunne jo skille sig ved det. Hvad det, der lå hinsides, angik – bah! så fik man at friste sin lykke. Måske var der intet, måske var der elysiske marker med uendelige jordiske nydelser og evig ungdom og friskhed, for at de kunne nydes. "Lad os skynde os bort," sagde de trætte; "hvem vil hjælpe os på vej?"

På hjælpere var der ingen mangel. Der var fine gifte, som kunne gøre det af med én i en håndevending, og uden at man mærkede noget til det. Der var bade og lancetter, og enhver kunne sætte sig i et varmt bad, åbne en åre på sig og dø på en sømmelig måde. Dernæst var der pistoler, nydelige små spilleværker, helt indlagte med sølv og perlemor, og éns våben

indlagt i kolben med en krone over, hvis man tilfældigvis – hvad der var højst sandsynligt – var marquis. Og gaves der ikke trækul? Den søvn, som dampen af disse sagdes at frembringe, var den allertryggeste, der kunne tænkes, uden drømme, uden opvågner. Men så måtte man også passe godt på at stoppe alle revner og sprækker, da man ellers let kunne komme til at indånde noget frisk luft, og derved se sig sat tilbage blandt østlige vinde, kreditorer og alle livets øvrige onder, med kun en smule hovedpine for ens ulejlighed. Alle disse forskellige måder, hvorpå vor stakkels lille livsgnist kan slukkes, var dengang på mode, men der var én ejendommelig fremgangsmåde til den skrækkelige gernings fuldbyrdelse, der var endnu mere moderne, end alle de andre, og som det er min særlige opgave at skildre.

I en vis smuk gade i Paris og i Faubourg St. Germain boede der en vis lærd og dygtig læge, hvilken lærde mand vi vil kalde dr. Bertrand. Han var en mand med et iøjnefaldende og ret behageligt ydre, en smuk, anselig skabning og et smukt og overraskende opvakt ansigt. Han kunne være mellem fyrretyve og halvhundrede år; men der var en ejendommelighed ved hans ansigt, som enhver, der kom i berøring med ham, må have bemærket, skønt ikke alle ville have kunnet forklare, hvad det var, som slog dem. Hans øjne var døde. De forandrede sig aldrig og bevægede sig kun sjældent. De øvrige dele af hans ansigt var lige så bevægelige som de fleste andre menneskers ansigter, hans øjne derimod ikke. De havde en mat blyfarve og så virkelig ud, som om de var døde, en forestilling, der endmere forstærkedes af den disse redskaber omgivende huds ligblå og

usunde farve, efter hvilken at dømme den kunne have tilhørt en død.

Trods sine døde øjne var dr. Bertrand livlig, ja, næsten munter og uforanderlig og forbavsende forekommende. Intet kunne forstemme ham, ligesom han også var omgivet af en uigennemtrængelig hemmelighedsfuldhed, så at det var umuligt at komme ham ind på livet eller nedbryde de skranker, hans høflighed opførte rundt om ham. Dr. Bertrand havde gjort mange opdagelser, hvoraf den videnskabelige verden havde draget nytte. Han var en rig mand, og hans formue var vokset i en påfaldende grad. Doktoren lagde ikke dølgsmål på sine midler: det lå i hans natur at finde behag i overdådighed og pragt, og han levede i begge dele. Hans bolig, et hotel af middelstørrelse i Rue Mauconseil, lå på en dertil hørende, med buske og blomster beplantet plads og var et mønster på smag, og navnlig virkeliggjorde hans spisesal idealet for, hvad et sådant værelse bør være. Malerier, skønne malerier – ikke kun væginventar – smykkede væggene, der om aftenen oplystes af de kunstfærdigste lamper af overordentlig styrke. Gulvene var belagt med de pragtfuldeste persiske tæpper, gardinerne og stolebetrækkene var af det kostbareste utrechtfløjl, og i et udenfor liggende, stedse til den højeste grad af yppighed opvarmet drivhus, spillede uophørligt et springvand, hvis lette plasken gjorde musik.

Og med føje havde dr. Bertrand en så fuldkommen spisesal i sit hus, da det at gøre middagsselskaber var en hovedbestanddel af hans virksomhed. I visse kredse var disse selskaber højst berømte, men omtaltes stedse med en vis forbeholdenhed. Man mumlede om, at deres pragt var

fabelagtig, at retterne og vinene havde en andetsteds aldeles ukendt fuldkommenhed; at gæsterne, der sad til bords i fløjlslænestole og spiste af guldallerkener, opvartedes af tjenere, som forstod deres håndværk, hvilket vil sige meget; og det hed endydermere, at dr. Bertrand, der var gået ind i tidens ånd, var en udmærket og erfaren kemiker, og at det var noget, der fulgte af sig selv, at dr. Bertrands gæster ikke fandt livet at være alt, hvad de kunne ønske og ikke attråede at overleve den nat, som fulgte på deres modtagelse af hans smukke gæstfrihed.

En sælsom og utålelig beskyldning! Hvem kunne vel leve med den på sig? Det kunne åbenbart doktoren, for han levede ikke alene, men trivedes og blomstrede, uagtet den hvilede på ham.

Det var en nem og behagelig udvej til at slippe ud af livets forlegenheder, som dr. Bertrand således skaffede til veje. Man spiste med uvant yppighed og i udvalgt selskab, og doktoren var selv det bedste selskab. Man fornå ingen uro eller smerte; for doktoren forstod sine ting bedre end som så; man gik hjem, måske følede sig søvrig, men blot nok til at gøre sengen så meget desto mere velkommen, faldt øjeblikkelig i søvn – doktoren forstod at afpasse alt på minuttet – og vågnede i de elysiske marker, eller ventede i det mindste at vågne dér. Dette var, i forbigående sagt, den eneste del af programmet, som doktoren ikke med bestemtthed kunne borge for.

En formiddag modtog dr. Bertrand et brev fra en ung herre ved navn de Clerval, som anmodede om dagen efter at turde nyde godt af doktorens gæstfrihed. Dette var den form, som sædvanligvis iagttoges, og brevet (hvad der ligeledes var sædvanligt) ledsagedes af et meget anstændigt honorar.

Ufortøvet afsendtes et meget nådigt svar, indeholdende en indbydelse til næste dag og en tilkendegivelse af, at det ville være doktoren særdeles kært at have den fornøjelse, at gøre monsieur de Clervals bekendtskab.

En mørk, regnfuld dag i slutningen af november egnede sig ikke til at forsone nogen, der i forvejen var ked af livet, med dette. Alt dryppede, træerne i Champs-Élysées, tagrenderne på skilderhusene, deres paraplyer, som var forsynet med disse overdådighedsgenstande, deres hatte, som ikke var det: alt dryppede, ja dryppen var en for dagen så udelukkende ejendommelighed, at doktoren med den fine takt og menneskekundskab, der udmærkede ham, havde, da han anordnede aftenens program, givet befaling til at stoppe for springvandet i drivhuset, for at det ikke skulle forstemme hans gæster; for doktoren lod det stedse være sig særdeles magtpåliggende, at hans gæsters munterhed ikke dæmpedes.

Alfred de Clerval dannede en slags undtagelse fra dem, der i reglen besøgte doktoren. For hans vedkommende var det ikke kedsomhed, livslede eller higen efter pirring, som gjorde ham til doktorens gæst. Det var en blanding af nag og ærgrelse med virkelig overbevisning om, at det, hvortil han havde sat sin hu, som det eneste, der kunne berede ham lykke, var uopnåeligt for ham, og da han var af en heftig og ilsindet natur og troede at have forspildt enhver udsigt til lykke i livet, besluttede han at forlade det. Det var i almindelighed to hovedårsager, der var vandet på dr. Bertrands mølle: penge- og kærlighedssorger, og de Clervals lidelser hørte til den sidste slags, idet han befandt sig i en feber af kærlighed og skinsyge. Han var og havde i nogen tid været en glødende tilbeder af mademoiselle de

Farelles, en på den tid bekendt skønhed. Alt var en tidlang gået godt, indtil en vis vicomte de Noel, en fætter til damen, var trådt frem på skuepladsen, og da Alfred de Clerval var begyndt at blive skinsyg, var der opstået adskillige ubehagelige optrin, og til sidst var det kommet til et alvorligt brud, da mademoiselle de Farelles hørte til dem, der er for stolte til at rense sig for en falsk beskyldning, hvor let de end kunne gøre det. De Clerval havde ikke set vicomten en eneste gang, da det væsentligste samkvem mellem denne og mademoiselle de Farelles havde fundet sted skriftligt, og det var til dels denne brevveksling som havde afstedkommet bruddet.

Da de Clerval trådte ind i den sal i hr. Bertrands hus, hvor gæsterne forsamlede sig før bordet, så han sig blandt otte eller ni personer, der alle, ligesom han selv, var i begreb med at sætte sig omkring doktorens bord med hensigter af fortvivlet natur. I fysiognomisk henseende hørte de til alle arter af former, idet nogle var fede, andre magre i ansigtet, nogle rødmossede, andre meget blege, kun i én henseende lignede de hinanden; de havde alle en slags bestemt, urokkeligt præg, der skulle være og til en vis grad også var uudforskkeligt.

Det er blevet sagt, at der var personer af enhver slags i denne forsamling. Her var for eksempel en tyk mand med et af naturen lystigt ansigt, fuldblodig, måske trængende til en smule lægehjælp, ganske vist for meget "bonvivant", men hvorfor i alverden var han her? Var han kommet for at rådføre sig med doktoren om sin fordøjelse, kunne man forstå det, men hvad ville han her nu? Denne mand vidste, at det i morgen ville blive udråbt på gader og stræder, at han var ødelagt og en bedrager. Hans rygte ville styrte sammen som et korthus, og

han, som havde en særlig forkærlighed for selskabelig anseelse og hidtil indtaget en god stilling blandt sine lige, vidste, at han aldrig ville blive i stand til at vise sit ansigt igen. Sin selskabelighed og lyst til omgang med andre tro til det sidste, var han kommet for at gøre ende på sig selv i godt selskab. Kun dr. Bertrands fremgangsmåde ville kunne svare til denne uheldige spekulants ønsker; ære være derfor dr. Bertrand, som skaffede enhver klasse personer midlet til selvmord!

Fremdeles var der et individ at helt anden beskaffenhed; det var en mørk, mager, glatraget mand, hos hvem dette bestemte, uudforskellige præg var mere indviklet, end hos nogen af alle de andre. I morges havde hans kammertjener banket på hans dør og bragt ham et til monsieur adresseret brev, som kammerpigen havde fundet på madames natbord. Madame havde ikke selv været inde i værelset, kun brevet havde ligget på natbordet. Monsieur havde læst det, og nu var han her for at spise til middag hos dr. Bertrand, og hans ansigt var ligblegt, og han sagde ikke et ord.

Gæster som disse og de Clerval var undtagelser. Den rette mand på den rette plads var et højt, affalmet ungt menneske, som Alfred så støtte sig på kaminen, da han var for dorsk til at sidde, stå eller ligge og derfor måtte støtte sig på noget, hans ansigt var smukt, hvad symmetri i træk og forhold angik, men dets udtryk var skrækkeligt, så tomt, så træt, så håbløst, at man næsten kom til den erkendelse, at det bedste, han havde kunnet gøre, var at gå her hen og spise til middag hos dr. Bertrand. Han var glimrende klædt, og værdien af hans vest- og skjorteknapper syntes at tyde på, at det ikke var fattigdom, der havde ført ham herhid, ligesom den fuldkomne mathed og

tomhed i hans trætte ansigt syntes at tilkendegive, at han ikke var i stand til at nære en så heftig kærlighed, at den kunne drive ham til at ty til denne sidste udvej. Nej, her var det håbløs, afgjort, skrækkelig livslede. Nogle af hans venner havde spist hos dr. Bertrand, og det syntes at have hjulpet, da de ikke havde plaget ham siden. Han syntes, at han ville forsøge det, og var gået her hen til middagsselskab. Der var flere som han, mennesker, der så at sige havde overlevet sig selv, overlevet deres bedre jeg – deres tro, deres sundhed, deres medfødte menneskelige deltagelse for de ting, som tildrager sig under solen – mennesker, hvis hjerter for længst var gået i graven, og hvis legemer nu skulle følge bagefter dem.

"Vi underkaster os ingen forestillingsceremonier ved disse vore små réunions," hviskede doktoren til de Clerval, "men antages alle at kende hinanden." Dette sagdes, efter at tjeneren højtideligt havde meldt, at der var anrettet, og mens gæsterne og deres vært begav sig til spisesalen.

Dens udseende var fortryllende. Doktoren havde ikke alene ladet stoppe for springvandet, men endog til hyggelighedens forøgelse, givet befaling til at trække de store fløjlsgardiner sammen for indgangen til drivhuset. Brændeknuderne blussede i kaminen, og bordet var besat med skinnende lys; for doktoren kendte godt virkningen af disse og vidste, hvorledes de bidrager til at forhøje livligheden, hvor de bruges.

Alle gæsterne tog plads ved det skrækkelige bord, og måske påtrængte i dette under de forhåndenværende omstændigheder stedse isnende øjeblik en alvorlig følelse af, hvad de havde for sig, nogle af dem. Alfred de Clerval, i det mindste, gøs, da han satte sig, og nogle gode tanker kæmpede for at vinde

herredømme over hans sjæl. Men terningen var kastet. Han var kommet derhen i en for alle de tilstedeværende bekendt hensigt og troede desuden at gribe doktoren i at kaste sine øjne på ham. Han måtte være en mand – *en mand*.

På dette standpunkt af gæstebuddet syntes doktoren at være i en slags spænding og kunne nu og da vise sig utålmodig mod tjenerne, fordi de ikke røgtede deres gerning hurtigt nok. Og så gik østerserne rundt, og derpå en let vin. Det var Chateau d'Yquem. Doktorens vin var mageløs.

Dr. Bertrand syntes fast bestemt på, at samtalen ingen standsninger skulle lide og anstrengte sig af alle kræfter – skønt han lod til at være i det ypperligste humør – for at holde den i gang. Der var forbundet én skrækkelig omstændighed ved den matte tale. Ingen hentydede til fremtiden, ingen talte om i morgen. Det ville have været upassende af værten og tåbeligt af gæsterne.

"I et vejr som dette," ytrede doktoren, henvendende sig til et spøgelse af fornemt udseende ved den anden ende af bordet, "har De formodentlig undladt Deres køretur i Boulogneskoven, hr. baron?"

"Nej," svarede den tiltalte, "jeg var der to timer i eftermiddag."

"Men tågen – kunne De se?"

"Jeg havde løbere med fakler foran vognen. Det ville være underholdende, tænkte jeg."

"Og var det da underholdende?" spurgte en anden spøgelsesagtig person og så pludselig i vejret som om han næsten fortrød at have betroet sig til doktorens gæstfrihed, førend han havde gjort dette nye forsøg. "Var det underholdende?"

"Ikke i fjerneste måde," svarede baronen med en slags slukket stemme og åbenbart til den andens beroligelse. "Det var umuligt at køre hurtigere end i skridt; overalt sås kun grå tåge; hestene blev urolige og måtte føres ved tømmen. Det var, kort sagt, en historie, som kunne bringe et menneske til at begå selv –"

"Jeg tillader mig indstændigt at anbefale denne salat, hvori min kok i særdeleshed har sin styrke," udbrød doktoren med høj stemme. Baronen var kommet ind i et urigtigt spor, og det var nødvendigt at afbryde ham. Dr. Bertrand vidste meget godt, hvor vanskeligt det ved disse lejligheder var at holde dette rædsomme ord, som baronen havde været så nær ved at udtale, ude af samtalen; alle søgte at undgå det, men stedse trængte det sig frem.

"Jeg for mit vedkommende tilbragte dagen i Louvre," sagde en lille mand med grønlig ansigtsfarve og lutter fortegnede træk. Det var en herre, som hidtil havde haft det fuldstændigste uheld med at tage sig selv af dage. Han var to gange blevet skåret ned og en gang syet sammen, efter at have været uheldig nok til at ramme ved siden af sin halspulsåre med en ottendedel tomme. Han var blevet reddet fra at drukne af en forbigående ven, som han siden bestandig havde hadet; han havde villet kvæle sig ved kuldamp, men glemt at stoppe nøglehullet til, og var sprunget ud ad vinduet netop tidsnok til at dumpe ned på en forbigående møgvogn. "Jeg tilbragte dagen i Louvre," bemærkede dette uheldige menneske; "tågens virkning på nogle af malerierne var skrækkelig."

"Ak," sagde den herre, som tidligere havde beklaget sig over at være gået glip af Boulogneskoven i tåge og i det hele taget

syntes at være kommet vel tidligt til doktoren, "det havde jeg særdeles gerne set, særdeles gerne i sandhed. Jeg gad vide, om det bliver tåget i – i –"

"I morgen," var han i begreb med at sige. Doktoren fandt øjeblikket gunstigt til at lade skænke champagne, og selv i denne forsamling gjorde den sin virkning, så at samtalen snart blev livligere.

"Denne kapun," sagde doktoren, "er en ret, vi er lidt stolte over." Det var påfaldende, at doktorens gæster stedse røbede en vis tilbøjelighed til at sky de retter, som han roste mest. De vidste, hvorfor de var kommet, og det var alt sammen så meget godt, men der var noget troløst i disse lovtaler. Men det rørte ikke doktoren, der havde givet så mange af denne slags gæstebud, at han havde lagt mærke til, hvor regelmæssigt denne ængstelighed var i sine virkninger, hvorfor han på denne måde banede vejen for den næste ret, som stedse var den, han ville have sine gæster til at spise af, og som de også næsten uforanderligt spiste. Den næste ret var ved denne lejlighed en ny, en Carri à l'Anglaise, og næsten alle kastede sig hovedkulds over den. Endog i England var denne ret dengang noget nyt og i Frankrig aldeles ubekendt. Doktoren smilede, da han førte champagnen til sine læber. "Disse engelske carrier er så styrkendes," bemærkede han.

"Mit hoved tåler ikke stærke sager" sagde en lille mand, der sad for enden af bordet og endnu ikke havde talt. Og han spiste ikke mere carri.

Trods sine sorger var Alfred Clerval så opmærksom på alt, hvad der foregik rundt omkring ham, at han undlod at spise af nogle af dr. Bertrands yndlingsretter, ligesom han også havde

indladt sig i samtale med en af sine nærmeste naboer. På hans venstre side sad handelsmanden, hvis afsløring måtte finde sted dagen efter; og denne mand, der af naturen var en "bonvivant", benyttede tiden så godt som muligt og anrettede et frygteligt nederlag blandt doktorens spise- og drikkevarer. På de Clervals højre side sad en herre, Alfred først havde lagt mærke til, da de var kommet til at sidde ved siden af hinanden ved bordet, men det var en mand af et påfaldende ydre. I førstningen talte de om ligegyldige ting eller om hvad der foregik i deres nærhed, og kom således i lag med hinanden, som man siger. Folk er ikke videre nøjeregnende med at stifte bekendtskaber, hvis varighed rimeligvis kun vil vare kort, og da vinen var gået om i nogen tid, talte disse to derfor temmelig utvungent med hinanden af mennesker at være, der kun havde været venner i en time.

"De er noget ung," sagde den fremmede efter et ophold, under hvilket han nøje havde iagttaget de Clerval, "De er noget ung til at spise hos doktor Bertrand."

"Doktorens gæstfrihed egner sig, antager jeg, stundom for personer af enhver alder," svarede Alfred, "og jeg havde nær tilføjet, og af begge køn. Hvoraf kommer det sig vel, at der ingen damer findes blandt doktorens gæster?"

"Han vil vel ikke modtage Dem," svarede den anden med bitterhed, "og det har han ret i! De ville få krampe midt under måltidet og forstyrre doktorens foranstaltninger, ligesom de bringer forstyrrelse i ethvert system, de tilhører, lige til den store verden selv."

"Sandt nok," tænkte Alfred ved sig selv. "Denne mand har måttet bøde, ligesom jeg, for at have været dåre nok til at give

en kvinde sin lykke i pant."

De Clerval stjal sig til at se på ham. Det var en mand, der var betydelig ældre, end han. Han var meget høj, og havde i alle sine bevægelser noget af det matte indtryk, der ofte følger med høj vækst. Hans ansigt var stærkt udpræget for hans alder, men der lå et meget godmodigt og kærligt udtryk i det, og skønt han så noget træt og måske sløv ud, var hans ansigt ingenlunde, hvad man kalder blaseret. Han så ud som et godt, men *instinktivt* godt menneske, hvis godhed var uafhængigt af nogen som helst ydre påvirkning. Det var en god, kærlig, ædel og hæderlig natur, men manden havde hverken ror eller kompas til at styre med. Det var et smukt, nyt skib, der var kommet i drift.

Man skulle have troet, at et sådant menneske i hans skrækkelige stilling ikke kunne have sindsro nok til at tænke på andet. Under sådanne omstændigheder måtte man holde et menneske en smule egenkærlighed til gode og vente, at han ville fordybe sig i sig selv og sine genvordigheder, men dette var ikke tilfældet med denne fremmede. Hans øjne vandrede fra tid til anden rundt om bordet, og hans sjæl var åbenbart stærkt optaget af betragtninger over, hvad doktor Bertrands øvrige gæster vel kunne lide af.

"Hvor mærkeligt," sagde han til sidst til de Clerval, "hvis vi kunne vide, hvad der trykker hver enkelt af de her forsamlede gæster! Der sidder for eksempel en lille mand lige overfor os; han har ikke sagt et eneste ord og skriver hemmeligt i sin lommebog, skriver måske til nogen, som det i morgen vil smerte at høre, hvad der er sket. Hvad i al verden har ført ham herhen? Man skulle have troet, at han ville have lagt sig til at dø alene for sig selv i en afsides krog. Måske turde han ikke.

Endvidere er der en mand, som efter hele hans udseende at dømme er opslidt af sygdom, af en bestemt smerte, som det aldrig vil blive bedre, og som han ikke længere kan eller vil udholde. Man skulle have ventet, at han var blevet hjemme. Men vi synes alle at være bange for at dø i ensomhed, og doktoren indretter alt så smukt. Tys, der er en ny overraskelse for os."

Dr. Bertrand var en viljekraftig og på hjælpemidler frugtbar mand. Ikke alene havde han i anledning af tågen og regnen ladet stoppe for springvandet og gardinet trække sammen for indgangen til drivhuset, men tillige draget omsorg for, at et musikkorps havde taget plads, hvor urtepotterne plejede at stå, for at den ejendommelige fest kunne få et nyt præg af yppighed. Og heller ikke var det nogle sædvanlige musikanter, hvis spil snarere ville vække mismod end munterhed blandt de forsamlede, men doktoren havde valgt dygtige kunstnere, hvis musik nu sneg sig blidt ind i gæsternes øren og gjorde et ubeskrivelig behageligt indtryk.

"Hvor godt denne mand dog forstår sin håndtering!" ytrede de Clerval til sin nabo. "Der er noget næsten storartet ved ham."

Intet gør et mere forskelligartet indtryk på os end musik; i forhold til de omstændigheder, vi hører den under, vil den for en stor del vise sig oplivende eller nedslående; men endnu mere beror naturligvis virkningen på, hvilken musik der vælges. Her, hvor talen allerede var kommet i gang, hvor vinen uophørlig gik rundt og lys skinnede på alle kanter, var virkningen af musikken i højeste grad spændende, og desuden var den blevet valgt med mere end almindelig kyndighed. Det var ingen gribende musik af den slags, der bringer mennesket til

eftertanke, men den bestod af et udvalg af kraftige, kække melodier, som syntes at sætte blodet i et raskere omløb og snarere at pirre end at berolige nerverne.

Musikken var et forsøg, som doktor Bertrand ikke før havde gjort, og han iagttog omhyggeligt dens virkninger.

De Clerval og hans nabo tav i nogen tid, dels fordi de hørte efter musikken, og også fordi det for øjeblikket var vanskeligt at høre hinanden; for doktorens gæster var nu larmende nok, da vinen, den gode vin, begyndte at gøre sin virkning og at løsne de hidtil bundne tunger. Og hvad det var for en tale om spil og svir, og den tids gyselige vantro udbrægedes af struber, hvorfra hverken bøn eller lovsang havde lydt siden de første barndomsdage!

Mens de Clerval og hans nabo fortsatte deres samtale, henleddes deres opmærksomhed på den anden side af bordet.

Bag doktorens stol stod der stedse en midaldrende mind, som havde det hverv at blive stående der og stadig holde øje med enhver ved bordet, for at det allerførste tegn på, at det var galt fat med en gæst, øjeblikkelig kunne blive bemærket og taget til følge. Doktorens beregninger var i almindelighed højst nøjagtige, men han var dog ikke mere end et menneske, og stundom kunne en eller anden ejendommelighed ved en af hans patienters helbredstilstand føre ham bag lyset. Der kunne, kort sagt, stundom indtræffe ubehageligheder, og i den anledning var denne særlige bestillingsmand til stede.

Dette individ bukkede sig og henvendte sin herres opmærksomhed på en ved den anden ende af bordet siddende person, over hvis ansigt og legeme der havde udbredt sig en vis besynderlig stivhed. Han havde lagt sin gaffel fra sig og sad nu

ret op og ned i sin lænestol og stirrede lige ud for sig med en ubevægelighed i blikket og en sænkning af underkæben, som dr. Bertrand forstod meget godt.

"Peste!" sagde doktoren. "Hvor visse naturer dog kan være egensindige! Man ved aldrig, hvorledes man skal tage dem. De må ikke spille et sekund; kald på de andre og før ham bort. Han lider af epilepsi. Spild intet øjeblik!"

Doktorens amanuensis forsvandt et øjeblik og kom tilbage med fire lydløse mænd, som hurtigt fulgte med ham hen til den ende af bordet, hvor den ulykkelige gæst sad. Han var allerede begyndt at skrigе højt, hans træk forvredes på en gyselig måde og fråden stod ham for munden.

"O mit liv!" skreg han. "Mit tabte liv! Giv mig det – jeg må have det – et lån – det var kun et lån! Jeg har forødt det. Jeg må have det igen. Kun lidt af det da; ganske lidt af det ville altid være noget. Ak, det er denne mand!" Doktoren var nu tæt ved ham, og den epileptiske gjorde en rasende bevægelse for at fare løs på ham. "Denne mand har fået mit liv, mit misbrugte liv – det svinder – det svinder fra mig efter hans vilje – mit liv – mit tabte –" Det ulykkelige menneske overvældedes og faldt i afmagt, og de fire lydløse mænd bar ham bort. Men mens de bar ham gennem døren, opløftede han atter sin røst og råbte højt på sin ungdom, sin forspildte ungdom, og sagde, at han ville bruge den anderledes, hvis man ville give ham den tilbage.

Endog i doktorens udpolstrede og tilhullede hus kunne han nogen tid efter høres at skrigе. Det var en gyselig tildragelse, som fremkaldte en ophidset stemning blandt de andre gæster; den larm og tummel, som fulgte på denne græsselige hændelse, var djævelsk; alle kom øjeblikkelig i harnisk, og det var

doktoren, som hele forbitrelsen gik ud over. Hvad mente han med dette? Han var en bedrager. De var blevet lokket her hen under falske foregivender. De havde forudsat, at hvad der skete i dette etablissement, skete på en sømmelig måde, skete grundigt, skete med ærbødighed for gæsternes følelser, skete som det passede sig for standspersoner. Men nu var de tvært imod blevet udsat for et optrin, som var gyseligt, væmmeligt, noget, der havde hjemme på et hospital, en afskyelighed!

Doktoren bøjede sig for dette uvejr af bebrejdelser, han var inderlig, dybt bedrøvet over det skete; det var noget sjældent, yderst sjældent. Der gaves mennesker, hvis helbredstilstand trodsede enhver beregning. – Han kunne kun udtale sin dybe beklagelse. Ville de gøre ham den ære at smage på denne nye vin, som nylig var kommet ind? Det var en Lafitte fra et berømt år, og doktoren tømte en pokal af den for at foregå med et godt eksempel, der snart fulgtes af de allerede halvt berusede gæster, og larmen og tummelen blev stærkere end nogensinde før.

"Lagde De mærke til, hvad den herre spiste af?" spurgte dr. Bertrand sin amanuensis. "Den herre, som nys afstedkom et optrin, mener jeg?"

"Uheldigvis," var svaret, "spiste han af tre af deres kraftigst *krydrede* retter i træk. Jeg tænkte på – men det tilkommer ikke mig at tale."

"Jo, jo; hvad tænkte De på?"

"Jeg tænkte på, monsieur, om det var klogt at lade tre så kraftige tilberedelser følge umiddelbart ovenpå hinanden."

"Meget rigtigt, meget rigtigt," svarede doktoren. "Jeg vil notere mig dette tilfælde."

Imidlertid var de Clerval og hans nabo atter kommet i samtale med hinanden. Den fremmede syntes at nære en vis deltagelse for sin bordfælle, og det lod, som om han endnu stedse fandt, at doktorens spisesal ikke var det rette sted for en så ung mand.

"Er jeg for ung til at være her," sagde de Clerval, "burde da De, som er af en modnere alder, ikke være for klog til det?"

"Nej," svarede den anden, "jeg har taget tingen under moden overvejelse og tænkt nøje og omhyggeligt over, hvad jeg gjorde. Jeg havde en eneste udsigt til lykke tilbage, efter at have forfejlet eller forspildt mange; denne udsigt har svigtet; der er ingen flere tilbage; der gives intet, som nu kunne volde mig mindste glæde. Verden er til ingen nytte for mig, og jeg til ingen nytte i verden."

Der blev et ophold. Måske følte de Clerval, at der under disse omstændigheder kun var liden anledning til at gøre indvendinger; måske erkendte han, at det ville være en urimelighed af ham at gøre indvendinger mod en fremgangsmåde, som han selv fulgte, men mod hvilken han dog havde en uforklarlig lyst til at gøre indvendinger; i hvert tilfælde tav han og den fremmede vedblev:

"Det er mærkeligt, at, skønt man for en tid, endog for en meget lang tid kan tabe visse af sine slægtninge af sigte, bliver samkvemmet med dem dog, når så en eller anden omstændighed atter bringer en i berøring med dem, fortroligt og hyppigt. Således gik det med mig og min kusine. Jeg havde ikke set hende i flere år, i hvilke jeg ofte havde været fraværende fra Paris, snart i Rusland, snart i Wien og andetsteds i diplomatiske ærinder. I alle de vilde udskejelser, som gik i svang

ved de forskellige hoffer, hvor jeg var ansat, deltog jeg med de mest udskejende, og da jeg til sidst kom tilbage til Paris, troede jeg, at jeg var et aldeles udtømt menneske, hos hvem nogen ægte følelse ikke længere var mulig. Men jeg tog fejl."

"Der gives intet," bemærkede Alfred, "hvori menneskene hyppigere tager fejl."

"Jeg gjorde det i det mindste," vedblev den fremmede. "Efter mange års forløb traf jeg atter sammen med min kusine, og fandt egenskaber hos hende, der var så uimodståelige, så forskellige fra dem, jeg havde fundet i verden, en sådan friskhed og naturlighed –"

"Der gives sådanne kvinder her i verden," afbrød de Clerval ham.

"Kort sagt," vedblev den anden, uden at lægge mærke til afbrydelsen, "jeg kom til den overbevisning, at kunne jeg knytte hendes skæbne til min, var et nyt og lykkeligt liv mig endnu forbeholdt, og jeg troede, at jeg ville være i stand til at ryste mine gamle, hæslige klædningsstykker af mig, aflægge mine gamle, slette vaner og – begynde forfra. Hvilket syn viste der sig ikke for mig af et liv, i hvilket hun skulle lede og hjælpe mig og være min vejviser på en god vej, som hun kendte bedre end jeg! Jeg besluttede at vove terningkastet og lade mit liv være afhængigt af dets udfald. Først i går blev det gjort, og følgen deraf er, at – at jeg er her."

Alfred tav og blev grebet af en sælsom fornemmelse af medlidenhed med denne mand. Trods hans egen sorg, syntes der at være en lønkrog i hans hjerte, som rummede medynk med hans nabo.

"Under den skrækkelige sammenkomst," vedblev den fremmede, "aftvang jeg hende sandheden. Therese var ingen åbenmundet kvinde, men havde et forråd af tilbageholdenhed, som afholdt hende fra at åbenbare sig for enhver. Det var en fejl; og det samme var hendes stolthed, deres skødesynd, som aldrig er faldet."

Fra det øjeblik, Thereses navn var blevet nævnt, havde Alfreds opmærksomhed fæstet sig med voksende spænding på den skildring, han hørte på, og med begærlighed opfangede han nu ethvert af de følgende ord.

"Jeg afpressede hende sandheden og tror, at hun udtalte den så meget mindre nødigt, som det var hendes ønske at forskåne mig for enhver skuffelse i så henseende og barmhjertigt berøve mig et håb, som aldrig kunne få noget ægte grundlag. Jeg besvor hende i Himlens navn at sige mig, om der var nogen, hun foretrak for mig, nogen, som besad den plads i hendes hjerte, som jeg havde tragtet efter at indtage? Hun betænkte sig, men jeg trængte stærkt ind på hende og fravristede hende tilståelsen. Ja, der var en sådan; en, som ejede hendes hjerte for stedse. Jeg blev begærligere og ville vide alt, hans navn og stilling, og jeg fik det at vide. Jeg erfarede alt, deres kærligheds historie, min rivals navn."

"Og det var?" spurgte Alfred med en røst, der forekom ham selv at tilhøre et andet menneske.

"Alfred de Clerval."

Alfred sprang op og så hen på doktoren.

"Hun elsker mig," udbrød han, snappende efter vejret, "og jeg er her!"

Denne pludselige bevægelse af de Clerval vakte alles opmærksomhed.

"Ah, nok én!" hylede gæsterne. "Nok én, der ikke ved, hvorledes han skal te sig; nok én, der giver sig til at skråle ad os og gøre os afsindige og det lige for vore øjne!"

"Nej, nej!" råbte Alfred. "Nej, nej, ikke dø, men leve! Jeg må leve! Alt har forandret sig, og jeg opfordrer doktoren her til at frelse mig."

"Hvad mener De med, at *alt har forandret sig*?" hviskede den mand, hvis fortælling havde afstedkommet alt dette. "Forandret sig, som følge af hvad jeg har sagt?"

Larmen var så stor, at de Clerval ikke straks kunne svare. De selvdømte syndere ved bordet syntes at føle en skrækkelig misundelse ved tanken om en redning, ja, endog doktoren søgte nu forgæves at genoprette ordenen.

"Ah, den troløse," råbte gæsterne, "den feje! Han er bange, han har betænkt sig! Den bedrager, hvorfor indfandt han sig her iblandt os?"

"Holdt, mine herrer!" udbrød Alfred med en røst, der fik glassene til at klirre. "Jeg er hverken fej eller troløs. Jeg indfandt mig her for at dø, fordi jeg ønskede at dø, men nu ønsker jeg at leve – ikke af vægelsindethed eller frygt, men fordi de omstændigheder, som bragte mig til at ønske mig døden, har forandret sig; fordi jeg først i dette øjeblik har erfaret sandheden, erfaret den her i dette værelse, erfaret den her ved dette bord, erfaret den af denne herre."

"Sig mig," sagde den fremmede, idet han greb ham ved armen, "hvad havde min fortælling med alt dette at gøre? Med mindre – med mindre –"

"Herr vicomte de Noel," svarede den anden, "jeg er Alfred de Clerval, og den historie, De fortalte mig, var om Therese de Faralles. Døm nu selv, om det er mig magtpåliggende at leve eller ikke."

En frygtelig krampetrækning fo'r hen over vicomte de Noels træk, og han sank bagover på sin stol.

Imidlertid vedvarede oprøret blandt dr. Bertrands gæster.

"Vi erkender intet," udbrød en af de vanvittige syndere, "som grund til at bryde det ord, der en gang er blevet givet døden. Vi er alle dens tilbedere, og kom herhid, for i godt kammeratskab at vise den ære. Hurra for døden! Der er en karl, som vil være vor religion utro. En troløs, siger jeg atter, og hvilken skæbne bør de troløse lide?"

"Følg ufortøvet med mig," hviskede en stemme til Alfred. "De svæver i største fare."

Det var doktorens amanuensis, som havde talt, og Alfred vendte sig om, for at følge med ham, men betænkte sig i samme øjeblik og hviskede, hastigt bukkende sig, følgende ord til de Noel:

"Lad for Himlens skyld ikke Deres liv opofre på denne skrækkelige måde. Følg med, besværger jeg Dem."

"For sildigt, det er forbi!" stønnede den døende. Han syntes at gøre et frugtesløst forsøg på at sige mere, udbredte sine arme på bordet og lod sit hoved synke tungt ned på dem.

"Om et øjeblik er det for sildigt," sagde doktorens amanuensis og tog Alfred hastigt ved armen. Da de Clerval gik igennem den sidedør, som hans ledsager åbnede for ham, styrtede de øvrige så ivrigt hen til den, at han tydeligt så, hvor vanskelig hans flugt havde været, men doktorens amanuensis

fik i tide døren lukket og låset, og de halvt forgiftede og halvt berusede syndere skuffedes i deres hensigt.

Men nu, da denne flugt var blevet iværksat og det foregående øjeblikks spænding havde lagt sig, påkom der de Clerval en underlig mathed og svimmelhed, så at han sank ned på en stor sofa, til hvilken han mekanisk havde fundet hen. Værelset var stort og svagt belyst af en simpel, dæmpet lampe, som stod på et skrivebord, der næsten var stort nok til at indtage værelsets ene væg og var dækket med papirer, flasker, kirurgiske instrumenter og andre medicinske apparater. Værelset var fuldt af deslige og vendte ud til et mindre, hvor man så smeltedigler, en ovn, mangehånde kemiske sammensætninger og et bad, som kunne opvarmes på den kortest mulige tid.

"Doktoren vil selv straks være her," sagde hans amanuensis, idet han nærmede sig de Clerval med et glas, hvori der var en sammensætning, som han hastigt havde blandet; "han befalede mig forinden at give dem dette."

De Clerval tog miksturen, og doktorens amanuensis forlod værelset, da han sandsynligvis havde nok at bestille andetsteds, men pålagde indstændigt, førend han gik, Alfred at holde sig vågen.

Ifølge denne forskrift og mærkende, at en uvant døsighed begyndte at indfinde sig, gav de Clerval sig til at gå op og ned ad gulvet. Han var ikke sig selv og kunne, næsten uden at vide af det, standse midt i sin gang, et øjeblik tabe bevidstheden og derpå pludseligt og voldsomt komme til sig selv igen ved at mærke, at han var i begreb med at tabe ligevægten, og en gang faldt han, men sprang straks op igen i erkendelsen af, at hans liv beroede på det. Han satte sig åndelige opgaver, opgaver for

hukommelsen, eller også søgte han at overtale sig om, at han var i besiddelse af sine åndsevner ved at anstille betragtninger over, hvor han var, hvad der havde tildraget sig og deslige.

"Jeg er i dr. – dr. – studerekammer," kunne han sige til sig selv. "Jeg ved besked om alt – venter på at se – venter – hvad er det nu? – på at se – jeg venter – dr."

Men trods alle sine anstrengelser, var han allerede nær ved at blive bevidstløs, da dr. Bertrand, som han ikke havde hørt komme, nærmede sig. Synet af doktoren vækkede ham.

"Kan De frelse mig, doktor?"

"Først må jeg stille *dem* et spørgsmål," svarede doktoren. "Det angår en af retterne ved bordet – fat Dem nu. Carrien a l'Anglaise. Spiste De af den?"

De Clerval tav et øjeblik, mens han gjorde en voldsom anstrengelse for at samle sine forvirrede tanker.

Omsider erindrede han sig noget, der bestemte ham.

"Nej, jeg gjorde ikke. Jeg husker, at jeg tænkte på, at en engelsk ret aldrig lykkes i Frankrig, og lod den derfor gå mig forbi."

"Så er der godt håb," sagde dr. Bertrand. "Følg med ind i dette værelse."

I lang tid svævede Alfred de Clervals liv i den største fare. Skønt han ikke havde spist af den ene ret, som dr. Bertrand troede sig ude af stand til at modvirke, havde han dog fået så mange giftige ting i sig, at hans helbredelse var yderst tvivlsom. Sandsynligvis ville ingen anden end den, der så nær havde forårsaget hans død, kunne have frelst hans liv; men dr. Bertrand vidste, hvori ondet bestod – hvad der just ikke altid er tilfældet med lægerne – og vidste tillige, hvorledes dette onde

skulle behandles. Efter en langvarig og kedsommelig sygdom og lægebehandling kom Alfred sig derfor så meget, at han kunne give slip på doktorens bekendtskab, som det var ham meget magtpåliggende at opgive, og benytte sig af de oplysninger, han havde fået af den ulykkelige vicomte de Noel.

Om mademoiselle de Farelles kunne tilgive den forbrydelse, hendes elsker havde været så nær ved at begå, i betragtning af den omstændighed, at det var kærlighed til hende, som havde fristet ham til at forsøge på den, ved jeg ikke; men det er min tro, at hun tilgav ham.

Dr. Bertrands løbebane blev kun kort; det varede ikke længe, førend den praksis, hvorved han samlede sig en betydelig formue, kom til politiets kundskab, og i tidens løb blev de, som havde magt nok til at sætte deres anskuelser igennem, enige om, at det ville være tjenligt for doktorens helbred, at han tilbragte resten af sin levetid i nærheden af Cayenne, hvor han, hvis han ville, kunne gøre middagsgilder for de straffefanger, som regeringen bedst kunne undvære.

3. Nok en forhenværende logerende fortæller, hvad han oplevede som fattig slægtning

Aftenen var råkold, og der lå sne i gaderne, ægte londonsk sne, halvt optøet og sammentrædt og tilsølet af gadeskarn. Jeg huskede den godt, denne sne, skønt det var femten år siden, jeg havde set dens glædesløse ansigt. Der lå den i de samme gamle huller, og lagde de samme gamle snarer på fortovene. Efter for kun få timer siden at være kommet tilbage fra Sydamerika over Southampton, sad jeg nu i mit værelse i Morleys Hotel i Charing Cross og så mismodigt ud på springvandene, gik misfornøjet op og ned af gulvet og gjorde forbitret mit bedste for at føle mig glad over, at jeg ikke længere var vandringsmand, men virkelig omsider var kommet hjem.

Jeg rørte op i ilden og kastede gennem emmerne et langt tilbageblik på mit tilbagelagte liv. Jeg mindedes, hvorledes min barndom var blevet forbitret af afhængighed; hvorledes min rige og ansete onkel, hvis herskende lidenskab var forfængelighed, havde betragtet min tilværelse som en plage, ikke så meget fordi han var nødt til at lukke sin pung op for at betale mine klæder og skolegang, som fordi han troede, at jeg, når jeg var blevet voksen, ikke ville kunne udbrede glans over hans navn. Jeg mindedes, hvorledes jeg i hine dage havde haft en sans for alt skønt og en vis, næsten kvindelig ømhed i

hjertet, der ved hjælp af mange spottegloser heldigt var blevet pillet ud af mig. Jeg mindedes min onkels ufordulgte glæde over min beslutning at rejse udenlands og friste lykken, min eneste fætters kolde farvel, min forladte, bitre afskedshilsen til England, der knap forsødedes af de utålmodige forhåbninger, som snarere fortærede end opmuntrede mig, de forhåbninger om ved mine egne anstrengelser vundet navn og guld, hvormed jeg endnu skulle aftvinge dem, der foragtede mig, den agtelse, der dengang nægtedes mig af dem.

Siddende ved kaminen, ringede jeg, hvorpå opvarteren kom ind, en gammel mand, hvis ansigt jeg kunne huske. Jeg stillede ham nogle spørgsmål. Jo, han kendte mr. George Rutland; huskede, at han for mange år siden havde plejet at tage ind hos Morleys, når han kom til London. Den gamle herre var stedse tagen ind der, men mr. George var nu for fornem for Morleys. Familien kom altid til byen om foråret, men på denne årstid var "Rutland Hall i Kent" temmelig sikkert dens opholdssted.

Efter at have fået alle de oplysninger, jeg ønskede, satte jeg mig ufortøvet til at skrive et brev.

Kære George.

Du vil sikkert blive lige så overrasket over at se min håndskrift, som du ville blive over at se en fra de døde opstanden, men du ved jo, at jeg altid var en døgenigt, og jeg har endnu ikke haft forstand nok til at lægge mig til at dø. Jeg undser mig ved ikke at være i stand til at anmelde mig som værende vendt tilbage med en formue i min lomme; men selv de vindskibeligste og agtværdigste forfølges stundom af ulykken. Jeg er endnu en ung mand, om end femten af mit livs bedste år er gået tabt, og jeg vil

med fornøjelse påtage mig ethvert hæderligt arbejde. Men foreløbig længes jeg efter at se dig og dine. Lang fraværelse fra hjem og slægtninge bringer én til at sætte pris på en vens håndtryk. Jeg venter ikke på dit svar på disse linjer, men tager til Kent i overmorgen og venter at indtræffe omtrent ved spisetid. Du ser, at jeg holder mig forvisset om at være velkommen for nogle få uger, indtil jeg har haft tid til at se mig om.

Jeg forbliver, kære George,
din gamle ven og fætter,

Guy Rutland

Denne skrivelse lagde jeg sammen i og en konvolut. "Nu skal jeg komme rigtig til bunds i dem," sagde jeg med stille velbehag, mens jeg skrev udskriften: "George Rutland, Esq., Rutland Hall, Kent."

En frostaften, omtrent klokken syv, kom jeg til den storartede indgang til Rutland Hall, men ingen fætter George ilede mig i møde. "Nej, naturligvis," tænkte jeg; "jeg er jo ikke vant til det stive væsen her til lands. Han ligger i baghold for mig inde på tæppet."

Af en højtidelig person lukkedes der så roligt og mekanisk op for mig, som om min tilbagekomst til hjem og slægtninge var noget, der regelmæssigt var sket for ham hver dag siden hans fødsel. Man førte mig ind i en stor forstue, men intet tæppe bar den ophøjede husherres utålmodige fødder. "Ak," sagde jeg, "endog dette ville måske være etikettestridigt. Han står vel og varmer sig på kamintæppet inde i salen, og jeg har næppe tid til at gøre mig præsantabel, førend vi skal gå til bords." Jeg fandt

mig i omstændighederne, og fulgte fromt en vejviser, der tilbød at føre mig til det til min særlige afbenyttelse bestemte værelse, men jeg måtte tilbagelægge et langt stykke vej, førend jeg nåede det. "Ak Gud," sagde jeg ved mig selv, da jeg var kommet derind, "jeg havde ventet at finde værelserne i et sådant hus pynteligere udstyret end dette."

Jeg klædte mig om, og efter atter at have givet mig min vejviser i vold, førtes jeg til salsdøren. Hele vejen ned ad trappen havde jeg udtænkt mig nogle venlige småtaler, hvormed jeg ville hilse på mine slægtninge. Jeg er ikke glimrende begavet, men stundom lykkes det mig dog at behage, når jeg gør mig umage for det, og ved denne lejlighed huskede jeg at gøre mit bedste.

Salsdøren var i den længst bortliggende ende af forstuen, og min ankomst havde været så yderst stilfærdig, at jeg antog, at min ventende vært og værtinde næppe kunne vide, at jeg befandt mig i huset, hvorfor jeg troede at skulle overraske dem. Salsdøren gik op og lukkede sig efter mig, da jeg var kommet ind. Jeg så mig om og så – mørke og intet andet.

Dog jo, der var dog noget andet. En blussende ild udsendte hvirvlende lysglimt gennem skyggerne, og lige overfor dens luende varme hvilede en lille skikkelse i en lænestol. Den lille skikkelse var en pige, tilsyneladende på femten eller seksten år, og iført en kort, slidt, sort kjole, og hun ødelagde åbenbart sine øjne ved at læse ved skinnet af ilden. Hun havde lagt hovedet bagover, og en masse lyse, krøllede hår kastedes derved over den fløjlsplade, hvorpå hovedet hvilede, mens hun holdt sin bog helt i vejret, for at opfange lyset. Hun gjorde sig til gode i sin ensomhed og drømte mindst om at skulle forstyrres.

Hun var så fordybet i sin bog, døren var gået så sagte op og i og værelset var så stort, at jeg så mig nødt til at gøre lidt støj for at vække hendes opmærksomhed, og da fo'r hun heftigt sammen og så i vejret med en nervøs forskrækkelse i sit ansigt. Hun lukkede sin bog, satte sig over ende og udstrakte sin hånd, idet hun ivrigt greb efter noget, jeg ikke tidligere havde lagt mærke til, og som stod ved hendes stol – en krykke. Derpå rejste hun sig, idet hun støttede sig på den, og stod foran mig. Den lille stakkel var halt og havde to krykker hos sig.

Da jeg havde sagt, hvem jeg var, syntes hendes frygt at lægge sig, og med et stift skin af at være hjemme, der ikke var frit for tvang, bad hun mig tage plads. Hun tog sin bog op og lagde den på sit skød, og tog dernæst et net ud af fordybningerne i sin lænestol, samlede rødmende sine lokker sammen og stak dem indenfor maskerne. Derpå blev hun roligt siddende, men lod sin hånd blive liggende på krykkerne, som om hun var rede til på første vink at hinke over tæppet og overlade mig til mig selv.

"Thomson troede ikke, at der var nogen herinde," sagde hun, som om det var hende magtpåliggende at forklare, hvorfor hun selv var der. "Jeg opholder mig altid i amместuen, undtagen når de alle tager ud og jeg kan få dette værelse for mig selv. Så holder jeg af at læse her."

"Er mr. Rutland da ikke hjemme?" sagde jeg.

"Nej, de er alle ude i middagsselskab."

"Ja så! Har Deres fader måske ikke fået mit brev?"

"Jeg er ingen miss Rutland," sagde hun. "Mit navn er Teecie Ray, og begge mine forældre er døde. Min fader var en ven af mr. Rutland, og han har taget mig til sig af barmhjertighed."

De sidste ord udtaltes med en vis behersket dirren aflæben; men hun vedblev: "Jeg ved intet om brevet, men har hørt, at der ventedes en fremmed herre, skønt jeg ikke troede, at det kunne være i aften, eftersom de alle tog ud."

"En meget fornuftig slutning," tænkte jeg og begyndte derpå at anstille betragtninger over den hjertelige modtagelse, min kærlige fætter George havde tiltænkt mig. Var jeg den herre, som ventedes, måtte de have fået mit brev, og i det var dagen og timen til min påtænkte ankomst tydeligt opgivet. "Ak, George, min gamle ven," sagde jeg ved mig selv, "du har ikke forandret dig det mindste!"

Efter at være kommet til denne overbevisning, så jeg op og mødte det iagttagende blik af et par store, kløgtige grå øjne. Min lille midlertidige værtinde betragtede mig med et så påfaldende læseligt udtryk i sit ansigt, at jeg ikke kunne andet, end læse det og more mig over det. Det sagde tydeligt: "Jeg ved mere om dig, end du tror, og beklager dig. Du kommer hertil med forventninger, som ikke vil gå i opfyldelse. Der er forbeholdt dig mange ydmygelser, og jeg begriber ikke, hvad du overhovedet vil her. Var jeg først vel udenfor disse døre, skulle jeg aldrig hinke ind ad dem igen, og vidste jeg en vej ud til den verden, hvorfra du kommer, ville jeg kækt begive mig ud på den med mine krykker. Nej, ikke engang for en stjålen times skyld som denne i en fløjlslænestol ville jeg blive her."

Hvorledes et eneste blik kunne sige alt dette, var en gåde, men sige det gjorde det ikke desto mindre. Ansigtets sprog var så forståeligt for mig, som om hvert enkelt ord var blevet oversat for mit øre. Måske hjalp et vist indre lys, der var blevet tændt længe førend denne lille forældreløse var blevet født, eller

George Rutland var blevet ejer af Rutland Hall, mig til så let at tyde så mange oplysninger. Dette være nu som det vil, så blev visse formodninger nu til afgjorte kendsgerninger for mig, og der knyttedes straks et særegent samfølelsens bånd mellem mig og min værtinde.

"Hvad mener De om den, miss Ray," sagde jeg, "som, efter at have været udenlands i 15 år, har den uforskammethed at komme hjem, uden en skilling i sin lomme? Burde han ikke stenes til døde?"

"Jeg tænkte nok, at det forholdt sig således," sagde hun, idet hun rystede på hovedet og så i vejret med nok et af sine kløgtige øjekast. "Jeg vidste det, da der anvistes Dem et så dårligt sovekammer. Alle de gode værelser er forbeholdt de gæster, som kommer i næste uge. Huset bliver fuldt til julen. – Det går ikke an," tilføjede hun eftertænksomt.

"Hvad går ikke an?" spurgte jeg.

"At De ikke har en skilling i Deres lomme. De vil spotte Dem for det, og tjenestefolkene ville finde ud af det. Jeg har en guinea, som gamle lady Thornton forærede mig til min fødselsdag, og vil De modtage den til låns af mig, skal det være mig en stor fornøjelse. Jeg har ingen brug for den, og De kan betale af, når De kommer i bedre omstændigheder."

Hun sagde dette med en sådan forretningsmæssig alvor, at jeg følte mig forpligtet til at beherske min lyst til at le. Hun havde åbenbart taget mig under sin beskyttelse, og forudså med sin ungdommelige skarpsindighed snarer og vanskeligheder for mine fødder under mit ophold på Rutland Hall, for hvilke mine nyere øjne efter hendes formening måtte være uvidende blinde. Det morede mig at betragte hende, mens

hun sad der og overvejede min finansielle tarv, og idet jeg fik lyst til at pleje dette underlige, fortrolige forhold, der så ganske af sig selv var opstået imellem os, sagde jeg i en alvorlig tone:

"Jeg er Dem meget forbunden for Deres tilbud, og vil med taknemmelighed benytte mig af det. Skulle De tilfældigvis have guinea'en ved hånden?"

Hun tog sine krykker og hinkede rask ud af stuen, og straks efter kom hun tilbage med en lille bonbon-æske, som hun gav mig. Da jeg lukkede den op, så jeg en, omhyggeligt i sølvpapir indpakket, guinea ligge i den.

"Gid det havde været mere!" sagde hun tankefuldt, idet jeg koldblodigt stak den i lommen med æske og det hele. "Men jeg får så sjældent penge."

I dette øjeblik meldte den højtidelige person, som havde ført mig hid og did, at der var anrettet til mig.

Da jeg kom tilbage til salen, så jeg til min store skuffelse, at min velgørende fugl var fløjet. Teecie Ray var hinket bort til ammestuen.

Næste morgen ved morgenmaden forestilledes jeg for familien, og fandt den i det hele taget omtrent som jeg havde ventet. Min fætter George havde udviklet sig til en før, opblæst paterfamilias, og trods hans kolde forsikringer om hans glæde over gensynet, var dette ham åbenbart meget ubehageligt. Mama Rutland ænsede mig blot på den koldest mulige måde, og de voksne unge damer behandlede mig med den mest polerede ringeagt, så at jeg virkelig havde måttet være yderst enfoldig, hvis jeg ikke havde kunnet se, hvilken plads der var mig tiltænkt på Rutland Hall, nemlig nedenfor saltkarret; for jeg var jo denne skrækkelige ting: en person uden anseelse.

George morede sig et par dage med mig ved at vise mig sine smukke ejendomme, og overlod mig derpå, da fornemmere gæster indfandt sig, til mig selv. Misserne Rutland fandt sig kun i mit selskab på deres rideture, til mere passende kavalierer meldte sig, og husmoderen lagde næppe skjul på sin ærgrelse over at se mig indkvarteret på ubestemt tid på hendes enemærker. Sagen var, at de var nye i den kreds, hvori de bevægede sig, og at det trykkede dem pludselig at se en fattig slægtning, der kaldte dem fætter og kusine og lod, som om han var hjemme i huset, iblandt sig. Jeg for mit vedkommende var ikke blind, men det passede ikke i min plan at se noget af alt dette. Jeg gjorde mig det så mageligt, som det under disse omstændigheder var muligt, optog på det godmodigste alle deres gloser og gluffer, og var så elskværdig og tilfreds, som om jeg anså mig for at være den mest afholdte af alle husets beboere, At denne min fejhed fremkaldte deres foragt, var jeg næppe berettiget til at beklage mig over, og gjorde det ikke heller, men fandt mig i den, ligesom i at deres øvrige gæstfrihed, og smilede tilfreds, alt som dagene gik. Det mismod, der havde trykket mig ved min ankomst til England, var helt forsvundet; hvor kunne jeg andet end føle mig i højeste måde lykkelig ved at se mig således omgivet af mine kærlige slægtninge, som beværtede mig så ædelmodigt under deres gæstfrie tag?

Da jeg mærkede, at gæsterne på Rutland Hall nød godt af en vis frihed i valget af deres adspredelser og rådigheden over deres tid, benyttede jeg mig snart af denne ret, idet jeg valgte min omgang og underholdt mig på den måde, der huede mig bedst. Efter at jeg var kommet under vejrs med, at jeg ikke altid

var velkommen i selskabssalen, lykkedes det mig ved en række af de snedigste kunstgreb at skaffe mig fri adgang til amместuen, i hvilken fem eller seks yngre grene af den Rutland'ske slægt voksede op. Efter en vis tid på dagen tænkte ingen af de ældre nogensinde på at trænge ind på dens fjerntliggende enemærker, men klokken fem om eftermiddagen var det børnenes tetid, og denne time var mig den kæreste i hele døgnet. Barnepigen var et fornuftigt fruentimmer, der forstod at sætte pris på en lille foræring en gang imellem og at holde tand for tunge i så henseende. Børnene vare ingenlunde altid ærlige, men nogle små urolige spilopmagere som dog fik en slags godhed for mig, fordi jeg stundom tog forskellige indkøb, jeg gjorde på ensomme rideture, ind med i amместuen, såsom billedbøger, toppe, dukker eller kager, som anskaffedes for Teecie Rays guinea.

Jeg udlod mig om dette for Teecie Ray en aften, mens hun sad og så på uddelingen, og hun nikkede med adstadig tilfredshed, som om hun fandt, at jeg holdt godt hus med min formue. Den dækkede en hel del små ødselheder, gjorde den guinea.

Hvorledes min stilling på Rutland Hall end var, så var Teecie Rays ligefrem utålelig. En mindre kæk sjæl ville være blevet kuert og knust af den; en mindre fint følende måtte være blevet sløvet og gjort plumpere. Tjenestefolkene tilsidesatte hende uden sky, børnene behandlede hende som de ville og lod deres uartigheder gå ud over hende, idet de i deres hidsighed ikke sparede hverken på slag eller drillerier og bestandig forlangte alle de tjenester af hende, som det faldt dem ind at have behov. Barnepigen, der var den allereneste, der nogensinde viste den forældreløse en smule opmærksomhed, beskærmede hende

stundom mod deres ondskabsfulde angreb, når hun kunne gøre det uden fare for sig selv, men det var hende ikke tilladt at behandle disse søde børn på den eneste måde, de med nogen sandsynlighed ville kunne være blevet bragt til fornuft på. Hvad de ældre i huset angik, da var Teecie Rays forbigående nærværelse eller den blotte nævnelse af hendes navn nok til at forstyrre deres sindsro. "Hvad skal man gøre med den pige?" hørte jeg mrs. Rutland sige til en af sine døtre. "Var hun ikke halt, kunne man lade hende tjene for sit brød, men nu –." Et skuldertræk og et eddikesurt udtryk, som denne dame så godt forstod at lægge i sit ansigt, udviklede tilstrækkeligt den ufuldstændigt udtalte tanke.

Og hvorledes fandt Teecie Ray sig i alt dette? Hun hverken klagede eller gjorde oprør, viste sig hverken tvær eller pirrelig. Under sin slidte sorte kjole bar hun et lille brystharnisk af sindig, standhaftig tålmodighed. Når hun sattes hårdt på prøve, bemærkedes der aldrig nogen fej ydmyghed i hendes alvorlige lille ansigt, og ligeså lidt kunne der nogensinde opdages bebrejdelser eller indsigelser i hendes ord eller væsen. Hun tålte simpelt hen. Hendes store, tålmodige øjne og stumme, forstandige mund syntes at sige: "Hvad jeg så lider, hvad jeg så higer efter at turde, så binder taknemmelighed mine lemmer og forseglers mine læber. Jeg er blevet fri for mange ting; derfor tier jeg."

Den næste gang jeg traf sammen med min lille velgørerinde, var et par dage efter vor første sammenkomst i selskabssalen. En eftermiddag stødte jeg tilfældigvis på hende, mens hun hinkede ned ad en gyde, der lå bag ved huset hinsides haven og lystanlæggene. Denne gyde førte, som jeg bemærkede, til en

stor eng, og hinsides engen var der en skovbevokset bakke og langt nede på den anden side af bakken en flod. Dette var Teecie Rays yndlingsudflugt og hendes eneste udvej til at undgå plagerierne i ammestuen. Jeg begyndte straks at komme frem med en hel hærskaar af forlegenheder og genvordigheder, som hun hørte på med fuldkommen lettroenhed, idet hun bevidnede mig sin deltagelse med et udtrykfuldt nik eller et hurtigt, kløgtigt øjekast. Og da jeg havde fortalt hende alt, gav hun mig sine små, kloge råd og gik hjem, opfyldt, tro jeg, at betragtninger over min stilling.

Alt som dagene gik og mine slægtninge blev mere og mere optaget af deres vinterforlystelser, så jeg mig mere og mere overladt til mig selv, hvad adspredelse angik. Undertiden var jeg indbefattet i en indbydelse og modtog den, men i almindelighed foretrak jeg at følge min tilbøjelighed til at holde mig borte fra dem, der var så lidt glade ved mit selskab. Et i højeste måde uforskammet bestikkelsessystem havde sikret mig de varmeste velkomsthilsener af de vilde stammer i ammestuen, og mangan en aften fandt mig vandrende nedad gyden i den frostkolde skumring, mens Teecie Ray hinkede ved siden af mig og førte sin alvorlige, ukunstlede tale. Jeg havde stedse en eller anden ny gåde at forelægge hende, og hun var stedse rede til at rynke sin glatte pande over dens løsning. Én dag blev hun pludselig stående og stødte sine krykker ned i sneen.

"De burde rejse bort herfra og tage Dem noget for," udbrød hun. "O gid jeg kunne!"

En vis sir Harry kom til Rutland Hall; jeg vil ikke bryde mig med at tænke på hans andet navn, det fortjener ikke at

erindres. Han var en rit ungkarl af fornem familie, og hans skridt iagttoges med opmærksomhed af husets frue. Denne sir Harry havde fået lyst til at ryge sin cigar nede i gyden og mødte mere end én gang min lille velgørerinde hinkende på sin ensomme vandring, og stirrede på det smukke, friske ansigt under den gamle, sorte hat, så at det blussede med en forlegen stråleglans. Teecie gjorde afspring som en forfulgt hare, men sir Harry opsporede hende og plagede hende med sine modbydelige galanterier. Dette kom mrs. Rutland for øre, og hun lod sin ærgrelse gå ud over den værgeløse lille pige. Jeg ved ikke hvad det var for bedrøvelige bebrejdelser og beskyldninger, hun gjorde hende under en lang forelæsning under fire øjne, men da jeg den aften ved børnenes tetid trådte ind ad ammetuedøren med en ny bold i hånden til Jack (den yngste og mindst ubehagelige i hele banden), så jeg for første gang Teecie Rays ansigt sørgeligt formørket. Det var rødt og ophovnet af heftig gråd, men jeg agter ikke at betro papiret visse bemærkninger, som jeg gjorde *sotto voce* ved at opdage denne vansiring.

"Nå, nå, Teecie," sagde jeg, mens ammen havde travlt med at dæmpe et oprør, som var opstået, fordi "fætter Guy" ikke lige så vel havde noget med til alle de andre, som til Jack; "hvor har De gjort af Deres filosofi, lille moder? De tør aldrig mere prædike for mig, når De foregår mig med et så slet eksempel."

Teecie sagde ikke et ord, men stirrede ind i ilden. Såret havde været dybt. I det øjeblik, sir Harry og mrs. Rutland til Rutlaud Hall, havde jeg stor lyst til at dunke jeres elendige hoveder mod hinanden!

"Teecie," sagde jeg, "De har i hvert tilfælde én ven, skønt han end ikke er synderlig mægtig."

Hun gjorde et af sine snurrige, udtryksfulde små nik, der, oversat, betød: "Jeg ved det nok, men for øjeblikket kan jeg ikke tale." Lidt efter lidt opklaredes hun dog og gik hen til bordet for at kræve sin part af teen og det tykke smørrebrød, og jeg begyndte at gøre en flitsbue i stand, som tilhørte Tom. Tom var en af førerne for de urolige stammer, en sand vild høvding.

Førend to dage var forløbet, fik jeg en sælsom lyst til at lægge min ridepisk på denne unge gentlemans skuldre; for drevet af en djævelsk tilskyndelse til at spille Teecie et puds, stjal han en smuk morgen hendes krykker og gik omkring i amместuen, mens han efterabede hendes stakkels hinken, hvorpå han, uden at ænse hendes bønner om at få dem igen, bar dem i triumf ud ad døren og huggede dem i stykker med en økse. Teecie sad hjælpeløs i den balstyrige amместues støj og tummel, og lyse, oplivende dage kom og fandt hende som fange betragte det smukke landskab med længselsfulde blikke gennem ruderne, mens Tom med den frækkeste ligegyldighed så, hvor tålmodig hun var. Men hvorfor tale om Tom? Jeg kunne ikke bare mig for at tro og vil heller aldrig lægge an på at bare mig for at tro, at ældre hoveder end Toms, havde lagt planen til at holde denne smukke fugl i bur.

Fuglen sad og hang med vingerne på sin pind, men hvem brød sig vel om det? Ammen forsikrede rigtignok, at det var en skam, og viste sig venligere mod fangen end sædvanlig, men jeg fordrister mig ikke til at afgøre, hvor meget af denne venlighed der skyldtes de kroner, som fandt vej fra min hånd til hendes – alle sammen af den ene guinea, naturligvis? O ja, alle sammen

af den ene guinea. Og der var nok en ven, som stundom ytrede deltagelse for Teecie Rays tilværelse. Det var hin lady Thornton, hvis gavmildhed middelbart havde forsynet mig med lommepenge under mit ophold på Rutland Hall. Denne gamle dames velvilje havde jeg gjort mit bedste for at vinde; for det var en vakker, omgængelig gammel dame, og jeg kunne godt lide hende. Tilfældigvis kom hun en dag under Teecie Rays indespærring for at indbyde Rutland'erne og deres gæster, store og små, unge og gamle, til et selskab i hendes hus, der lå nogle mile borte. Jeg var alene i salen, da hun kom, og benyttede denne lejlighed til at fortælle hende historien om Teecies krykker.

"En slem dreng," sagde hun, "en slem, onskabsfuld dreng! Hun må have nye krykker førend mit selskab."

"Det må hun naturligvis," sagde jeg meget hjerteligt.

Den gamle dame lagde hovedet tilbage, løftede sin fede hage i vejret på en ejendommelig måde og så vist på mig gennem sine briller.

"Ja så!" sagde hun. "Hør, unge mand, hvilken særlig deltagelse nærer De for Teecie Ray?"

Jeg smilede. "O, Teecie og jeg er udmærket gode venner," sagde jeg.

"Teecie og De?" gentog hun. "Med forlov, ved De, at miss Ray er atten år gammel?"

"Er hun virkelig? Jeg forstår mig ikke på småpigens alder."

"Men Teecie er ingen lille pige, mr. Guy Rutland. Teecie Ray er en voksen kvinde, siger jeg Dem."

Teecie Ray en voksen kvinde! Jeg kunne ikke bare mig for at smile. Hvad? Min lille velgørerinde, min lille moder? Jeg er

bange for, at jeg forargede lady Thornton ved min åbenbare foragt for hendes påstand. I dette øjeblik kom Christine Rutland fejende ind i salen og hjalp mig ud af min forlegenhed, men senere måtte jeg ofte i dagens løb smile ved mig selv, når jeg tænkte på den oplysning, lady Thornton havde meddelt mig. Teecie Ray, en voksen kvinde? Hvilken urimelighed!

En morgen, da der kun var otte dage til selskabet, indtraf en mærkelig begivenhed, i anledning af hvilken alle husets folk før frokosten stak hovederne sammen i bogværrelset. Fra London var der kommet en påfaldende ting til Rutland Hall. Tingen var en stor trækasse med adresse til Teecie Ray, og da den ivrigt var blevet åbnet, fandtes den at indeholde et par krykker.

Og hvilket par krykker! Lette, symmetriske og smagfulde, et sandt kunstværk af deres art. Stænger af skildpaddeskjold med sølvbeslag af udmærket arbejde og foroven et par lækre små puder af broderet fløj. De ældre i huset var som lynslåede. "Hvem kan vel have gjort dette?" lød det fra alles læber. Ja hvem? Hvem havde vel udenfor Rutland Hall nogensinde hørt tale om Teecie Ray? Disse krykker var jo sande kostbarheder. Jeg vidste, til hvilken slutning de alle som én ville komme. De kastede sig over sir Harry som den skyldige. Det var dem en torn i øjet, og jeg gned mig i hænderne af glæde.

Efter i deres ærgrelse at have overvejet sagen, besluttede de, at Teecie skulle holdes uvidende om sin gådefulde foræring; den passede sig ikke for hende, og ville kun sætte hende nogle tåbelige fluer i hovedet, og uagtet de smukke, nye krykker var kommet, blev stakkels Teecie derfor fremdeles siddende hjælpeløs i ammestuen. Trækassen og dens indhold blev gemt, og der taltes ikke et ord om deres tilværelse.

Jeg ventede nogle dage, for at se, om de ældre ikke ville gå i sig selv, men forgæves; fuglen sad endnu stadig og sørgede på sin pind, og ingen venlig hånd syntes at ville åbne døren til dens bur og lade den flyve ud. Der sad Teecie dag ud og dag ind på sin stol i amместuen og sømmede forklæder til barnepigen eller stoppede strømper til børnene, mens hun så længselsfuldt ud ad vinduet og blev bleg af mangel på frisk luft; men alligevel uden nogen som helst genstridighed, nogen klage.

Imidlertid satte juletilberedelserne hele huset i bevægelse, og børnene var sjæleglade over udsigten til lady Thorntons juleselskab. Der var et stærkt røre i amместuen i anledning af smukke nye kjoler og en forfærdelig kvalm om bånd, musseliner og unyttige lapperier. Kun Teecie sad tavs i sin gamle sorte kjole og havde hænderne fulde med at stryge livbånd, kruse strimler og sy sløjfer på sko. Hun var en flink lille syerske, og de holdt hende i ånde. Ved at se, hvor godt et skødfuld lyse bånd klædte hende, syntes jeg, at det var synd, at hun ikke fik en smuk kjole, ligesom alle de andre.

Ingen sagde: "Hvad skal du have på, Teecie?" Ja, ikke engang: "Er du ikke også indbudt, Teecie?" Ingen syntes noget eneste øjeblik at vente, at Teecie kunne ønske at glæde sig med de andre. Hvor kunne hun tage ud, når hun var halt og ingen krykker havde?

Tilfældigvis havde jeg et ærinde i den nærmeste købstad. Det var temmelig sent, da jeg på tilbagevejen gik indenfor hos den bedste modehandlerinde og spurgte efter en pakke. Jo, pakken var færdig; det var en stor, flad kasse.

"Havde herren ikke lyst til at se damens smukke kjole?"

Kassen blev lukket op og en sky af en eller anden slags luftigt tyl rystedes ud for mine øjne. Jeg kan naturligvis ikke beskrive det, men det var noget meget klart og gennemsigtigt hvidt, hvorigennem noget lyserødt skinnede frem. Kjolen var meget smuk, sagde jeg og søgte at sætte et sagkyndigt ansigt op. Den havde kun en fejl: "Syntes den ikke at være temmelig lang til en lille pige?" spurgte jeg, idet jeg huskede på den skikkelse, den skulle smykke, med dens korte skørt, som netop nåede ned til kanten af de slidte og lappede støvler.

"O, sir," sagde modehandlerinden med værdighed. "De sagde, at den unge dame var atten år, og vi har naturligvis givet hende et folderigt skørt."

Først langt ud på aftenen kom jeg hjem, og to vogne fulde af glade mennesker kørte netop bort fra døren, da jeg kørte op for den. Få minutter efter var jeg inde i amместuen, hvor den søde lille Askepot, støttende en blussende kind på sin hånd, sad og betragtede den bunke af ender af bånd, stumper af kniplinger, sakse, blomster og garnvindsler, der lå spredt rundt omkring hende. Hun havde haft en besværlig, trættende dag, og nu, da de havde taget al den nytte af hende, de havde kunnet, havde de overladt hende til hendes ensomhed.

Et glimt af glæde brød frem i hendes ansigt, da hun så mig. "O", sagde hun, "jeg troede, at De var taget bort med de andre!"

"Nej," svarede jeg, "jeg er ikke taget bort endnu, men tager snart bort. Jeg er kommet for at hente Dem."

"For at hente mig," gentog hun sørgmodigt, "de ved jo, at jeg ikke kan tage bort. Jeg har ingen kjole, selv om jeg kunne gå."

"En ven har sendt Dem en kjole," sagde jeg, "og jeg påtager mig at skaffe krykkerne til veje. – Vær så god at lukke denne

kasse op," sagde jeg til barnepigen, "og gøre miss Teecie færdig så hurtigt som muligt. Vognen venter på os uden for døren."

Teecie blev først ganske rød og jeg troede, at hun skulle briste i gråd, men derpå blev hun bleg og så forskrækket ud.

Barnepigen, som jeg havde stukket en anstændig julegave i hånden, faldt straks i henrykkelse over den smukke kjole.

"Nå, Teecie," sagde jeg, "skynd Dem!" Og skælvende af frygt og glæde, lod Teecie sig føre bort for at blive klædt på.

Da jeg kom tilbage fra en opdagelsesrejse med de sølvbeslåede skildpaddes krykker under armen, var Teecie færdig.

Var Teecie færdig. Disse tre simple, små ord betyder så meget, at jeg føler mig forpligtet til at standse for at oversætte alt, hvad de skal sige. De betyder ikke, at Teecie, det barn, som jeg plejede at kalde min lille velgørerinde, min lille moder, havde fået en ny kjole på og var påklædt til et ungdommeligt selskab, men de betyder, at da jeg kom tilbage, stod en skøn pige ved kaminen i amnestuen i en smuk, vid, lyserød kjole. Da hun drejede hovedet, så jeg, at det søde ansigt i dets ramme af barnlige lokker var det samme, men dog var den forrige Teecie Ray forsvundet, og i hendes sted (*peccavi* lady Thornton!) stod der en yndig kvinde.

Vi var alle tre latterligt forbavsede over den pludselige forvandling, der var foregået. Teecie var for naturlig til ikke at røbe, at hun følte, at hun var blevet anderledes, følte det levende og med en sælsom fryd og en sælsom undseelse; barnepigen havde så længe været vant til at behandle hende som et barn, at hun stod der ganske befippet, og hvad mig angik, så blev jeg

først forskrækket over hvad jeg havde gjort, derpå fortryllet og så latterligt forlegen og næsten lige så undselig som Teecie selv.

Da jeg viste krykkerne frem, så barnepigen på mig, som om jeg måtte være en forklædt prins fra Tusind og én Nat. Det var med en underlig følelse, jeg så Teecie prøve dem, idet hun nu ikke haltede mere, men snarere gled hen over gulvet i amместuen med de små fløjlsputer, der skjultes af skyer af kniplinger og musselin, under sine runde, hvide skuldre, og de luftige masser af den lyserøde kjole trykket lidt af de blanke, sølvbeslåede stænger. Jeg ved ikke, hvad det kom sig af, at jeg i dette øjeblik tænkte med en vis henrykkelse på en guinea i en lilla bonbonæske, der lå i den eneste lurvede vadsæk, som jeg havde fundet for godt at tage med til Rutland Hall.

Vognen ventede på os, og det var for sent at trække mig tilbage fra, hvad jeg havde foresat mig, hvorfor Teecie og jeg snart ilede hen ad de tilsneede veje til lady Thornton. Jeg vil ikke forsøge at skildre resten af denne mindeværdige aften, eller den opsigt, som vort komme gjorde, mine kærlige slægtninges forundring og ærgrelse, eller den blanding af fornøjelse og misfornøjelse, hvormed værtinden, mens hun glædede sig over at se sin lille yndling, benyttede lejligheden til i en vred tone at hviske til mig: "Men med forlov, sir, hvorledes skal alt dette ende?"

Optrinnet var helt nyt og fortryllende for Teecie, men hendes skræk for mrs. Rutlands majestætiske panderynkninger tillod hende ikke at nyde det. Vi følte begge, at et uvejr ville bryde løs over vore hoveder den aften, og vi tog ikke fejl. Ingen af familien fra Rutland Hall skænkede os den fjerneste opmærksomhed, og da tiden kom til at tage bort, tog de afsted i

deres to vogne, og Teecie og jeg kørte hjem som vi var kommet. Da vi kom, fandt vi fætter George og hans kone ventende på os i bogværelset, rustede til tænderne, og jeg indså, at det ville blive en krig på liv og død. Mrs. Rutland slog en klo i Teecie og førte hende bort, og jeg blev ene tilbage med George.

"Sir," sagde han, "vi har længe nok tålt din uforskammede påtrængenhed. I morgen tidlig forlader du dette hus."

"Bliv ikke hidsig, fætter George," sagde jeg. "I morgen tidlig skal jeg tage bort, men på én betingelse, den, at Teecie Ray følger med mig, hvis hun vil."

Aldeles forfærdet så han på mig. "Ved du," sagde han, "at hun er at fattigt, forældreløst barn, som jeg har taget til mig af barmhjertighed?"

"Jeg vil gøre hende til min hustru," svarede jeg alvorligt, "hvis jeg er så lykkelig at have vundet hendes kærlighed."

"Og hvad," spurgte han spottende, "vil du så leve af? Luften eller dine nærmeste?"

"Ikke af dig, George Rutland," svarede jeg og så ham stift i øjnene. "Læg mærke til, at jeg har sat jer på prøve. Jeg har sigtet jer alle her i huset som en håndfuld hvede og fundet, at I alle var avner med undtagelse af det ene lille guld Korn, der ligger i min flade hånd. Det vil jeg gemme og opbevare, hvis det måtte stå i min magt. Gud give det må!"

"Meget smukt," sagde George, "*meget* smukt! Glem imidlertid ikke, at jeg fra dette øjeblik er færdig med jer begge, med dig, Guy Rutland, og med hende, Teecie Ray, og vasker mine hænder i uskyldighed."

"Amen!" sagde jeg og bød ham god nat, drejede mig om på hælen og gik.

Tidligt næste morgen bankede jeg på amместuedøren og bad barnepigen at vække miss Teecie og anmode hende om at komme ud i haven til mig, hvorpå jeg gik derud for at vente på hende. Det var julemorgen, fredens og kærlighedens dag, men hvad jeg følte, var næppe fred, mens jeg betragtede det rolige landskab, og dog bar jeg ikke had til noget menneske, det være sig mand eller kvinde.

Lidt efter kom Teecie ud til mig, ganske den samme gamle Teecie, hinkende hen ad den frosne gang i sin korte, slidte kjole og med et udseende, som om hun skammede sig ved sine nye krykker. Jeg følte mig lettere om hjertet ved at se hende således, for jeg undså mig for den fine dame, jeg havde kaldt til live aftenen i forvejen, og dog erkendte jeg, da jeg så nøjere til, at det ikke ganske var den gamle Teecie, og at denne samme Teecie fra for en dag siden aldrig, aldrig kunne komme tilbage. Der var noget, som var blevet anderledes. Om denne forandring lå hos hende, hos mig, eller hos os begge, undersøgte jeg ikke, men ubehagelig var den ingenlunde.

Vi gik ud af haren og ned ad gyden og talte hele vejen alvorligt med hinanden. På tilbagevejen sagde jeg:

"Men er du ikke bange for at sulte med mig, Teecie? Tør du vove det?"

Teecie svarede med et af sine gamle nik.

"Så gå ind og hent din hat," sagde jeg, "og vi vil ikke engang vente på morgenmaden. Tag ikke andet med, ikke det ringeste. Jeg har endnu nogle halvpence tilbage af den guinea, du ved nok – og vi skal få alt, hvad vi behøver."

Teecie hentede sin hat og kom tilbage, og vi gik bort sammen. En time efter var vi mand og kone og læste vor bøn

ved hinandens side i kirken, og derpå gik vi tilbage til Rutland Hall for at tage afsked med vore slægtninge. Jeg tror, at de alle anså mig for gal og hende for en lille tosse, i det mindste indtil fætter George fik den anvisning, jeg sendte ham dagen efter, hvilken anvisning skulle dække det tab, han havde lidt ved sin godgørenhed mod Teecie Ray; for derefter begyndte de at undre sig og at vakle. Jeg rejste udenlands med min hustru for at vise hende verden, og tid og omhu helbredede hende for hendes lamhed. Det var ikke så underligt, at hendes slægtninge ved hendes hjemkomst til England næppe kunne genkende hende, Teecie Rutland, født Ray, der gik uden krykker og var gift med en millionær! Halvdelen af en bryllupskage forsonede lady Thornton, og den vidunderlige guinea er endnu stadig i min besiddelse. Jeg kalder den *Teecies medgift*. Krykkerne, hvis giver sir Harry, som jeg tillader mig at forsikre Dem, major, *ikke* var, opbevares ligeledes som familiekuriositeter.

4. Nok en forhenværende logerende fortæller, hvilket lod han trak i Glumper House

Kunne kosten i Glumper House ikke kaldes rent spartansk ifølge dens grundsætninger, var det simpelt hen, fordi den spartanske mave – hvor godt optugtet vi end ved den, den har været – ville have gjort oprør mod en sådan behandling. Salamis krævede anden næring end den, der var at finde i skyllevand på et okseben, Xerxes optoges ikke blandt guderne under den umiddelbare inspiration af klumper.

Forplejningsvæsenet hos doktor Glumper, min kære major Jackman, var ikke synderlig slettere, end i hundrede andre institutter, hvor – i hine dage – sønner af gentlemen studerede og sultede. Der var nok at leve af, hvis vi bare kunne have spist, hvad der var. Deri stak knuden. Vore måltider, der var dårlige nok i begyndelsen af ugen, blev slettere og slettere henimod dens slutning, og det i den grad, at vi nåede sabbatten omtrent i samme tilstand, som en flok unge søfolk, der var blevet slået ud af kurs og kun frelstes fra hungersdøden ved et med oksesteg og Yorkshire-pudding lastet skibs betimelige ankomst.

Sandt nok, der var en redningsbåd, og her hed den "Hannahs kurv". Hannah var vaskekonen, og indfandt sig regelmæssigt hver lørdag eftermiddag, når hun havde afleveret det rene tøj,

på legepladsen, hvor hun fremviste sin kurv, hvis bund var brolagt med lækre sager, som var valgt efter den regel, at forene de tre vigtige egenskaber, sødme, klæbrighed og sparsommelighed.

I hine dage tænkte man kun lidt på pyntelighed og forfinelse. Den dreng, der havde medbragt en sølvgaffel, ville simpelt hen være blevet anset for en pudsenmager. Hvad angik skeen og de seks håndklæder, der ifølge Glumper Houses trykte reglement syntes at være ubetinget nødvendige til en grundig klassisk dannelse, fandt skeen vej til et mrs. Glumper tilhørende slags rustkammer, bestående af det fra de unge filistre, hendes kostgængere, vundne bytte, såsom forbudt legetøj, konfiskerede bøger og så fremdeles, hvorimod håndklæderne optoges i den af denne genstand dannede almindelige fristat og gik over til fælles brug. Nu vel, vi havde intet på jerngafler at sige, så meget mindre som kødet måske ville have vist sig at være uigennemtrængeligt for et mindre hårdført metal.

Om mandagen bestod vor middagsmad af én portion kogt lammelår. Mere nægtedes ikke, men den slet skjulte utålmodighed, hvormed anmodningen modtoges, havde gjort det til skik, at vi lod os nøje med, hvad vi fik første gang. Den forskyldte løn for denne fejhed viste sig dagen efter i skikkelse af halvt fortærede lemmer – kolde, modbydelige, kantede med røde, morderiske striber og ledsagede af masser af slet skyllet kål, der som entomologisk studium betragtede kunne være interessante nok, men i deres egenskab af fødemiddel var væmmelige på grund af de kålorme, hvis kogte, mat grønne lig jeg har set ligge i hele rækker på kanten af kræsne spises tallerkener.

Tre dage om ugen fik vi risbudding, en ret, som jeg ifølge et uheldigt sammenstød af omstændigheder ikke lige siden min første barndom havde kunnet tåle; men hovedprøvelsen for vore liv og vore maver var forbeholdt lørdagen, da vi satte os til, hvad der satirisk kaldtes en "beefsteak postej".

Fej og forknyt måtte den stud have været, som ville have indrømmet, at den havde haft nogen del i en sådan frembringelse! I denne ret var der lige så meget oksekød som enhjørningekød i ærtesuppe. Endog det overspændte i de rygter, der var i omløb om dens virkelige oprindelse, viste, hvor mørk, vanskelig og gådefuld undersøgelsen var. Skolerygtet fremhævede de mest eventyrlige og uoverensstemmende bestanddele som virkelig fundet i postejen. Genstande, der i tekstur, smag og udseende var lige det modsatte af oksekød, var atter og atter blevet forkastede af de mismodige modtagere, der godtgjorde deres overbevisning ved at foretrække endog sult for "beefsteak-postej". Den fuldstændige umulighed af at genkende bestanddelene som havende henhørt til noget som helst af britiske kokke anerkendt dyr var den skrækkelige ejendommelighed ved sagen.

Hvilken hovedbestanddelen af postejen så var, så fuldstændiggjordes den af mere underordnede sager, om hvilke der, skønt de ikke forekommer i nogen som helst vedtagen opskrift på den omtalte ret, ingen tvivl kunne være.

Sholto Shillito, for eksempel, der var så grådig som en varulv, slugte kækt den ham tildelte portion, men lagde roligt og alvorlig tre fingre og en trevl af tommelfingeren af en gammel hundeskindshandske på kanten af sin tallerken.

Billy Duntze opdagede og tilvendte sig noget, der i flere halvår opbevarede i skolen som benet af en flamingo. I hvert tilfælde blev det forevist med denne påskrift for enhver ny dreng den første aften af hans ophold iblandt os.

George van Kempen fandt en lysesaks.

Charley Brookshank bemærkede i sin portion postejer en påfaldende knude, og da han omhyggeligt gravede den ud, som om den havde været en fönikisk relikvie, bragte han noget for lyset, der så ud som et dukkehoved, der havde lidt af vattersot. Da det blev skuret over, var det grønt. De første uger af hvert halvår – det vil sige, så længe vore lommepenge varede – kom vi ret godt ud af det, men når lommepengene var sluppet op, stirrede hungersnøden os i øjnene.

Den nu levende slægt vil måske undre sig over, at vi ikke forsøgte, hvad ærbødige forestillinger kunne udrette. Tiderne var, som jeg har sagt, den gang anderledes, og desuden har den nulevende slægt ikke kendt mrs. Glumper personligt. Jeg mener ikke, at hun rasede, slog eller overhovedet opførte sig anderledes, end det i almindelighed ses i dannet selskab; men jeg mener, at hun besad en kold, rolig hån, en bevidsthed om en evne til at knuse, som om en elefant, der nylig har skrabet i jorden med en fod så stor som et skrivebord, ville vise, hvor let og kraftigt den, om den ville, kunne vende denne fod imod én.

Foruden denne overmodige foragt, havde mrs. Glumper, uden at behøve at tage sin tilflugt til åbenbart tyranni, tusinde midler til at fortrædige os, så at det at være i unåde hos denne fortræffelige dame betragtedes som toppunktet af al skole-elendighed.

På doktoren har jeg ikke et ord at sige; endog dengang følte jeg, at han var et godt menneske, og når jeg nu tænker nøjere over hans karakter, tror jeg, at han var et af de bedste, der nogensinde har åndet. Skønt begavet med en vismands forstand, var han så enfoldig som et barn; så enfoldig, at det var genstand for oprigtig forbavselse, at han beholdt kjolen på kroppen; så enfoldig, at den omstændighed, at han havde giftet sig med mrs. Glumper, næsten blev forståelig. Til denne uskyldige handling angav rygten endog grunden. Mrs. Glumper, dengang miss Kittlewinkle, havde selv været forstanderinde for en i højeste måde forberedende skole, og i de forknytte og ynkværdige ofre for hendes moskovitiske herredømme havde den godmodige doktor læst den mest indtrængende opfordring til at tage forstanderinden under sit. Følgen af denne forening af interesser var blevet, at instituttet, efter at have mistet sit barnlige præg, var blomstret op til en skole på halvfjerdsindstyve drenge, af hvilke kun de allermindste var underkastet mrs. Glumpers umiddelbare myndighed.

På dette utilfredsstillende standpunkt stod tingene midt i et vist halvår, netop det tidspunkt, da der plejede at herske størst pengemangel. Penge var knappere, end nogen kunne huske, og Hannahs kurv var i blokadetilstand. Kunne skjorter have ladet sig forvandle til fødevarer, ville Hannah kunne have gjort en god forretning i hvide varer, men den gamle dame var for varsom til at indlade sig på en sådan handel.

Vi holdt råd. Doktorens ko, der stundom græssede på legepladsen, var tilfældigvis tilstede og vakte ved sit glatte, tilfredse udseende almindelig uvilje.

"Knib dens olie­kager!" kvækkede en stemme fra den yderste senatoriske kreds.

"Det er godt for den hæderlige forbryder på de bageste bænke," bemærkede vor formand, Jack Rogers, der fandt fornøjelse i at give vore rådslagninger præget af en alvorlig debat, "at hans hoved er udenfor dunkevidde. Havde de olie­kager, der bortødsles på hint mæskede dyr, været bestemte til mrs. Glumpers særlige og udelukkende brug, vilde jeg være gået så vidt at sige, at denne forsamling måske kunne have taget den fra den højtærede tyveknægts læber komne ytring under overvejelse. Men de tilhører Glumper, og den agtværdige misdæders forslag vil derfor blive modtaget med den foragt, det fortjener."

Denne tale hilstes med en bifaldsmumlen, hvorpå forskellige andre forslag fremsattes.

Brændte penne, bemærkede Gus Halfacre, var spiselige, ja han kunne sige velsmagende.

"Min venstre støvle står til samfundets tjeneste," sagde Frank Lightfoot. "Den højre, der nylig er blevet lappet, og hvori der mangler et stort søm i sålen, forbeholder jeg mig selv til det yderste nødstilfælde."

"Således mødes yderlighederne," bemærkede formanden. "Men det er ingen tid til at spørge. Har ingen noget at foreslå?"

"Vi har altid Murrell Robinson," sagde Sholto Shillito skummelt og med en så ulveagtig mine, at den ommeldte unge gentleman, et buttet, rødmosset barn på otte år, der endnu ikke havde haft tid til at svinde ind, opløftede et rædselshyl.

"Det kunne – hm – ja, det kunne være politisk," sagde formanden tankefuld. "Det ville gå hende til hjerte. Mistede

Jesabel Glumper et par kostgængere under de af den hæderlige senator i de blækkede corduroysbukser antydede, ejendommelige omstændigheder, ville hun måske få – skal jeg sige medlidenhed? – med de øvriges maver. Men min hæderlige vens bemærkning har hos mig vakt tanken om en fremgangsmåde, mod hvilken der, skønt den i visse henseender er aflignende natur og lover det samme udfald, ikke kan gøres de samme indvendinger. En eller anden må løbe sin vej og efterlade sig sine grunde til dette skridt skriftligt."

Hvor uventet Jacks forslag end var, modtoges det dog med betydelig velvilje, kun at vanskeligheden bestod i at afgøre, hvem flygtningen skulle være. At løbe bort fra skolen betød ingenlunde det samme, som at vende tilbage til det faderlige tag. Enhver så spørgende på sin nabo. Ingen tilbød sig.

Formanden betragtede os med sørgmodig strengthed.

"Der var en gang," stammede han, "et af jer alle (med undtagelse af femte klasse) bekendt – af nogle begrædt – individ, som, da han erfarede, at han højligst kunne gavne anvis offentlig ejendom ved at springe ned i et hul, ikke betænkte sig på det, men trådte frem og gjorde det. Har vor skole ingen Curtius? Må halvfjerdsindstyve maver vansmægte umættede af mangel på et eneste modigt hjerte? Shillito, du grådige, unge tigger, du skal gå."

Mr. Shillito nedbad på det eftertrykkeligste alt muligt over sit hoved, hvis han gjorde noget af den slags.

"Percy Pobjoy," sagde formanden, "du er på kant med lykken. Du er pengeløs, ja endnu værre faren, for dine ugeskillinger er beslaglagte for en måned, gamle kammerat. Du er sejlet helt norden om mrs. Glumpers nåde og kommer rimeligvis til at

undvære den for bestandig. Du afskyr risbudding og har betænkeligheder med hensyn til kålorme. Percival, min ven, tre højtstående damer, hvis navne og bestilling er fuldstændigt forklarede i vor klassiske ordbog, vælger enstemmigt dig til at besørge dette fælles ærinde."

Mr. Pobjoy beklagede at skulle modsatte sig nogen dames forventninger, men da han, som han gjorde, havde en bedstemoder, der efter hans formening ville kunne mere end måle sig med de tre parcer – og han ville lægge furierne til – måtte han nægte sig den ham tiltænkte fornøjelse.

"Så," tog formanden frejdigt på ny til orde ned en mine, som om han omsider var vis på sin mand, "henvender jeg mig nu til den højtærede senator på den omvendte urtepotte. Han, som børstede hin slagsbroder af en møllerdreng i halvottende minut, vil atter være vor forkæmper. Joles vil gå."

Mr. Joles var noget sen til at fatte ligheden mellem at banke en pluskæbet bondeknold og løbe bort fra skolen. Kunne den hæderlige formand opdage det svageste stænk af blåt i hans (Mr. J.s) venstre seredskab? En sådan mulighed var imidlertid af væsentlig nødvendighed, for at han (Mr. J.) skulle påtage sig, hvad der forlangtes af ham.

Efter at andre hæderlige senatorer havde på anledning afgivet svar af en ikke mindre nedslående natur, syntes der kun et være én udvej tilbage, den at trække lod. En beslutning herom vedtoges efter nogen forhandling, idet man kom overens om, at den, hvem loddet traf, skulle løbe sin vej dagen efter, og, når han havde fundet et sikkert skjul, skrive til en af sine skolekammerater, eller, hvad der måske var endnu bedre, til

sine slægtninge og forklare, at til det skridt, han havde gjort, var han blevet tilskyndet af ulyst til at dø af sult.

Den vedtagne tid forlængedes senere til otte dage, for at den, der trak det skæbnesvangre lod, kunne have tid til at forsøge virkningen af et rørende brev til sine forældre eller venner, hvem han skulle skildre den behandling, vi led. Hjalp dette, godt og vel, hvis ikke, måtte den hæderlige gentleman, sagde vor høvding, prøve sin lykke i dag otte dage.

Lodder blev derpå højtideligt mærkede på ægte homerisk vis, idet hver drengs navn – drengenes i femte klasse undtagne – blev skrevet på et stykke papir og lagt i en hat. Der var stærk stemning for at fritage vor formand, Jack Rogers – skolens nestor – som, da han var henved sytten år og snart skulle dimitteres, sikkert ville have foretrukket at kæmpe sig gennem resten af sin tid, hvor meget han så skulle sulte. Men den gæve kammerat oprørtes af denne tanke, som om det havde været en fornærmelse, og lagde selv sit navn i hatten.

Omhyggeligt i overensstemmelse med vort klassiske mønster blev hatten derpå dygtigt rystet. Det lod, der på et knips af parcerne først sprang ud og faldt ned på jorden, skulle afgøre spørgsmålet. Der fløj *to* ud, men det ene blev liggende på den rystendes ærme, og der herskede en afgjort ulyst til at tage det andet op, idet det syntes, som om ingen førend i dette afgørende øjeblik tydeligt havde forestillet sig de følger, der kunne opstå af således at forlade både skole og hjem.

Mit hjerte, tilstår jeg, stod stille et øjeblik, da Jack Rogers trådte frem og tog papiret op, og derpå mærkede jeg, at blodet fo'r op i mine kinder, idet vor anfører langsomt læste: "Charles Stuart Trelawny."

"Du har altid lykken med dig, Charley!" vedblev han leende, skønt jeg tror, at Jack kun ville holde modet vedlige hos mig. "Skriv straks, min gut," tilføjede han i en alvorligere tone, "og lyd mit råd, skriv lige til den gamle. Moder giver nok sit ord med i laget alligevel."

Jeg skrev ufortøvet som følger:

*Hr. Generaløjtnant Trelawny,
Kommandør af Bathordenen,
Ridder af Guelpheordenen,
Penrhyn Court.*

Kære fader!

Jeg håber, at du har det godt; jeg har det ikke. Du ved, at jeg hverken er grådig eller så enfoldig, at jeg i skolen skulle vente mig så gode ting som hjemme. Du må derfor ikke blive vred, når jeg siger, hvad jeg er nødt til at sige, at vi ikke kan spise, hvad mrs. Glumper kalder middagsmad, og da der ellers ikke vanker andet, end mask og en bid brød, er vi alle nær ved at dø af sult.

Jeg forbliver din lydige søn

C. S. Trelawny.

P.S. Hvis du ikke har lyst til at skrive til mrs. Glumper, er du jo nok så god at hilse moder og Agnes og bede dem sende mig et stort brød (med skorpe og om muligt brunt), som kan vare otte dage.

Jeg fandt denne depeche tilstrækkelig forretningsmæssig og imødeså med en vis spænding udfaldet. Dersom fader blot

vidste, hvor meget der beroede på hans beslutning! Han burde tro mig, da jeg aldrig havde sagt usandhed og kun vist mig selv retfærdighed ved at minde ham om, at jeg ikke var nogen slughals.

På forventningens fjerde dag, så vidt jeg husker, blev en stor pakke båret ud på legepladsen under dækning af en flok nysgerrige og forventningsfulde ynglinge, som var vidner til dens aflevering. Skam få den, der ville fortænke dem deri.

Inden for denne pakkes grænser – thi hvor stor den var, havde den dog sine grænser – befandtes for det første en beefsteak-postej, der ikke alene bestod af virkeligt oksekød, men forskønnedes af æg og forskellige andre, underordnede herligheder, hvilket alt sammen bævrede i en stærknet sauce af den allerfortræffeligste velsmag. Dernæst var der et udvalgt selskab af små postejer, der af lutter saftighed hang sammen på en sådan måde, at selv en sulten stoiker nødigt ville have skilt så gode venner ad og hellere fortærede dem to ad gangen.

For det tredje åbenbarede der sig en skive butterdej, hvorom det var umuligt at afgøre, om enten den sukrede eller den smørrede side så mest tillokkende ud, og endelig var der en kage, som det næppe kan angre mig at have i hint øjeblik betegnet som "vældig".

Der var intet brev, men varslet syntes at være godt. Gesandter som postejer og butterdej taler med en ejendommelig slags tunger. Det var ikke hensigten, at vi skulle omkomme, endnu samme dag ville vi måske få virkningen af min mandige og forretningsmæssige opfordring at se i en forbedret spiseseddel og en formindskelse af kålormene. At spare på vort nye forråd faldt naturligvis ingen ind; men ak, vi

kunne ikke alle nyde godt af det! Der måtte atter trækkes lod, og et selskab af atten lykkelige, foruden Jack Rogers og mig selv som æresmedlemmer, blev meget snart færdige med pakken.

Med solskin følger skygge. Der indtrådte ingen forbedring i den vante middagskost, men en tydelig sky på mrs. Glumpers stolte pande fortolkedes gunstigt af Jack – en skarp iagttager af den menneskelige natur – som et vidnesbyrd om hendes harme over den kostbare forandring, hvortil hun så sig nødsaget.

Ak, denne gang havde vor fører dog taget fejl! Hverken den eller den næste eller nogen som helst anden dag, så længe instituttet bestod, skete der nogen afvigelse fra det ved dets ælde (u)ærværdige spisereglement.

Dat varede lange, førend jeg kom i besiddelse af de ved denne lejlighed vekslede slutskrifter. Med den forudskikkede bemærkning, at min fader, der havde haft travlt med sine andre breve, havde rakt min moder mit med de ord: "Svar på dette, min ven", følger de her:

Lady Caroline Trelawny til mrs. Glumper.

Bedste mrs. Glumper.

Jeg håber, at størrelsen af den pakke, som jeg sender min søn, ikke vil forurolige Dem. Charley vokser stærkt, ja så stærkt, at hans fader henledede min opmærksomhed på denne omstændighed, ikke uden en vis ængstelse for, at han vokser over sine kræfter. De vil måske smile over den bekymring, der bringer mig til at minde Dem, der har så megen erfaring i ungdommens pleje, om, at min lange dreng mere end nogensinde trænger til god, renlig og tilstrækkelig føde. Han er ingen lækkermund, og de af mig

nævnte betingelser ville, derom er jeg overbevist, svare til alt, hvad han, eller jeg på hans vegne kunne ønske. Med min kompliment til dr. Glumper forbliver jeg, bedste mrs. Glumper, Deres hengivne

Carolina M. Trelawny.

Mrs. Glumper til lady Caroline Trelawny.

Bedste frue; det mest tilfredsstillende svar, jeg kan give på Deres forbindtlig billet, vil måske indeholdes i den forsikring, at dr. Glumper, jeg selv, vore børn og lærerne (med undtagelse af monsieur Legourmet, der påstår at ville selv holde sig med kost) uforanderligen spiser sammen med og ligesom vore drenge, og at der, hvad maden angår, hverken hersker knaphed eller trang.

Deres ærbødige

Jesabel Glumper.

Der var desværre heri netop tilstrækkelig farve på sandheden til at berolige begge damers samvittighed. De spiste eller sad, rettere sagt, til bords med os, og da de stedse fik de bedste stykker med varm sauce til osv. ved deres eget tværbord, slap de ganske godt fra det. Hvad den gode doktor angik, da var han så uskyldig som nogen i at befordre vor hungersnød. Han gjorde kun som hans kone bød og ville have sultet med sine drenge uden at knurre.

Da det blev klart, at vort skridt var mislykket, forekom alt førend den skæbnesvangre dags komme mig som en besynderlig drøm. Jeg var til mode, som om jeg ikke længere

hørte til skolen, næppe nok til mig selv, og skønt der ingen mundtlige hentydninger gjordes til min forestående forsvinden, så jeg dog, at ingen havde glemt den.

Betydningsfulde var de omstændigheder, at Percy Pobjoy, der i umindelige tider havde skyldt mig otte pence, lånte denne sum for at betale mig dem tilbage, og at en anden kammerat, med hvem jeg havde været oppe at slås, frivilligt bad mig om forladelse.

Lørdagen – *dagen* – kom. Der var kun et måltid, kun en redning tilbage for mrs. Glumper og mig.

"Giver hun et blot jævnt anstændigt måltid i dag," mumlede Jack, idet han kneb mig i armen, mens vi gik ind, "vil vi ved Jupiter sætte en pind for dine skændige anslag, Charley!"

Men der viste sig ingen sådan redning. Der kom den, denne sjattede masse ris, der først lagdes for som et al madlyst kvælende stof for at beskærme den næste ret for ethvert utilbørligt tryk.

Efter risen kom den så meget frygtede postej, stirrende gult med sin ru, fordringsfulde yderside – et forbillede på mangel en levende vindmølle – der tilslørede Gud ved hvilke falskheder og skammeligheder. O hvilken modsætning til den saftige og velmagende, min moder havde sendt, og som den kun lignede i navnet.

Mens postejen lagdes for og underkastedes den sædvanlige mistroiske undersøgelse, forkyndte mrs. Glumper med en herolds stemme:

"Master Trelawny spiser hvert korn af sin ris op, førend han får andet."

Der hørtes en dæmpet fnisen, men jeg forblev fast, og således endtes det sidste middagsmåltid i Glumper House.

Jack Rogers tog mig under armen.

"Det gør mig ondt, Trelawny," sagde han.

"Mig ikke," svarede jeg, idet jeg bestræbte mig for at smile, "undt – undtagen for –" Jeg tænkte på min moder og brast i gråd.

"Vi vil i hvert tilfælde holde en palaver," sagde Jack.

Kort efter forsamlede en stor skare sig under vor yndlingselm. Skal sandheden endelig for en dag, så havde jeg gerne givet afkald på denne ceremoni, der vakte en slags fornemmelse af, at man var til stede ved ens egen begravelse, men Jack Rogers kunne umuligt lade en så glimrende lejlighed til at holde en tale gå fra sig.

Og han talte med et udtryk og en udførlighed, der må være blevet erindret i skolen, længe efter at jeg, hans emne, var blevet glemt. I sit foredrag bemærkede han, at Glumpers ære og velvære ikke i denne nød kunne være blevet betroet til værdigere hænder, og heller ikke var det dette samfund alene, der ville komme til at drage nytte af det vigtige skridt, der nu skulle gøres. Alles øjne i enhver skole i Europa var, eller ville, hvis de vidste, hvad der gik for sig, være fæstede på Glumper House. Master Trelawny var i begreb med at sætte foden på det første trin af stigen til formue, anseelse og magt. Hvilke pengemidler, tillod han sig frimodigt at spørge, stod til min rådighed?

Lige så frimodigt svarede jeg: "Otte pence."

"Netop det beløb," tog Jack triumferende igen til orde, "(på én shilling og ti pence nær) hvorfra kolossale formuer opstår! 'Han begyndte sin udødelige løbebane med en halv krone.' Eller:

'Denne udmærkede statsborgers oprindelse var den beskedneste, der kan tænkes; han trådte ud i livet med to og en halv shilling.'. Eller: 'Vor tids Krösus begyndte med halvdelen af et femshillingsstykke og døde som ejer af to millioner pund sterling!' Sådanne tildragelser findes hyppigt i levnedsbeskrivelser. Charles, min gut, du har igen lykken med dig!" Og med disse ord trykkede han varmt min hånd.

Jeg tillod mig henkastende at ytre, at jeg ikke var i besiddelse af det magiske beløb, som krævedes.

"Da skal du pokkerme blive det!" udbrød Jack. "Her er seks pence til. Husk på det, når du er blevet en gammel, runken millionær, og send gamle Jack en dyreryg fra en af dine dyrehaver, især den skotske. Hvem vil bidrage til Trelawny-fonden?"

Hvor stærkt i knibe de flinke fyre end var, trådte der dog så mange frem, at der udtaltes en sum af omtrent ni en halv shilling i vor høvdings hænder. Men Jacks bemærkning havde gjort at underligt indtryk på mig, så at der var noget, som formanede mig til strengt at holde mig den regel efterrettelig, der havde vist sig at være så frugtbringende.

Jeg takkede derfor mine kammerater med få ord for deres velvillige hensigter, men vægrede mig ved at modtage mere, end hvad der fordreides til at skaffe den lykkebringende sum til veje. Jeg ville intet gøre (tilføjede jeg i korthed), som kunne udsætte mig for uheld, lige så lidt som jeg ville svække den en halvkroner medfødte kraft og ungdommelige friskhed ved at fuske med et beløb på ti shillings og to pence, en sum, der aldeles ikke stod i nogen som helst forbindelse med nogen af de

af vor formand påberåbte, opmuntrende levnedsskrivelser. Jeg ville tage min halve krone, ikke mere.

Da det led mod aften, blev det nødvendigt at træffe forberedelser til min afrejse, hvorfor jeg, understøttet af et par trofaste venner, gav mig i færd med at pakke en lille bylt, som jeg bekvemt kunne bære, efterladende resten af mine besiddelser til skæbnens rådighed. Der var én ting, som jeg meget nødig ville lade blive tilbage. Det var en urtepotte med begyndelsen til an højst lovende pralbønne. Den havde været kilden til megen adspredelse og trøst for mig, og jeg besluttede halvsjæls at tage den med, men Jack Rogers satte sig imod det. Forgæves anstrengte han sin hukommelse for at mindes et eneste eksempel på, at den heldige eventyrer var på lykke og fromme trådt ud i livet med en halvkrone og en pralbønne. Var fortællingen om Jack og bønnestagen overhovedet til at stole på, måtte han, Rogers, dog bemærke, at det var lykkedes vor forskende tidsalder at vække en hel del tvivl om visse dele af bemeldte fortælling. Det var nok.

Selve undvigelsen var ikke forbundet med vanskeligheder. En det af legepladsen kunne ikke ses fra huset, og skønt der var sat straf for at opholde sig der, og det var pålagt den vagthavende ordensduks at melde enhver, der gjorde det, hjalp ordensduksen selv mig dog ved denne lejlighed op på muren, og mens jeg sad el øjeblik oppe på den, veksledes der for sidste gang håndtryk under et dæmpet hurraråb.

"I morgen skriver du jo brevet fra – fra du ved nok?" sagde Jack i en hemmelighedsfuld tone.

Jeg nikkede.

"Er du færdig, gamle dreng?"

"Ja-a", svarede jeg, "jeg er færdig. Hur-"

Ned faldt jeg og var nu udstødt i verden.

Denne mur syntes at udgøre hele forskellen. Jeg tror ikke, at jeg, førend mine fødder stod på mr. Turfitts teglværks fremmede grund, havde haft nogen klar forestilling om, hvad det ville sige at løbe bort. Men nu var jeg rømt, og jeg må vise mit drengemod den retfærdighed at sige, at det ikke et eneste øjeblik faldt mig ind at vende om eller søge beskyttelse i hjemmet. Én kort og bitter smerte fornåm jeg, da jeg tænkte på, hvilket indtryk efterretningen om min flugt sandsynligvis ville gøre på min lykkelige hjemlige kreds; men jeg imødegik den med den betragtning, at det brev, jeg skulle skrive, måtte berolige dem med hensyn til mit velbefindende og mine udsigter. Først og fremmest var det højst ønskeligt at komme bort.

Doktor Glumpers hus lå i en åben forstad nord for London og følgelig tæt ved alfarvejen til lykken. Jeg vendte mit ansigt lige mod den kant, på hvilken jeg antog at City måtte ligge, og traskede afsted, mens jeg grublede over, hvad jeg skulle gøre, når det blev sengetid.

Pludselig fo'r en klar, af et værtshusskilt vakt tanke gennem mit hoved. Jeg havde en ven, Philip Concanen, der boede i Chelsea, en smule spadseretur på fem mil. Phil var for længe siden vokset fra Glumpers, omend hans navn, hans ry og et meget groft udført miniaturportræt af mrs. Glumper, der var udsåret inden i hans fordums pult, endnu stedse levede der. Han var nu en midaldrende mand, der måtte gå i sit nittende år, og var en gang kommet til Glumpers i en gig, som han selv havde kørt. Jeg havde været en af Phils yndlinge, og var

overbevist om, at han ikke alene ville stå mig bi med sit råd, men også tie med mig. Når jeg godt og vel havde tilbagelagt de første skridt på min pilgrimsvandring, frygtede jeg ikke for de øvrige.

Philip var allerede i kompagni med sin fader og farbroder, et par rige bryggere og brændevinsbrændere, hvis etablissemments mod floden vendende forside var så anselig, at den næsten retfærdiggjorde det sagn, at den engang var blevet antaget for Chelsea Hospital. Fra landsiden kom man kun til det gennem en mørk og smal gyde, den eneste skakt, som førte til den hinsides liggende guldgrube. Gennem denne adgang famlede jeg mig frem, mens aftenen faldt på, og traf til al god lykke Philip som eneheriker (til mandag morgen) over "Brødrene Concanen & Concanen".

Philip modtog mig hjerteligt og, takket være hans gamle husholderske med en såre hjertestyrkende aftensmad, og hørte på min fortælling med al den godhed og deltagelse, jeg havde ventet, men tillige med en alvorlighed, jeg ikke havde ventet. Øl har en afgjort tilbøjelighed til at undergrave følelseslivet, hvorimod, som jeg senere har bemærket, den modsatte regel gælder om mel. En møllers datter – hvis han har en – er næsten altid en heltinde.

Med en vis streghed bedømte min ven Jack Rogers' gyldne drømme, forkastede at tro på en halvkrones kraft som den særlige hjørneste til rigdom og lod endog (skønt dog kun dunkelt) falde vink om ønskeligheden af, at jeg forsonede mig med myndighederne hjemme og opgav mit forehavende.

I denne henseende var jeg imidlertid bestemtheden selv, og efter en udførlig forhandling kom vi til følgende overenskomst:

Den gamle husholderske, mrs. Swigsby, skulle indvies i vor fortrolighed, for at jeg kunne afbenytte gæstekammeret til om mandagen, på hvilken dag jeg skulle forlægge mit kvarter til Philips hemmelige tobaksværelse, hvorfra en gang, der endog om middagen var mørk, førte ud til Paradise Alley og derfra til Jews Road. Her skulle jeg holde mig skjult, indtil jeg havde fået en lejlighed til "at føle mig frem", hvilken unægtelig ville vise sig, så såre jeg trådte over dørtærsklen. Ved den ringeste mistanke om min nærværelse skulle jeg fortrække, for ikke at bringe min ven i forlegenhed, og endelig skulle jeg straks skriftligt forvisse mine forældre om mit personlige velbefindende.

Med nogen møje – på grund af, at mrs. Swigsby var døvere, end jeg havde troet det muligt om nogen menneskelig skabning – blev denne fortræffelige dame sat ind i sagen og lovede at yde enhver mulig bistand, efter at hun var blevet overbevist om, at jeg ikke, hvad hun først havde troet, var et søskendebarn af mr. Arthur Thistlewood og dybt indviklet i visse, den gang nylig i Cato Street foregåede begivenheder [Note 1\)](#). Da dette var bragt i orden, satte jeg mig til at skrive mit brev:

Kære forældre!

Jeg håber, at I har det godt. Vi spiste postejen og de andre gode ting, I sendte, og så begyndte vi igen at sulte. Risbudding, kålorme og hvad *de* kalder beefsteak-postej, men jeg ikke, som sædvanlig. Jeg havde håbet, at I ville have skrevet til mrs. Glumper, men I var måske bange. Vi holdt råd og besluttede at løbe bort, den ene efter den anden, til middagsmaden blev bedre. Vi trak lod og det faldt på mig. Jeg vidste, at I ville finde det rigtigt, da jeg en

gang hørte Eder sige om kaptajn Shurker, at det ikke var hæderligt at give efter. Jeg har mine næstbedste klæder, noget linned, min bibel, min latinske Delectus og en sum penge, som er begyndelsen til en formue. Jeg ved, hvad jeg skal gøre – det vil sige, jeg får det at vide i morgen og derfor håber jeg, at I ikke ville være vrede på mig, og jeg kysser moder og hilser Agnes og er Eders kærlige og lydige søn

C. S. Trelawny.

Tidligt mandig morgen førte Phil mig ind i mit nye kvarter i tobaksværelset, hvor vi traf mrs. Swigsby i færd med at rede, hvad hun kaldte en "feltseng". På grund af den gode dames væsen kunne jeg ikke bare mig for at tro, at hun endnu nærede en vis mistanke til mig; for nu og da skottede hun til mig, som om hun frygtede, at jeg skulle knalde af som en granat. Det ville imidlertid ingen nytte være til, at forsøge på at bibringe hende yderligere oplysninger, hvilket også erkendtes af Phil, der indrømmede, at vi fik at se tiden an.

Han viste mig den mørke gang og den hemmelige indgang og gik, efter at have givet mig nøglen, idet han forsikrede mig, at der ingen ville komme ind i værelset før om aftenen, da han selv ville bringe mig min aftensmad og holde mig med selskab ved dette måltid og høre, hvorledes jeg havde følt mig frem.

Da jeg nogle minutter efter kom ind i Jews Road, vendte fornemmelsen af ikke at tilhøre mig selv temmelig levende tilbage i selskab med den endnu mindre trøstelige fornemmelse af, at jeg for øjeblikket heller ikke tilhørte nogen anden. Ikke desto mindre holdt jeg ørene stive og gik lige så tillidsfuld

videre, som om jeg havde sat en formuende ven stævne på det nærmeste gadehjørne.

Hvorledes – hvorledes begyndte vel folk! I almindelighed, syntes mig, med et lykkeligt tilfælde. Ville et forekommende barn af høj byrd gøre mig den tjeneste at lade sig så godt som køre over? En førladen gentleman som et offer for en træsk appelsinskal falde og lade sig hjælpe op af mig? En ilfærdig handelsmand tabe en bog med papirer af umådelig værdi lige for mine fødder? Nej, de fleste af disse ting var allerede sket, og lykken nedlader sig ikke til gentagelser. Jeg havde den overbevisning, at jeg måtte begynde ved det nederste af stigen. "Han" (en eller anden stor mand) "fejede i sin tid en barberstue," således begyndte en fortælling fra min barndom. Hvor var der en sådan barber?

"En dreng ønskes."

Det kom som et svar. Var disse bogstaver virkelige? Hvis så var havde lykken, skønt den skrev en mådelig hånd, ikke forladt mig. Jeg var en dreng, og ønskedes. Her var jeg.

Jeg gik ind i etablissementet. Det var ingen barbers; mere fedtet; grisetær var, så vidt jeg ved, fremherskende.

"Hvad var til tjeneste, unge gentleman?" spurgte den firskårne ejermand, der havde et hvidt forklæde på og svang en lang kniv.

"Med forlov, ønsker De ikke en dreng?" spurgte jeg.

Manden målte mig fra øverst til nederst og sagde derpå:

"Vi har ønsket os en, men antager uheldigvis kun seks kostgængere ad gangen, og marquien af Queerfinch har nylig besat den sidste ledige plads med sin syttende søn."

"Jeg – jeg ville så gerne antages som dreng, sir," stammede jeg.

"Hør engang, unge gentleman, ønsker De ingen af mine tæer, så brug Deres egne, hvis De ikke vil bringe både mig og Dem selv i forlegenhed. Afsted med Dem!"

To gange til vovede jeg, fristet af lignende bekendtgørelser, at fremkomme med mit ønske, men uden bedre held. Et eneste blik på mit ydre syntes at overtyde alle om, at jeg ingen dreng var for dem. Ja, jeg var for pyntelig! Desertøren viste sig i min endnu glinsende blanke blå trøje med de forgylde knapper, ikke at tale om den snehvide skjortelinning. Jeg havde intet imod, da det blev aften, at gå tilbage og fortælle den deltagende Philip mine eventyr.

Philip indrømmede, at jeg måske egentlig ikke var den slags løbedreng, en fattig spækhøker ville vælge, men mente, at jeg skulle sigte efter ædlere vildt. Hvorfor ikke føle mig frem blandt de klasser, hvor et anstændigt ydre og væsen ikke dannede en uoverstigelig hindring?

Ja, hvorfor ikke? Tiden var kostbar. Mrs. Swigsbys mistanke var åbenbart i tiltagende. Jeg ville gøre det næste dag.

"Det var ret, min dreng," sagde Phil, da han bød mig god nat. "Lige til kilden, ved du nok."

Rigtigt vidste jeg det dog ikke. At føle sig frem og gå lige til kilden kunne, som almindelig regel betragtet, være ypperligt, men var ikke så let gjort som sagt. Hvor var kilden?

"I de store bankier- og handelsfirmaer," havde Phil sagt, mens vi havde siddet ved vor vin; "man bør altid henvende sig til principalerne."

Min ven havde åbenbart ment, at jeg burde opsøge folk af den slags, og efter altså i vejviseren at have fundet navnet på et stort bankierfirma i City, følte jeg mig frem til dels fjerne bopæl og så mig midt inde iblandt omtrent halvhundrede kontorister, der alle havde meget travlt. Da jeg havde stået nogle minutter ubemærket, nærmede jeg mig en af pultene.

"Med forlov, sir, jeg ville gerne tale med Deres kilde."

"Min kilde?" spurgte kontoristen højst forbavset. "Hvad er det for en snak?"

Jeg forklarede, at jeg mente hans principal, chefen for firmaet, hvorpå kontoristen smilede en smule.

"Mr. Ingot er nede på Goldborough Park," sagde han; "men er det noget angående det spanske lån, vil vi sende et ilbud efter ham. Han kan være her i morgen."

Jeg forsikrede ham, at det intet havde med det spanske eller hvilket som helst andet lån at bestille, og at jeg lige så gerne ville tale med enhver af de andre interessenter i firmaet.

Kontoristen nikkede og hviskede noget til en anden kontorist, hvorpå han bad mig følge med og førte mig gennem en labyrint af pulte ind i at indre værelse, hvor en gammel gentleman sad og læste avisen. Han betragtede mig spørgende gennem sine guldbryller; kontoristen hviskede til ham, og:

"Nå, min unge ven?" sagde den gamle bankier.

"Med forlov, sir," busede jeg ud, "skulle De ikke have brug for en pålidelig dreng?"

"Hvem har sendt Dem herhen, min dreng, og hvad mener De?"

Hans væsen var så venligt, at jeg straks fortalte ham, at ingen havde sendt mig, men at jeg på en andens råd var i færd med at

føle mig frem ønskede at begynde med at være dreng, om muligt *betroet dreng*, i hvilken hensigt jeg var gået lige til kilden; men jeg måtte tilstå, at, da jeg var kommet i uenighed med mine slægtninge, kunne jeg ikke sige, hvorfra jeg var, men han kunne stole på min redelighed, og hvis det behøvedes, kunne jeg hos firmaet deponere en vis sum penge til dækning af de tab, jeg måtte påføre det ved min mangel på erfaring.

Den gamle gentleman spurgte mig om beløbets størrelse.

"To en halv shilling"

Jeg så ham blinke, hvorpå han, som om der pludselig var faldet ham noget ind, lagde sin hånd på min skulder og vendte mig om mod lyset.

"Hm – jeg tænkte det nok," troede jeg at høre ham mumle. Derpå tilføjede han højt: "Hør, min dreng, en så vigtig sag kan jeg ikke afgøre på egen hånd, men må rådføre mig med mine medinteressenter. Sæt Dem ude i budstuen – døren er derhenne. Om en halv time skal De få svar."

I budstuen forefandt jeg en yngling af agtbart udseende, der spiste ost og brød. Han bød mig noget af det, men jeg kunne ikke spise. Hvor venlig den gamle gentleman end havde været, havde der dog været noget i hans væsen, som havde gjort mig urolig. Det havde næsten ladet til, at han havde kendt mig.

"Hvem," spurgte jeg buddet, "er den gamle gentleman, som sagde, at han måtte rådføre sig med sine medinteressenter?"

"Sir Edward Goldshore, ejeren af Bilton Abbey i nærheden af Penrhyn."

"Penrhyn? General Trelawnys gods?"

"Ja netop, sir. Generalen spiser tit frokost her, når han er i byen. Rådføre sig med sine medinteressenter, sagde den gamle?"

De er jo alle fra byen på ham nær!"

"Finder De ikke," spurgte jeg med mat stemme, "at der er temmelig varmt herinde? Jeg – jeg vil gå lidt udenfor, men skal være her igen, førend der bliver spurgt efter mig."

Førend ynglingen kunne komme med nogen indvending, var jeg forsvundet.

Denne uheldige dag skulle få en endnu uheldigere slutning. Concanen indfandt sig i tobaksværelset med et noget forlegent ansigt.

"Det er kedeligt, kære gamle ven, men jeg er bange for, at du bliver nødt til at afbryde din lejr. Gamle Swigsby er ikke at lide på. Du må flytte, Charley, min dreng, og, hvis du ikke vil gå lige hjem som en fornuftig fyr, føle dig frem på en anden kant."

Der var åbenbart intet andet for, og næste morgen brød jeg op. Men Phil havde ingen ro på sig, førend han havde set mig indkvarteret i et meget beskedent logis ikke langt borte, men i et nabolag, hvor jeg kunne vedblive at føle mig frem, uden at være synderligt udsat for at blive genkendt. Huslejen – fem shillings om ugen – påstod Phil i førstningen at ville betale, men da jeg havde forestillet ham, at jeg måske kunne skade hele min fremtid ved at modtage pengehjælp, samtykkede det godmodige menneske i at afkøbe mig så mange af mine klædningsstykker at jeg kunne holde mig med alt i en hel uge, uden at røre min halve krone.

Således var jeg nu for anden gang i drift, og lykken vendte mig endnu stedse ryggen. Hvor jeg så henvendte mig, hvem jeg så spurgte, modtoges jeg stedse med den samme mistroiske mine. Enten jeg børstede min trøje nok så pænt, eller til et forsøg rev huller i ærmerne, syntes det, som om jeg aldrig

kunne finde den rette middeelvej mellem anstændighed og lurvethed.

Jeg vil ikke beskrive disse bedrøvelige dage eller den stadige formindskelse af mine forhåbninger og hjælpemidler, indtil jeg midt i den anden uge så mig, efter at have betalt min husleje, blottet for alt på nær de klæder, jeg havde på, og en *sixpence*!

Jeg havde i fortvivlelse opgivet at søge efter ansættelse. Hjem ville jeg ikke gå; fra Phil havde jeg intet hørt, og jeg var bange for, at jeg skulle bringe ham i forlegenhed ved at henvende mig åbenlyst til ham. Hvad var der at gøre?

Mens jeg en formiddag sneg mig langsomt omkring, meget sulten og nu og da følende til *sixpence*n i min trøjelomme, som om alene synet af et spisekvarter kunne have trukket den ud af den, lagde jeg mærke til en gammel jøde, der sad på de nederste trin af en gadedørstrappe. Det var ingen pæn eller ordentlig vasket jøde. Jeg tror ikke, at jeg nogensinde senere har set en smudsigere, men min opmærksomhed henleddes på ham ved at en kældersvend i forbigående havde mumlet: "Den gamle krabat har fået sig en tår over tørsten!" og i den anledning piftet en lykønskningshymne i sine to fingre næsten lige over mandens hoved.

Den gamle jøde så mat i vejret. Skønt snavset, var ansigtet, som det forekom mig, ikke uædelt, og ligegyldig for, hvor jeg drev hen, vendte jeg om for at tage ham nok en gang i øjesyn, han var meget gammel, meget pjaltet og, efter alt ydre at dømme, meget forsulten, i det mindste havde jeg aldrig set sult stå så tydeligt skrevet i noget andet ansigt, med undtagelse af mit eget. Han gjorde en langsom bevægelse ad mig med sine

fingre, men tiggede ikke, og jeg gik videre. Pludselig fo'r den tanke gennem mit hoved: "Hvad om den gamle mand døde!"

Sixpencen syntes at gøre et frivilligt hop i min lomme, som om den besjæledes af den samme forestilling, og tvivlrådig gik jeg tilbage; thi gav jeg efter for en velgørende drift, hvad skulle jeg så selv gøre? Ville han dele den med mig – men hvor kunne jeg bede en døende at veksle den for mig? Jeg gik ham atter forbi.

Enten vildledtes jeg af min indbildningskraft eller også gav sixpencen mig et misfornøjet puf i siden. – "Men," svarede jeg, som om jeg gjorde den forestillinger, "du er min lykkes sidste håb, giver jeg dig bort, giver jeg slip på millioner – to millioner." Et sidste kraftigt puf bestemte mig. Jeg vendte atter, om; gik hastigt tilbage og lod mine to millioner falde i den gamle mands hånd!

Hvorledes jeg tilbragte resten af denne dag, ved jeg næsten ikke. I skumringen blev jeg med hvert øjeblik mere og mere træt og modfalden og vendte om for at liste mig hjem. Idet jeg uvilkårligt blev stående udenfor en bagers vindue, rørte en hånd ved min skulder. Det var jøden. Den gamle mand havde forandret sig betydeligt til det bedre og så nu livligst ud af os to.

"Godt brød dette," sagde jøden bifaldende. "Sulten?"

Næsten for medtaget til at svare, nikkede jeg.

"Og – og – ingen penge?" spurgte den gamle mand med påfaldende ivrighed.

Jeg rystede på hovedet og lavede mig til at gå.

"Jeg – jeg har brugt din sixpence," vedblev jøden, "men foragter De ikke en fattig mands bolig, vil jeg give Dem

aftensmad og, hvis De behøver det, også husly. Min borg ligger tæt herved."

Jeg så forundret på ham og gik med. Idet han slog over i en slags tiggergang, sjokkede han langsomt afsted, indtil han drejede ind i en mørk og smal, af meget små huse bestående gade, hvor han standsede udenfor et af de nærmeste og bankede på vinduet med sin krykkestok.

"Hold Dem i min frakke, når hun lukker op," sagde den gamle jøde. "De vil finde det temmelig mørkt."

Det var virkelig så mørkt, at "hun," der lukkede op for os, var helt usynlig, men en sølvklar stemme, der ikke var jødens, udbrød i et velkomstudråb og tabte sig som en ånds oppe i en øvre region, hvortil vi snublende fulgte efter den. En stump lys, der flimrede i et hjørne, åbenbarede i vor førerske en pige på omtrent femten år, der var iført en tyk, hvid kjole, der tilhyllede hende fra hals til fod og, så vidt jeg turde tillade mig nogen dom i så henseende, syntes at være hendes eneste klædningsstykke. De vide ærmer var smøget op til albuerne, som om hun havde haft med huslige sysler at gøre, og lydløsheden af hendes bevægelser hidrørte fra, at hun gik på bare fødder. Et bredt, hvidt pandebånd sammenholdt umådelige masser af mørkebrunt hår. Og nu ansigtet! Skønt jeg kun var en dreng og dertil meget søvnig og træt, satte dog et eneste glimt af hendes vidunderlige dejlighed mig i en tilstand af dum henrykkelse. "Er det et fruentimmer? Er dat et fruentimmer?" mindes jeg, at jeg, ligesom snappende efter vejret, sagde til mig selv. Og mens hun blev stående nogle sekunder uden at røre sig, ligesom en billedstøtte i skabning og dragt, og med spørgende forundring udstrakte sine hvide arme imod mig, blev jeg til mode, som om

der ingen synd kunne være i at knæle for hendes fødder i tilbedelse af, hvad der syntes mere at tilhøre himlen, end jorden.

"Aftensmad, Zell," sagde den gamle jøde, og der blev mørkt i stuen. Zell var forsvundet.

Resten af aftenen var en tomhed med forbigående glimt af paradiset. Af travlhed og udmattelse faldt jeg i søvn, endog mens jeg anstrengte mig for at spise. Men i disse herlige mellemrum var jeg mig bevidst, at jeg åd ved et gildebord mellem feernes dronning og en i højeste måde pjaltet, gammel hebræer, som hun kaldte bedstefader, og jeg fornemmede, at denne (talende, som om jeg ikke havde været til stede) fortalte hende en historie om mig og en sixpence, der syntes at være underholdende, og endelig hørte jeg, at dronning Titania i en medlidende tone ytrede:

"Det stakkels barn! Han må i seng!" Og uden videre omstændigheder bragte hun mig til hvile.

Mit leje var på gulvet i det samme værelse, og det sidste, jeg kan huske, er, at Titanias så lille, så hvide, så blåårede fod var så tæt ved mine læber, at jeg kunne have kysset den, hvis jeg havde turdet, men at jeg faldt i søvn, mens jeg tænkte på det.

Jeg sov så fast, at da jeg vågnede næste dag, havde Zell og hendes bedstefader allerede spist morgenmad. Begge vare klædt ligesom dagen forud og den gamle mand med sit smudsige ydre, sine pjaltede klædningsstykker og ubørstede sko dannede en sælsom modsætning til den fortryllende skabning, der, frisk og yndig som en dugget mosrose, sad ved siden af ham. Havde hendes skønhed hævdet sig i den foregående aftens halvmørke, bekræftede dagens fulde lys den

kun endnu mere. Ansigtet var unægtelig jødisk, men havde det herligste farveskær og den fineste og mest fuldendte form. Jeg lå i en slags glad bedøvelse, ude af stand til at vende mine øjne bort fra det fortryllende syn. Var kærlighed nogensinde blevet født i elleveårsalderen, var her fødselsstunden for en lidenskab, som aldrig kunne dø. O, engel! – Zell opdagede pludselig, at jeg var vågen.

Efter at have bragt mig noget te, gik hun ud af stuen, og den gamle mand kom og satte sig ved siden af mig. Da han havde spurgt mig om mit hjem og mine slægtninge – hvortil jeg oprigtigt svarede, at jeg for tiden hverken havde hjem eller slægtninge, som det var umagen værd at tale om, eftersom jeg simpelthen var sysselsat med at føle mig frem – vedblev han:

"Du har været oprigtig imod mig, min dreng, og jeg vil ligeledes være oprigtig imod dig. Skønt jeg er meget fattig, ja meget, meget fattig, er jeg dog ikke, som du troede, en tigger. Jeg har midler til at erhverve mig mit udkomme, således som de er, men de nøder mig til at være meget hjemmefra. Min sønnedatter, min Zell (hvad det er for en tosse, der har givet hende dette navn, ved jeg ikke; hun hedder Zeruah), har hverken slægt eller venner. Af grunde, som jeg nu ikke kan forklare, forlader hun aldrig dette hus. Mit hjerte bløder ved tanken om den ensomhed, hvortil jeg er nødt til at fordømme hende. Bliv en stund hos os, barn. Du skal få kost og husly og måske lidt til, når tiderne bliver bedre. Du kan gå ærinder for Zell og hjælpe hende i huset. Hvad siger du?"

Havde den gamle herre ladet sig forlyde med, at jeg havde arveretten til den engelske krone i vente, ville mit hjerte have

banket af en langt mindre jublende glæde! At blive hos hende!
Se hende! Tjene hende! Være hendes lyksalige træl!

Hvad jeg svarede, ved jeg ikke, men kun, at den gamle herre ti minutter senere var sjokket af, og at jeg, mens jeg vaskede tetøjet under min skønne herskerindes opsigt, havde slået en kop itu og fået en ørefigen, der tildeltes mig uden mindste ceremoni. Zell var åbenbart ligeså heftig som smuk, og i kraft af, at hun var hele fire år ældre, end jeg, gjorde den unge dame ikke flere omstændigheder med mig, end om jeg havde været en kattekillling.

Værelset, hvori vi opholdt os, og et lille hummer ovenpå, hvori Zell sov, var, ligesom hun selv, særdeles rene og pænt, hvorimod resten af huset var ganske overladt til forfald og smudsighed. Vore tarvelige måltider tillavedes i dagligstuen og tilvejebragtes ved hjælp af en daglig sum af fire og en halv penny, tror jeg, som husets herre udtalte førend han gik. Mit herskab underrettede mig om, hvor og hvorledes jeg fordelagtigst skulle anvende denne sum, og belønnede mig i forhold til mit held med enten et strålende smil, eller en klaskende ørefigen.

Da mistress Zell kun sjældent gjorde mig til modtager af sine tanker eller ord, erfarede jeg først efterhånden følgende enkeltheder. Min vært, mr. Moses Jeremias Abrahams, var af en så karrig natur, at han kunne have målt sig med, om ikke fordunklet, århundredets berømteste gniere, hvis han blot havde haft noget at gnie på. Zell gik klædt, som jeg havde set hende, for at udelukke enhver mulighed af, at hun viste sig på gaden og foranledigede udgifter, (idet jeg siddende på gulvet, mens hun fortalte mig dette, så op i min frues herlige øjne, faldt

det mig ind, at den gamle mand måske kunne have haft en endnu ømmere grund.) Mr. Abrahams, der de fleste dage blev ude, til det var blevet mørkt, kom visse dage endnu sildigere hjem, og endelig måtte jeg ikke blive forundret, hvis jeg på en eller flere af disse dage hørte hans signal på vinduet, men ikke ham selv på trappen. "Og ve dig," sluttede min frue, truende ad mig med sin lille hånd, "hvis du røber vor hemmelighed!"

"Vor!" Mit hjerte svulmede, jeg fattede øjeblikkelig hendes mening og fornam det første brændende stik af skinsyge. Mit herskab havde en elsker.

"Hvorfor bliver du så rød, du dumme, tossede dreng?" spurgte min frue halvt smilende, halvt vred. "Kan vi tro dig eller kan vi ikke?"

Jeg fremstammede noget vås om, at jeg tilhørte hende med liv og sjæl, og jeg tvivler ikke på, at jeg mente det.

Min troskab blev snart sat på prøve. Endnu samme aften (en af dem, på hvilke mr. Abrahams kom sildigt hjem) lød en banken, ligesom hans, på vinduet. Idet hun befalede mig at følge med, fløj Zell ned ad trappen og blev, efter forsigtigt at have åbnet vinduet, omfavnet af et individ, der tilsyneladende var ligeså pjaltet og affældigt som hendes bedstefader.

Et øjeblik talte hun dette, men trak sig derpå tilbage, overladende den fremmede sin hånd, som dette uhyre, hvem han så var, syntes at fortære med kys. Der påfulgte nu en hviskende samtale imellem dem, under hvilken jeg kunne mærke, at de talte om mig, indtil den fremmede, ligesom foruroliget af et tegn udefra, forsvandt, hvorpå vi gik ovenpå.

Næste morgen gav Zell mig en billet uden adresse, som jeg, hvad det end måtte koste mig, skulle bringe hen i en vis

bestemt butik og overlevere til en via bestemt fremmed. Der var ingen via bestemt fremmed i butikken, men mens jeg, bange for at komme hjem med uforrettet sag, opholdt mig for at gøre et ubetydeligt indkøb af et eller andet, kom en phaëton rullende hen for døren, og en gentleman trådte ind i butikken. Han var meget smuk, havde et tykt og sort, meget omhyggeligt krøllet mundskæg og lange, forgylde sporer og så ud til at være officer. Han var godt kendt af folkene i butikken; thi han vendte op og ned på en mængde varer, lo og spøjte med madamen, men købte intet. Kunne det være min mand? I hvert tilfælde indrettede jeg det således, at han fik det at se, jeg havde med, hvorpå vi fulgtes ad ud af butikken.

"Hid med det, hurtigt, dreng!" sagde den fremmede gentleman ivrigt. "Tag dette og dette" – med disse ord gav han mig en anden billet og en halvkroner – "og mød mig her i morgen."

Jeg svarede ham, at han kunne beholde sine penge, men hans billet skulle jeg nok besørge. Han fløjtede langtrukket, hvilket formodentlig skulle betyde forbavselse, og kørte bort.

Glæden i mit yndige herskabs øjne og en hvid hånd, der glattede mine lukker, endog mens hun læste billetten, var mig løn nok. Derpå gjorde hun mig til sin fortrolige. Hendes bejler var lord John Loveless, søn af den stolte jarl af St. Buryans, med hvilken stakkels lord John på grund af en lille finansiell misforståelse stod på en så langt fra tilfredsstillende fod, at det var usandsynligt, at den ædle jarl nogensinde ville give sit samtykke til en forbindelse mellem sin søn og en forarmet jødes barnebarn. Herfra hidrørte disse hemmelige sammenkomster,

med hvilke mit herskab forsonede sin samvittighed ved strengt at forbyde sin bejler at komme inden for døren.

Næste formiddag var mylord lige så tidligt i butikken som jeg.

Han tog mig fortroligt ved armen.

"Kom og ro en tur på floden med mig. Jeg har noget at tale med dig om."

Der var ikke langt til floden, hvor vi fik en båd og roede væk, mens min ledsager sladrede nok så lystigt. Omsider sagde han:

"Jeres gamle derhjemme holder jer nok temmelig knapt? Hvad gør han med sine penge? Hører du ham aldrig tælle sine guineas, hvad?"

Jeg benægtede det bestemt og gav så gyldige grunde for min overbevisning om, at han var såre fattig, at min ledsager syntes at blive overrasket ved det. Han blev alvorlig, for ikke at sige gnaven, og roturen hjemefter syntes at kede ham. Jeg fortalte ikke mit herskab alt, hvad der var foregået imellem os, eftersom jeg ikke kunne have undgået at omtale, hvor forstemt han var blevet, da jeg havde skildret hendes fattigdom, og det måske ville have bedrøvet hende.

Herefter blev mylords besøg mindre hyppige, og mit herskabs smil sjældnere. Hun gik omkring med langsommere og sørgmodigere skridt, og sad stundom så længe med sine marmorhvide arme over kors på sit skød, at jeg næsten begyndte at tvivle på, at hun levede, hvorfor jeg da listede mig indenfor hendes øjnes område, om ikke for andet, så for at forandre deres stive udtryk.

En skrækkelig begivenhed vakte hende. En aften blev den gamle herre bragt døende hjem, efter at være blevet

mishandlet, kastet til jorden og plyndret af nogle slette mennesker ude på gaden. Skønt han ikke var kommet til nogen skade, der under sædvanlige omstændigheder ville have været dødelige, lagde dog den nerverystelse, han havde fået, og endnu mere det foregivne pengetab, hvortil han idelig hentydede, ham i graven. Trods al anvendt lægehjælp, blev han svagere og svagere og døde ved midnat.

Mit herskab, der ikke var veget fra hans side, bar alt med sælsom tålmodighed. Jeg så hende ikke en eneste gang græde, men hendes blege ansigt og tindrende øjne slog mig med rædsel.

Der fandtes et i vedbørlig form oprettet testamente, hvorved den gamle mand i almindelige udtryk havde tillagt sin sønnedatter, Zeruiah Abrahams, alt, hvad han måtte efterlade sig ved sin død, og indsat en vis Lemuel Samuelson til eksekutor samt til formynder for hende. Hvor mange penge den gamle mand havde haft hos sig, da han blev plyndret, kom aldrig for dagen, men alle de rede penge, der fandtes i huset, beløb sig ikke til mere, end at lægens honorar kunne udredes dermed, og bohavet var rimeligvis ikke over tyve eller tredive pund værd. Noget af det solgte vi ved en nabos hjælp, for at forskåne den gamle mand for at blive begravet som fattiglem, og for resten troede vi at kunne købe klæder til Zell (eftersom vi nu begge måtte gå ud og føle os frem) og skaffe os vort underhold, indtil vi begge havde nået vort mål. Da det var gjort, så huset temmelig øde og usselt ud, og mit stakkels herskab var næppe mindre bedrøveligt at se til. Uagtet hun aldrig talte derom, skar hendes elskers troløshed – vi havde ikke hørt en

eneste gang fra ham i al denne sørgelige tid – hende dybt i hjertet.

Mens jeg en dag, førend hendes klæder var kommet, gik uroligt omkring i stuen og tænkte på hvad jeg skulle sige for at trøste hende, løftede hun pludselig hovedet i vejret og sagde:

"Charley, vil også du svigte mig?"

"Zell! Svigte Dem!" Som den unge tosse, jeg var, brast jeg i en heftig gråd.

"Lad være, lad være! Mit kære barn – mit gode ba-" og smittet af mine tårer lagde stakkels Zell hovedet på bordet og græd højt.

Næsten i samme øjeblik blev jeg opmærksom på en lille dreng, der vinkede ivrigt ude på gaden. Fremstammende en undskyldning løb jeg ud.

"En gentleman bar givet mig en shilling," sagde drengen, "for at sige, at han ventede på hjørnet."

På hjørnet eller, rettere sagt, omme på den anden side af det stod lord John Loveless.

"Nå, min dreng," sagde Hans Herlighed meget hastigt, "jeg er kommet med stor fare for – for mig selv og kan kun blive her et øjeblik. Hvorledes har dit herskab det? Er hun frisk? Er hun blevet forsørget? Døde den gamle virkelig som en tigger?"

Jeg svarede, at den gamle herre hverken havde levet eller var død som tigger, men at vi ingen penge havde og agtede at føle os frem efter arbejde, så snart vi kunne gå ud.

Lord John syntes at blive slået af dette og gjorde en vankelmødig bevægelse hen imod huset.

"Vil De ikke gå indenfor," tvang jeg mig til at sige.

"N-øj," var svaret, "det kan jeg ikke på grund af påtrængende forretninger andetsteds. Se her, min dreng, giv hende dette. Sig, at hvis jeg ikke havde været borte hos mit regiment, havde jeg sendt det før."

Oh har en fornem gentleman nogensinde *lusket* sig væk, tror jeg, at lord John gjorde det.

Knælende ved mit yndige herskabs fødder, fortalte jeg hende trolig samtalen, og Zell hørte på mig, uden en eneste gang at fjerne sine øjne fra mine. Derpå sagde hun: "Læg hans – hans usle almisser i et omslag og besørg den afleveret efter den adresse, som jeg skal skrive op," hvilket også skete.

Men dermed var dagens begivenheder endnu ikke forbi. Mens vi hen imod aften sad og lagde planer for den følgende dag, forlangte en fremmed noget bydende at blive lukket ind og fremkom i forening med et andet individ, som åbenbart havde luret ovenpå, med nogle papirer og erklærede at have sat sig i besiddelse af huset. Det var vor husvært. Huslejen var forfalden for længe siden, og da hverken hans anmodninger eller hans trusler var blevet ænsede af den excentriske mr. Abrahams, havde han gjort de fornødne skridt for at tage lejligheden i besiddelse, og var nu kommet, opfyldt af et levende had (som han uforbeholdent vedkendte sig) til alle jødiske lejere, for at hævde sine rettigheder.

Indvendinger nyttede intet. Vi havde ikke en shilling i vort eje og af bohave kun vore senge, et par stole, et bord og noget køkkentøj, hvilket tilsammen ikke ville have dækket halvdelen af gælden. "Da vil De dog vel ikke, sir," sagde mit herskab, "kaste os ud på gaden i aften?"

"Å nej, just ikke det," sagde karlen hånligt, "men jeg kender disse lumskerier, kan jeg fortælle Dem. Lader jeg Dem blive, så bliver De her, og det vil vi sætte en pind for. Uden sengeklæder og vinduer vil De snart være færdige til at gå. Saml godset sammen, Bill Bloxam, og skynd Dem."

"Det bliver snart nat, sir," sagde Zell, bleg som et lig, "en nat, der tegner til at blive både kold og fugtig; lad os af barmhjertighed beholde vinduerne."

"Fæst Deres skørter op," svarede værten koldblodigt. "Nu går det!"

Med disse ord tog han et rask tag i vinduesrammen, som også gik løs, men berøvet sin støtte og, som det syntes, givende efter for et tryk inde fra, fulgte den rådne karm ligeledes med. Et tungt, brusende fald rystede hele huset, og der blev en rullen, klingren, trillen og falden om, indtil hele gulvet bogstavelig talt var belagt med *guld*!

"Ha!" udbrød den vaklende husvært, idet han tørrede støvet af sine øjne.

Mit herskab var den, der først fattede sig. En vægter, der havde været på vej til sin nattepost, var, lokket af braget, blevet stående udenfor. Hun bad mig kalde ham ind og skaffede sig, efter at have affærdiget den nu ydmyge husvært, en pålidelig vogter for natten, ligesom hun også sendte bud efter mr. Lemuel Samuelson, der ankom ved daggry, og i forening med os anstillede yderligere undersøgelser.

To tusinde og syvhundrede guineas var blevet spredt omkring på gulvet, og på forskellige steder i huset, i almindelighed proppet ned i revner og sprækker i det forfaldne træværk, fandtes banknoter til et beløb af to og tredive tusinde

pund. Men endog dette var kun en ubetydelighed i sammenligning med den listige gamle gniers fremmede papirer, som, da de var blevet udgravet i én klump, sås at udgøre den umådelige sum af to hundrede og halvfemsindstyvetusinde pund.

"Og nu, kære barn," sagde mr. Samuelson, da vi var færdige med at søge og tælle, "glæder De mrs. S. og mig med Deres selskab på mit lille landsted ved Sydenham, indtil De har besluttet, hvad der fremdeles vil være at gøre."

Mit herskab samtykkede straks heri. Efter at skatten var blevet opdaget, havde hun haft anfald af det dybeste tungsind. Tænkte hun på, hvad der kunne være sket, hvis den gamle mand havde været mindre tavs? Hun havde næppe henvendt et ord til mig, og førend mr. Samuelson kom for i al ærbødighed at føre hende ned til vognen, vidste jeg ikke, om hun ville sige mig farvel. Det var i det mindste hendes formynder, som henledede hendes opmærksomhed på mig ved at spørge hende, om hun havde noget at befale "drengen".

"Drengen," gentog Zell åndsfraværende.

"Kom til mig på mit kontor, dreng," sagde mr. Samuelson, der syntes at længes efter at komme bort. "Det er sandt, hvad hedder du?"

Jeg svarede ikke, men så på mit herskab.

"Er du tvær?" sagde mr. Samuelson. "Det er værst for dig selv. Kom, kære barn."

"Charley, Charley!" sagde Zell.

Da *kunne* jeg ikke svare. Hun slog ud med hånden ad mig, men hendes formynder førte hende bort.

Hele den dag sad jeg ved vinduet, som om jeg fuldt og fast havde ventet, at hun ville komme tilbage; men i virkeligheden gjorde jeg mig ingen sådan forestilling. Jeg vidste, at mit elskede herskab var borte og havde taget al glæde, lykke og livslyst med sig. Jeg følte sult, men havde ikke mod til at søge efter mad, og da den tid kom, på hvilken vi havde plejet at tilberede vort aftensmåltid på hine lyksalige aftener, listede jeg mig hen til min frues lille seng og lagde mig der. Der var en underlig susen i mine øren, og min puls syntes snarere idelig at gyse end at slå. Der indfandt sig drømme uden den indledende ceremoni af søvn. Jeg hørte mig selv råbe og stride, så blev det mørkt –

Jeg vågnede i min faders hus, efter at have været der i tre uger. Skønt meget mat var jeg dog i bedring og kunne snart komme i skole igen, men ikke hos Glumpers; nej.

Jeg fik at vide, at jeg i min afsindighed havde givet en tråd til mit navn og opholdssted. Hvad jeg senere meddelte, kan jeg ikke sige, men ved kun, at både moder og min skælmske lille Agnes var ligeså fortrolige med navnet Zell, som mine egne daglige tanker var det. Hun var min kærlighed, min dronning, min yndige frue, og med denne tro og i den faste overbevisning, at jeg engang nok ville blive så lykkelig at få hende at se igen, blev jeg en voksen mand.

Der var stort bal på slottet i Dublin, hvor jeg som ung dragonløjtnant tilfældigvis også var tilstede. Selskabet var ualmindelig talrigt og glimrende, da det gjordes af en yndet vicekonge umiddelbart førend hans afrejse.

Mens han bevægede sig blandt sine smilende gæster, standsede han ved en klynge i nærheden af mig.

"Nå, mine unge herrer," sagde Hs. Excellence, "hvem er så den lykkelige ridder? Dette bytte bør virkelig ikke undslippe os! Glimrende skønhed, blidhed, dannelse, tolv tusinde om året. Det ville være en skam for Irland, om denne mexicanske skønhed skulle forlade os i aften, den sidste, hun tilbringer her i landet (thi jeg hører, at hun vender tilbage til Mexico), som uforlovet."

"Det gør hun heller ikke, mylord," svarede oberst Walsingham.

"Ha, hvem vinder da?" spurgte Hs. Excellence, næppe mindre spændt, end om han selv havde været en af kandidaterne.

"Det er endnu tvivlsomt," ytrede den unge lord Goring. "Hawkins, Rushton, O'Rourke, Walsingham, St. Buryans og mit ringe jeg står alle på listen, men St. Buryans har de bedste udsigter."

"Hvorfor det?" spurgte Hs. Herlighed.

"Damen har hele aftenen siddet ved siden af St. Buryans' fru moder," sagde Goring med dæmpet stemme. "Og ingen dame i kristenheden, og jødedommen med, forstår sig så godt på pynt som hun."

"Sagde De ikke, at det ville blive afgjort i aften?"

"Jo, og det således. Den unge dame vil kun danse en dans, den sidste. Vi bar alle udbedt os denne ære, men hun har forbeholdt sig sit valg, og det er derfor blevet aftalt at modtage varslet. Deres Herlighed forstår mig? De uheldige trækker sig tilbage."

Hs. Excellence nikkede, smilede og gik videre.

Nogle minutter efter vakte en bevægelse i salen min opmærksomhed. Alles øjne var fæstede på én genstand.

Støttende sig på lord John Loveless', nu jarl St. Buryans' arm, skred min skønne frue gennem salen, højere, fyldigere, men ikke det mindste yndigere; for det var umuligt. Hun så mig lige i ansigtet, og det forekom mig, som om hun betænkte sig. Nej; de stolte øjne fjernede sig langsomt, og uden at genkende mig gik hun videre.

Den sidste dans anmeldtes fra orkestret. Som drevet af trolddom, stillede jeg mig lige over for min frues stol, skønt langt borte fra den. Jeg så rivalerne samle sig om hende med velopdragen fatning og den ene efter den anden fremkomme med deres anmodning, men alle fik de afslag. Kun St. Buryans, ved siden af hvis stolte moder min frue sad, var tilbage. Han nærmede sig hende tillidsfuldt, og hans moder hilste ham med et sejrrigt smil. Førend han kunne komme til orde, rejste Zell sig.

"Giv mig Deres arm. Jeg ønsker at gå over til den anden side af salen," sagde hun i en stolt tone til ham.

Hun gik over gulvet og kom hen mod mig. Idet hun tog sin arm ud af sin førers, udstrakte hun begge sine små hænder.

"Charley! Charley! Kender De mig ikke? Jeg kommer for at bede Dem – bede Dem danse med mig, med Deres gamle veninde Zell."

Vi har mere end en dyrehave, men det var fra den skotske, at jeg efter påmindelse af Zell (hun påstår stedse, at hun er ældre og betænksommere, end jeg) sendte min ven Jack Rogers en dyreryg, som ingen konge ville behøve at skamme sig ved at se på sit taffel.

Note 1: Thistlewood og hans medsammensvorne, der ville myrde en række ministre, holdt deres møder og blev pågrebet dér den 23. februar 1820. *Overs. anm.*

5. Nok en forhenværende loggerende fortæller sin egen spøgelseshistorie

De tildragelser, jeg står i begreb med at fortælle Dem, har sandhed til deres anbefaling. De hændtes mig selv, og jeg husker dem så tydeligt, som om de først var foregået i går, skønt tyve år er forløbet siden hin nat. I disse tyve år har jeg kun fortalt én person til denne historie og fortæller den nu med en ulyst, som det falder mig vanskeligt at overvinde. Alt, hvad jeg imidlertid udbeder mig, er, at De vil lade være at påtvinge mig Deres slutninger. Jeg ønsker intet bortforklaret, bryder mig ikke om grunde. Jeg er fuldkommen enig med mig selv om sagen, og da jeg har mine egne sansers vidnesbyrd at stole på, vil jeg helst holde mig til dette.

Nu vel, det var netop for tyve år siden og et par dage førend slutningen af urfugletiden. Jeg havde været ude hele dagen med min bøsse, men ikke gjort nogen jagt, som var værd at tale om. Vinden stod stik østen; det var i december måned, og stedet var en stor, øde hede i det nordligste England, hvor jeg havde forvildet mig. Det var intet behageligt sted at fare vild på, mens de første fjerlette stænk af et truende snefog begyndte at flagre ned på lyngen og den blyfarvede aften nærmede sig fra alle kanter. Jeg skyggede for mine øjne med min hånd og stirrede ængstelig ud i det tykkere og tykkere mørke, hvori den

purpurfarvede hede smeltede sammen med en række lave bakker i en afstand af ti til tolv mile. Ikke den svageste røghvirvel, ikke den mindste dyrkede plet, intet tegn eller spor af får mødte nogetsteds mine øjne. Der var intet andet for, end at blive ved at gå og prøve på, om jeg undervejs kunne finde husly. Jeg tog derfor bøssen på nakken igen og traskede mødig afsted; for jeg havde været på benene siden en time efter daggry og intet fået at spise siden frokost.

Imidlertid begyndte sneen at falde med ildevarslenende stadighed, og vinden lagde sig. Derefter blev kulden føleligere, og natten nærmede sig hurtigt. For mig formørkede udsigterne sig, alt som mørket på himlen tiltog, og jeg blev ilde til mode ved at tænke på, at min unge kone allerede begyndte at se efter mig gennem vinduet i vor lille stue i kroen, og på alle de lidelser, der ventede hende i denne lange nat. Vi havde haft bryllup for fire måneder siden og opholdt os nu, efter at have tilbragt efteråret i højlandene, i en lille afsides landsby, der lå lige i udkanten af de store engelske heder. Vi var såre forelskede i hinanden og naturligvis såre lykkelige. Ved afskeden i morges havde hun bønfoldet mig om at komme tilbage, førend det blev mørkt, hvilket jeg også havde lovet, og hvad ville jeg nu ikke have givet for at have holdt mit ord!

Endog nu følte jeg, at jeg, hvor træt jeg end var, hvis jeg kunne få aftensmad, en times hvile og en vejviser, ville kunne nå at være hos hende før midnat, hvis blot et hus og en vejviser var at finde.

Og i al denne tid faldt sneen og tyknedes natten. Imellemstunder blev jeg stående og råbte, men mine råb syntes kun at gøre stilheden dybere. Derefter påkom der mig en

ubestemt fornemmelse af uro, og jeg begyndte at erindre mig fortællinger om vandringsmænd, der var vedblevet at gå i den faldende sne, indtil de, aldeles udmattede, havde måttet lægge sig ned og sovet livet bort. Skulle det være muligt, spurgte jeg mig selv, at jeg kunne holde det ud hele denne lange, mørke nat igennem? Ville den tid ikke komme, da mine lemmer måtte svigte mig og min standhaftighed give efter, da også jeg skulle sove dødens søvn? Dødens søvn! Jeg måtte gyse. Hvor tungt at dø netop nu, da hele livet lå så klart foran mig! Hvor tungt for min dyrebare hustru, hvis kærlige hjerte – men denne tanke var ikke til at udholde! For at forjage den, råbte jeg atter, højere og længere, og lyttede derpå ivrigt. Blev mit råb besvaret, eller bildte jeg mig kun ind at høre et andet langt borte? Jeg råbte igen, og på ny kom genlyden. Derpå trådte en bevægelig lysplet pludselig frem af mørket, vekslede, forsvandt, kom nærmere og blev klarere. Løbende af alle kræfter hen mod den, så jeg mig til min store glæde lige overfor en gammel mand og en lygte.

"Gud være lovet!" var det udråb, som uvilkårligt trængte sig frem over mine læber.

Blinkende og rynkende panden, løftede han sin lygte op og så mig vist i ansigtet.

"Hvorfor råbte De?" brummede han tvært.

"Å – på Dem. Jeg begyndte at blive bange for, at jeg skulle omkomme i sneen."

"Ja, folk bliver stundom borte her på egnen, og hvad skulle vel forhindre, at De også blev borte, hvis det var Herrens vilje?"

"Er det Herrens vilje, at De og jeg skulle blive borte i hinandens selskab, min ven, må vi finde os i det," svarede jeg;

"men jeg agter ikke at blive borte uden Dem. Hvor langt har jeg nu til Dwolding?"

"Gode tyve mile, eller lidt over."

"Og den nærmeste landsby?"

"Den nærmeste landsby er Wyke, og den ligger tolv mile herfra på den modsatte kant."

"Hvor bor De da?"

"Der henne," svarede han med et ubestemt kast med lygten.

"De går vel hjem?"

"Måske."

"Så går jeg med."

Den gamle mand rystede på hovedet og gned sig eftertænksomt på næsen med hanken af lygten.

"Det nytter ikke," brummede han; "han lukker Dem ikke ind, gør han ikke."

"Det får vi at se," svarede jeg rask. "Hvem er han?"

"Herren."

"Hvem er herren?"

"Det kommer ikke Dem ved," lød det uhøflige svar.

"Godt, godt; gå De bare foran, så lover jeg, at herren skal give mig både aftensmad og husly i aften."

"De kan jo prøve på det!" mumlede min genstridige vejviser, og endnu stedse rystende på hovedet, humpede han som en nisse gennem den faldende sne. Kort efter ragede en svær masse op gennem mørket, og en stor hund fo'r med rasende gøen ud imod os.

"Er det huset?" spurgte jeg.

"Ja, det er. Læg sig, Bey." Og med disse ord ragede han i sin lomme efter nøglen.

Jeg stillede mig tæt bag ved ham, for ikke at gå glip af nogen som helst mulighed til at komme ind, og så ved den lille lyskreds, som lygten udbredte, at døren var tæt beslået med jernnagler, ligesom døren til et fængsel. Et minut efter havde han drejet nøglen om, og jeg skød forbi ham ind i huset.

Da jeg var kommet ind, så jeg mig nysgerrigt om og bemærkede, at jeg var kommet ind i et stort rum uden loft, der åbenbart benyttedes på mange forskellige måder. Den ene ende var fuld af korn helt op til taget, ligesom en lade; i den anden ende sås melsække, agerdykningsredskaber, tønder og alle slags forskelligt rageri, mens rækker af skinker, flæskesider og knipper af tørrede urter til vinterbrug hang ned fra bjælkerne. Midt på gulvet stod en svær, i et smudsigt klæde sparsomt indhyllet genstand, og da jeg løftede en flig af dette klæde i vejret, så jeg til min overraskelse et teleskop af betydelig størrelse på en plump, bevægelig forhøjning med fire små hjul under. Røret var gjort af malet træ og beslået med nogle klodsede metalringe, og spejlet holdt, for så vidt jeg i den svage belysning kunne bedømme dets størrelse, i det mindste femten tommer i tværmål. Endnu mens jeg undersøgte instrumentet, og spurgte mig selv, om det ikke var et arbejde af en selvlært optiker, ringedes der stærkt med en klokke.

"Det gælder Dem," sagde min vejviser med et onskabsfuldt grin.

Han pegede på en lav, sort dør på den anden side af værelset. Jeg gik derhen, bankede temmelig stærkt på og trådte ind, uden at afvente en opfordring. En svær, hvidhåret gammel mand rejste sig fra et med bøger og papirer dækket bord og så barsk på mig.

"Hvem er De?" spurgte han. "Hvorledes er De kommet hertil? Hvad ønsker De?"

"Advokat James Murray. Tilfods over heden. Mad, drikke og natteleje."

"Mit hus er intet værtshus," sagde han i en stolt tone. "Hvor turde du lukke denne fremmede ind, James?"

"Jeg lukkede ham ikke ind," brummede den gamle mand. "Han fulgte med mig over mosen og puffede sig forbi mig ind ad døren. Jeg kan ikke binde an med seks fod og to tommer."

"Må jeg da spørge, sir, med hvilken ret De har tiltvunget Dem adgang til mit hus?"

"Med den samme, hvormed jeg ville have klynget mig til Deres båd, hvis jeg havde været i begreb med at drukne. Med selvopholdelsens ret."

"Selvopholdelsens ret?"

"Der ligger allerede en tomme sne på jorden," svarede jeg kort; "og før daggry vil den allerede være tyk nok til at skjule mit legeme."

Han gik hen til vinduet, trak et tungt, sort gardin til side og så ud.

"Det er sandt," sagde han. "De kan blive til i morgen, hvis De vil. Ret aftensmaden an, James."

Med disse ord betydede han mig at tage plads, satte sig igen selv og var snart atter fordybet i de studier, hvori jeg havde forstyrret ham.

Jeg satte min bøsse i en krog, flyttede en stol hen til kaminen og undersøgte i ro og mag mit opholdssted. Skønt dette værelse var mindre og ikke så blandet af indhold som forstuen, fandtes der dog meget i det, som måtte vække min nysgerrighed. Der

var intet tæppe på gulvet; de hvidtede vægge var på mange steder kradset fulde af besynderlige matematiske figurer og skjultes på andre af hylder med fysiske instrumenter, hvis brug for en stor del var mig ubekendt. På den ene side stod et bogskab med støvede folianter og på den anden et lille med malede udskæringer af middelalderlige helgener og djævl. Gennem den halvt åbentstående dør til et hjørneskab i den længst bortliggende ende af værelset så jeg en lang række af geologiske eksemplarer, kirurgiske præparater, digler, retorter og krukker med kemiske sager, mens der på kamingesimsen tæt ved mig mellem en hel del mindre genstande stod en model af solsystemet, et lille galvanisk batteri og et mikroskop. Enhver stol havde sin byrde, i ethvert hjørne lå hele stabler af bøger. Endog gulvet var bestrøet med landkort, gipsafstøbninger, papirer, tegninger og lærd skrammel af enhver tænkelig slags.

Jeg så mig om med en forbavselse, der voksede med enhver genstand, mine øjne tilfældigvis faldt på. Et så besynderligt værelse havde jeg aldrig set før; men endnu besynderligere forekom det mig at finde et sådant værelse i en ensomt liggende bondegård midt ude på den vilde og øde hede! Atter og atter så jeg fra min vært hen på hans omgivelser og fra disse tilbage på ham, idet jeg spurgte mig selv, hvem og hvad han vel kunne være. Hans hoved var påfaldende smukt, men snarere en digters end en videnskabsmands. Bredt over tindingerne, som det var, fremragende over øjnene og dækket med en masse fuldkomment hvide hår, havde det alt det ideelle og meget af det barske, som udmærker Ludwig van Beethovens hoved; der var de samme dybe furer omkring munden, de samme strenge rynker i panden, den samme sammentrængthed i udtrykket,

mens jeg således iagttog ham, gik døren op, og James kom ind med aftensmaden. Derpå lukkede hans herre sin bog, rejste sig og opfordrede mig med større høflighed, end han hidtil havde vist, til at sætte mig til bords.

Et fad med skinke og æg, et brunt brød og en flaske udmærket sherry sattes foran mig.

"Jeg kan kun tilbyde Dem den tarveligste landsbykost, sir," sagde min vært; "men jeg håber, at Deres madlyst vil bøde på vort spisekammers mangler."

Jeg havde allerede givet mig i lag med fødevarerne, og forsikrede nu med en sulten jægers begejstring, at jeg aldrig havde spist noget så velsmagende.

Han bukkede stift og satte sig til at spise sin egen aftensmad, der væsentligt bestod af et krus mælk og en skål havresuppe. Vi spiste stiltiende, og da vi var færdige, tog James af bordet, hvorpå jeg igen flyttede min stol hen til kaminen. Til en vis forundring for mig gjorde min vært det samme og lagde, idet han pludselig vendte sig om imod mig:

"I treogtyve år har jeg levet her i den strengeste ensomhed, og i den tid har jeg ikke set ret mange fremmede ansigter og ikke læst en eneste avis. De er den første fremmede, der i mere end fire år har sat foden over min dørtærskel. Vil De glæde mig med nogle ord til oplysning om den yderverden, med hvilken jeg for så lang tid siden har taget afsked?"

"Behag at spørge mig," svarede jeg, "jeg er ganske til Deres tjeneste."

Han bøjede takkende sit hoved, lænede sig forover, idet han støttede sine albuer på sine knæ og sin hage på de indvendige

flader af sine hænder, stirrede ind i ilden og begyndte at tage mig i forhør.

Hans spørgsmål angik fornemmelig videnskabelige emner, om hvis fremskridt i den senere tid han, hvad deres anvendelse i livets praktiske øjemed angik, næsten var aldeles ubekendt med. Da jeg ikke selv var videnskabsmand, svarede jeg så godt, som mine ubetydelige kundskaber tillod mig det; men det var ingenlunde nogen let opgave, og jeg følte mig meget lettet, da han, idet han gik fra spørgsmål over til betragtninger, begyndte at udtale sine egne anskuelser om da kendsgerninger, jeg havde søgt at udvikle for ham. Han talte og jeg hørte til, ligesom bundet af trolddom, og han talte så ivrigt, at jeg tror, at han næsten glemte min tilstedeværelse og kun tænkte højt. Jeg havde aldrig hørt noget lignende dengang, og har heller ikke siden hørt mage. Fortrolig med alle filosofiske systemer, spidsfindig i sin analyse, dristig i sin sammenstillen, lod han sine tanker strømme uafbrudt ud og gik, mens han bestandig bøjede sig forover i den samme grublende stilling og holdt sine øjne fæstede på ilden, som en inspireret drømmer, fra emne til emne, fra betragtning til betragtning; fra praktisk videnskabelighed til åndelig filosofi; fra elektriciteten i tråden til elektriciteten i nerven. Fra Watts til Mesmer, fra Mesmer til Reichenbach, fra Reichenbach til Swedenborg, Spinoza, Condillac, Descartes, Berkeley, Aristoteles, Platon og magerne og mystikerne i østerlandene var overgange, der hvor forvirrede de end kunne synes at være ved deres mangfoldighed og område, dog flød let og harmonisk fra hans læber, ligesom en regelmæssig tonerække i musikken. Lidt efter lidt gik han – jeg har nu glemt ved hvilket gætnings- eller eksempel-led – over til

den mark, der ligger på den anden side af endog konjekturalfilosofiens grænser og strækker sig, ingen ved hvor langt. Han talte om sjælen og dens stræben, om ånden og dens kræfter; om fremsynethed; om spådomsevne; om de særsyn, der under navn af spøgelse, genfærd og overnaturlige åbenbaringer i alle tidsaldre er blevet benægtet af tvivlerne og bekræftet af de lettroende.

"Verden," sagde han, "bliver stedse mere og mere tvivlesyg med hensyn til alt, hvad der ligger udenfor dens egen snævre kreds, og videnskabsmændene nærer denne fordærlige tilbøjelighed og forkaster alt, hvad der trodser deres forsøg, som fabel, fordømmer som falsk alt, hvad der ikke kan lægges på laboratoriets eller dissektionsstuens prøvesten. Mod hvilken overtro har de ført en så langvarig og hårdnakket krig, som mod troen på syner, og hvilken overtro har dog så længe og så urokkeligt bevaret sit herredømme over den menneskelige ånd? Vis mig nogen kendsgerning i naturlæren, historien eller arkæologien, der støttes af så omfattende og forskelligartede vidnesbyrd. Skønt bekræftet af alle folkestammer, i alle tidsaldre og under alle himmelegne, af oldtidens sindigste vismænd, af nutidens ræste vilde, af kristne, hedninger, panteister og materialister, behandles denne ejendommelighed som en amnestuehistorie af vort århundredes filosoffer. For dem vejer indiciebeviser kun som en fjer i vægtskålen. Hvor værdifuld sammenligningen mellem årsager og virkninger end er i naturlæren, skydes den dog til side som værdiløs og upålidelig. Et vidnesbyrd af lovgyldige vidner, der ville være afgørende for en domstol, regnes for intet. Den, der betænker

sig, førend han udtaler sin mening, fordømmes som en gæk. Den, der tror, er en drømmer, eller en tåbe."

Han talte med bitterhed og hensank, efter at have talt således, nogle minutter i tavshed. Kort efter løftede han sit hoved op fra sine hænder og tilføjede i en anden tone:

"Jeg, sir, levede, undersøgte, troede og undså mig ikke ved at udtale min overbevisning for verden. Også jeg brændemærkedes som en drømmer, spottedes af mine samtidige og blev hysset ud på den videnskabens mark, hvor jeg havde arbejdet med ære i mit livs bedste år. Dette tildrog sig for netop treogtyve år siden, og fra den tid af har jeg levet, som De nu ser mig leve, og verden har glemt mig, ligesom jeg har glemt den. Der har De min historie."

"Den er meget sørgelig," mumlede jeg, næppe vidende hvad jeg skulle svare.

"Den er meget almindelig," sagde han. "Jeg har kun lidt for sandhedens skyld som så mange andre bedre eg visere mænd før mig."

Han rejste sig, som om han ønskede at gøre ende på samtalen, og gik hen til vinduet.

"Det sner ikke mere," sagde han, idet han slap gardinet og atter kom hen til kaminen.

"Sner det ikke mere?" udbrød jeg og sprang ivrigt op. "O hvis det blot var muligt! Dog nej, det er ikke at håbe. Selv om jeg kunne finde vej over heden, ville jeg dog ikke kunne gå tyve mil i nat."

"Gå tyve mil i nat!" gentog min vært. "Hvad tænker De på?"

"På min kone," svarede jeg utålmodigt, "på min unge kone, der ikke ved, at jeg har forvildet mig, og hvis hjerte i dette

øjeblik er bristefærdigt af uro og skræk."

"Hvor er hun?"

"I Dwolding, tyve mil herfra."

"I Dwolding," gentog han tankefuldt. "Ja, afstanden er rigtignok tyve mil – men er det Dem så magtpåliggende at spare de næste seks eller otte timer?"

"Så yderst, yderst magtpåliggende, at jeg i dette øjeblik ville give ti guineas for en vejviser og en hest."

"De kan få Deres ønske opfyldt med mindre bekostning," sagde han smilende. "Natdiligencen fra det nordlige, der skifter heste i Dwolding, kommer forbi fem mil herfra og vil om fem kvarter være ved en vis korsvej. Hvis James følger Dem over heden og sætter Dem på den gamle landevej, vil De vel kunne finde vej til, hvor den støder til den nye?"

"Med lethed, med glæde."

Han smilede atter, ringede, sagde den gamle tjener besked og tog i det hjørneskab, hvor han havde sine kemiske sager, en flaske og et vinglas og sagde:

"Der ligger et tykt lag sne, og det vil være besværligt at gå over heden i nat. Et glas usquebaugh førend De går?"

Jeg havde gerne afslået brændevinen, men han pånødte mig det, og jeg drak. Det gled som en luende ild gennem min hals og berøvede mig næsten vejret.

"Det er stærkt," sagde han, "men vil bidrage til at holde kulden ude. Og nu har De intet øjeblik at spille. God nat."

Jeg takkede ham for hans gæstfrihed og ville have rakt ham hånden; men han havde vendt sig bort, førend jeg havde kunnet slutte min sætning. Et minut efter var jeg kommet igennem

forstuen, James lukkede yderdøren efter mig, og vi stod nu ude på den store, hvide hede.

Skønt blæsten havde lagt sig, var det dog endnu bitterlig koldt. Ikke en stjerne blinkede på den sorte himmelhvælving. Ikke en lyd, med undtagelse af sneens hurtige knitren under vore fødder, afbrød nattens dumpe stilhed. James, der ikke var videre glad over sit hverv, traskede i gnaven tavshed foran mig med lygten i hånden og sin skygge ved sine fødder. Jeg fulgte bagefter med bøssen på nakken og var lige så lidt oplagt til at tale som han. Mine tanker var optaget af min vært, hvis veltalenhed endnu fængslede min fantasi. Endnu den dag i dag mindes jeg med forundring, at min ophidsede hjerne havde beholdt hele sætninger og dele af sætninger, skarer af prægtige billeder og brudstykker af glimrende bevisførelser næsten med de selvsamme ord, hvormed han havde udtalt dem. Grublen over, hvad jeg havde hørt og anstrengende mig for at finde et forsvundet led hist og her, fulgte jeg åndsfraværende og uopmærksom min fører i hælene. Snart – efter, som det forekom mig, kun nogle minutter forløb – gjorde han pludselig holdt og sagde:

"Der går Deres vej. Når De beholder stendiget på Deres højre hånd, kan De ikke tage fejl."

"Dette er altså den gamle landevej?"

"Ja, dette er den gamle landevej."

"Og hvor langt har jeg at gå, førend jeg kommer til korsvejen?"

"Henved tre mil."

Jeg tog min pung frem, og han blev nu mere snaksom.

"Vejen," sagde han, "er god nok for fodgængere, men var alt for stejl og smal for færdslen fra det nordlige. Pas på hvor brystværnet er styrtet ned ved vejviseren. Det er ikke blevet gjort i stand igen, siden den ulykke."

"Hvilken ulykke?"

"Å, da natdiligencen væltede ned i dalen nedenfor – gode halvhundrede fod og mere – netop på det værste stykke vej i hele grevskabet."

"Græsseligt! Hvor mange omkom der?"

"Alle. Fire fandtes døde, og de to andre døde næste morgen."

"Hvor længe er det siden, at det skete?"

"Netop ni år."

"Tæt ved vejviseren, siger De? Jeg skal huske på det. God nat."

"God nat, og mange tak."

James stak sin halve krone i lommen, gjorde en svag tilnærmelse til at tage hatten af og traskede tilbage ad den vej, han var kommet.

Jeg holdt øje med skinnet af hans lygte, indtil det var aldeles forsvundet, og begyndte derpå at fortsætte min gang alene. Dette havde nu ikke mere mindste vanskelighed; thi trods det tykke mørke ovenover mig, viste stendiget sig tydeligt nok mod det svage glimt af sneen. Hvor stille var det ikke nu, da jeg kun kunne høre lyden af mine egne fodtrin, hvor stille og ensomt! Der påkom mig en underlig, ubehagelig fornemmelse af forladthed. Jeg gik hurtigere, nynnede en melodi, beregnede umådelige summer i hovedet og forøgede dem med renters rente, gjorde, kort sagt, mit bedste for at glemme de overraskende betragtninger, hvortil jeg nys havde lagt øre, og i en vis måde lykkedes det mig også.

Imidlertid syntes natten at blive koldere og koldere, og skønt jeg gik rask, fandt jeg det dog umuligt at holde mig varm. Mine fødder blev som is, jeg mistede følelsen i mine hænder og holdt mekanisk fast på min bøsse, ja jeg trak endog kun med møjse vejret, som om jeg, i stedet for at færdes på en jævn landevej, besteg de højeste toppe af et eller andet kæmpestort alpebjerg. Denne sidste fornemmelse blev kort efter så trykkende, at jeg nødsagedes til at stå stille nogle minutter og læne mig til stendiget. Mens jeg gjorde det, så jeg tilfældigvis tilbage op ad vejen og bemærkede til min ubeskrivelige glæde et fjernt lysskær, der lignede skæret af en lygte, som nærmede sig. Først troede jeg, at James var vendt om og havde fulgt efter mig; men endnu i det øjeblik, da denne gisning fremstillede sig, viste der sig nok et lys, et lys, der fulgte jævnsides med det første og nærmede sig med samme hurtighed. Jeg behøvede ikke at betænke mig længere for at indse, at det måtte være lygterne på en vogn, skønt det syntes underligt, at en vogn ville køre ad en aflagt og farlig vej.

Der kunne imidlertid ikke være tvivl om, at det forholdt sig således, for lygterne blev hvert øjeblik større og tydeligere, og jeg bildte mig endog ind, at jeg allerede kunne se de mørke omrids af vognen imellem dem. Den nærmede sig meget hurtigt og fuldkommen lydløst, da der lå henvend en fod sne under hjulene.

Og nu blev køretøjet selv tydeligt synligt mellem lygterne. Det så så underlig højt ud, at der pludselig opstod en mistanke hos mig. Skulle det kunne være muligt, at jeg i mørket var gået forbi korsvejen, uden at lægge mærke til vejviseren, og kunne denne diligence være den samme, jeg var gået i møde?

Men jeg behøvede ikke at gøre mig dette spørgsmål nok engang; thi nu kom den omkring bøjningen af vejen med konduktør og kusk, en udvendig passager og fire dampende grå, alle indhyllede i en blød lyståge, gennem hvilken lygterne skinnede frem som et par gloende ildkugler.

Jeg løb til, svingede med hatten og råbte, men diligencen kørte mig forbi i fuld galop, så at jeg et øjeblik frygtede for, at jeg hverken var blevet set eller hørt, men det var kun et øjeblik. Kusken holdt stille; konduktøren, der var indsvøbt lige op til øjnene i slag og sjaler og åbenbart sov trygt i sædet bagpå, hverken svarede på min råben, eller gjorde det mindste forsøg på at stige ned, og den udvendige passager drejede ikke engang hovedet, hvorfor jeg selv lukkede døren op og steg ind, og da der kun sad tre rejsende inde i vognen, steg jeg ind, lukkede døren og ønskede mig til lykke med mit held.

Luften inde i vognen syntes at være om muligt endnu koldere end udenfor, og var gennemtrængt af en besynderlig fugtighed og en ubehagelig lugt. Jeg så på mine rejsefæller. Det var lutter mandfolk og alle tavse, skønt de ikke syntes at sove, men lænede sig hver især i sit hjørne af vognen, som om de var fordybede i deres egne betragtninger. Jeg prøvede på at åbne en samtale.

"Hvor det er koldt i aften," sagde jeg til min genbo.

Han løftede hovedet i vejret, så på mig, men svarede ikke.

"Vinteren," tilføjede jeg, "synes at være begyndt for alvor."

Skønt der var så mørkt i det hjørne, hvor han sad, at jeg ikke synderlig tydeligt kunne skelne noget af hans træk, så jeg dog, at hans øjne var vendte lige imod mig; men alligevel svarede han ikke.

Til enhver anden tid ville jeg have følt og måske også røbet en vis ærgrelse, men i hint øjeblik følte jeg mig for ilde tilpas til nogen af delene. Nattekulden havde gennemisnet mig lige til marven i mine ben, og den besynderlige lugt inde i vognen pådrog mig en utålelig kvalme. Jeg rystede over hele min krop og henvendte mig til min nabo til venstre med det spørgsmål, om han havde noget imod, at jeg åbnede et vindue. Han hverken svarede eller rørte sig.

Jeg gentog spørgsmålet i en noget lydeligere tone, men med det samme udfald. Da tabte jeg tålmodigheden og slog vinduet ned, men idet jeg gjorde dette, sprang remmen, jeg holdt i hånden, og jeg bemærkede, at ruden var dækket med et tykt lag støv, som formodentlig havde samlet sig der i flere år. Da min opmærksomhed derved henledtes på vognens beskaffenhed, undersøgte jeg den nærmere og så ved lygternes usikre skær, at den var i højeste måde brøstfældig. Hver enkelt del af den var ikke alene forsømt, men ligefrem forfalden. Vinduesrammerne splintredes, når man rørte ved dem; lædertøjet var overtrukket med skimmel og rådne bogstavelig talt fra træet; gulvet sønderbrødes næsten under mine fødder, og hele maskinen var, kort sagt, opløst af fugtighed og åbenbart blevet trukket ud af et eller andet skur, hvor den i flere år havde stået og var smuldret hen, for endnu en gang at gøre tjeneste på landevejen i et par dage.

Jeg henvendte mig til den tredje passager, som jeg endnu ikke havde talt, og tillod mig nok en bemærkning.

"Denne diligence," sagde jeg, "er i en beklagelig tilstand. Den sædvanlige vogn bliver formodentlig istandsat?"

Han bevægede langsomt sit hoved og så mig i ansigtet, uden at sige et ord, og så længe jeg lever, skal jeg ikke glemme dette blik. Jeg blev kold i mit hjerte af det, ja endog nu, da jeg genkalder mig det, bliver jeg kold i mit hjerte. Hans øjne glødede med en rød, unaturlig glans; hans ansigt var blåt som et lig, og hans blodløse læber var trukket tilbage, ligesom i dødskampens kvide, og blottede de glimtende tænder imellem dem.

De ord, jeg var i begreb med at udtale, døde på mine læber, og jeg overfaldtes af en sælsom, en skrækkelig rædsel. Mine øjne var nu blevet vænnet til mørket inde i vognen, og jeg kunne se nogenlunde tydeligt. Jeg vendte mig om mod min genbo. Også han så på mig med den samme bleghed i sit ansigt, den samme stenkolde tindren i sine øjne. Jeg fo'r med min hånd hen over min pande og vendte mig om mod passageren på sædet ved siden af mig, men så – o Himmel, hvorledes skal jeg beskrive, hvad jeg så? – Jeg så, at det ikke var et levende menneske, at ingen af dem var levende mennesker som jeg! Et blegt, fosforagtigt lys – forrådnelsens lys – spillede på deres skrækkelige ansigter, deres af gravens dug fugtige hår, deres jordslåede og hensmuldrende klæder, deres hænder, der så ud, som om de hørte til for længst begravede lig, kun deres øjne, deres rædsomme øjne, var levende, og disse øjne var alle vendt truende imod mig!

Et rædselsskrig, et vildt, uforståeligt skrig om hjælp og nåde trængte sig frem over mine læber, idet jeg kastede mig mod døren og forgæves anstrengte mig for at få den op.

I dette ene øjeblik, der var kort og forsvindende som et landskab, der ses ved glimt af et sommerlyn, så jeg månen

skinne gennem en rift i uvejrsskyerne, den forfærdelige vejviser række sin advarende finger i vejret ved siden af landevejen, det sammenstyrtede brystværn, de stejle heste, det sorte svælg nedenfor. Derpå begyndte vognen at slingre som et skib ude på havet; så kom et vældigt brag, en fornemmelse af knusende smerte, og til sidst mørke.

Det syntes, som om år var forløbet, da jeg en morgen vågnede af en dyb søvn og så min kone sidde ved siden af min seng. Jeg vil forbigå de optrin, som påfulgte, og med en halv snes ord meddele Dem den forklaring, hun med taknemmelighedens tårer gav mig. Jeg var faldet ned ad en skrænt tæt ved det sted, hvor den gamle og den nye landevej stødte sammen, og var kun undgået den visse død ved at falde på en stor snedrive, der havde opdynget sig ved foden af klippen. I denne snedrive var jeg om morgenen blevet fundet af et par fårehyrder, der havde båret mig hen til det nærmeste hus og hentet en læge. Da lægen kom, rasede jeg stærkt, havde brækket en arm og fået et farligt brud på hjerneskallen. Af brevene i min lommebog sås mit navn og min adresse; min kone blev kaldt til for at pleje mig, og til sidst hjalp min ungdom og sunde natur mig at overstå faren. Det sted, hvor jeg var faldet, var, hvad jeg næppe behøver at sige, netop det, hvor der for ni år siden var hendet diligencen fra det nordlige en frygtelig ulykke.

Jeg fortalte aldrig min kone de skrækkelige begivenheder, jeg har fortalt Dem, hvorimod jeg betroede dem til lægen, der havde mig under behandling, men han betragtede det hele eventyr som en af feberen i min hjerne udsprunget drøm. Vi drøftede atter og atter spørgsmålet, indtil vi mærkede, at vi

ikke længere kunne drøfte det roligt, og lod det da fare. Andre kan danne sig hvilke slutninger de vil, men jeg ved, at jeg for tyve år siden var fjerde indvendige passager i hin spøgelsesdiligence.

6. Nok en forhenværende logerende fortæller sin mand visse begivenheder

Indledende bemærkning af major Jackman:

Landsbypræsten og hans stilfærdige og bedre end smukke kone, som i to forårsmåneder fire år i træk beboede min ærede venindes anden sal, var genstande for både min ærede venindes og min egen levende deltagelse. En aften drak vi te hos dem og kom tilfældigvis til at tale om en smuk, lunefuld ung skabning og hendes mand – de var venner af dem – som havde spist til middag hos dem den foregående dag. "Ah," sagde præsten og greb meget kærligt sin kones hånd, "dertil knytter der sig en historie, fortæl vore gode venner den." – "Jeg kan ikke," svarede hans kone levende, "fortælle andre end dig den, Owen." – "Nå, så fortæl mig da den, min kæledægge," sagde han; "mrs. Lirriper og majoren vil være lige gode tilhørere af den grund." Derpå tog hun ordet, som følger, mens hendes hånd hele tiden hvilede i hans.

Undertegnet,

J. Jackman.

Den første gang, jeg genså dig efter de mange, lange år, der var forløbet siden vor barndom, ventede jeg på dig på toppen af en

bakke, hvorfra jeg kunne se langt ned ad den stejle og skyggefulde gyde. Ad hvilken du kom op til vor lille landsby fra sletten nedenfor mig. Hele dagen havde jeg ønsket, at vore bakker, som du måtte have glemt, ville iføre sig deres mest strålende skønhed, når du kom; men nu var solnedgangen kommet og ville kun levne os de nøgne og grå omrids af klipperne, og fra den luende himmel faldt der striber af gyldent solskin med mørkere striber nedenunder dem, der skrånede ned ad bjergets skrænter og gav enhver afrundet bakkeknold og lille kløftet dal et anstrøg af en sådan herlighed, at endog blåbærbuskenes lyse og mørkerøde farver langt borte på højsletten, hvor åsene blandede sig mellem hinanden, glødede og brændte i afskedsbelysningen. Netop da lød der et velkomstråb, ligesom råbet ved et høstgilde, og rungede op gennem den stille luft, og skyggende for mine øjne, for at opfange det første glimt, så jeg dig komme gående blandt en flok af vore firskårne, solbrændte landsbyfolk med det samme spinkle og svagelige legeme, det samme blege, alvorlige, men dog milde ansigt, det samme undselige og frygtsomme væsen, der havde været dig egne, mens vi havde været dreng og pige.

Vor lille landsby havde tid efter anden samlet sig af sig selv uden nogen bestemt plan eller hensigt på en af de lavere sænkninger af vor bjergkæde og adskiltes fra de nærmeste landsbyer ved en vid strækning, over hvilken der kun førte nogle stejle, stenede, af vilde hække overskyggede stier, der var fulde af dybe huller og næsten ufremkommelige om vinteren. Om sommeren, når de svage toner af vor sognekirkes klokke bares op til os af den rolige luft, plejede et lille tog af os, pigerne og drengene på lodne bjergheste, at begive os ned til

gudstjenesten søndag formiddag; men om vinteren tænkte ingen på denne pilgrimsfærd, medmindre nogle af de unge karle havde kærester nede i landsbyen og håbede at træffe dem i kirken. Sognepræsten, mr. Vernon, der tillige var provst og i værdighed og vigtighed næppe lod tilbage for nogen biskop, var dybt bedrøvet over det hedenske mørke i hans bjergegn, og han og min fader, der ejede den store gård deroppe, som skaffede beboerne af landsbyen noget at tjene, byggede til sidst den lille røde, grundmurede kirke uden tårn og mindre end vor lade, der ligger på spidsen af bjergsænkningen og vender ud til den store slette, der nedenfor vore fødder strækker sig helt ud til den fjerne synskreds.

Det ville måske have været vanskeligt at finde en kapellan, som ville bo oppe på Ratlinghope, uden anden selskabelig omgang, end den, der kunne fås ved en lang vandring ned til den befolkede slette nedenfor os; men bagefter fik jeg at vide, at kirken, hvad min faders andel i den angik, var blevet bygget for dig. Du var nylig blevet ordineret, og bevarede det store, gamle, halvt af tømmer opførte hus, hvor du havde tilbragt nogle måneder af din barndom, i kærligt minde, hvorfor du, da vi skrev til dig, at du skulle bo i vort eget hus og have dit studerekammer i den blå stue, hvorfra der var udsigt ned til den grønne, i læ liggende dal, i hvilken de unge lam stod i fold, svarede, at du med glæde ville tage imod embedet og atter opholde dig på de dejlige, frie, lyngbevoksede højder, hvor du i dine første drengeår havde indåndet sundhed og styrke.

Du var alvorlig og flittig, men derhos så enfoldig af hjertet, at vor landsbys ensomhed og ukunstlede sæder gjorde den til et sandt Eden for dig. Du havde ikke glemt vore yndlingssteder, og

vi besøgte dem igen med hinanden; thi straks i samme øjeblik, som vi havde hilst på hinanden, havde du på ny antaget din gamle vane at gøre dig afhængig af mig og forlange mit selskab, ligesom da du havde været en svagelig seksårs dreng, og jeg en sund og kraftig, tre år ældre bjergboerske. Kun for mig kunne du uforbeholdent udtale dine tanker, da den dig medfødte undselighed lukkede dine læber for fremmede, og alle, endog de, der havde kendt dig i hele din levetid, var fremmede for dig, når de ikke besad det anstrøg af samfølelse, som din ånd behøvede, for at lukke op for sine skatte. Oppe på bjergskrænten, når den sindige middagstid syntes at være lige så uforanderlig som de evige klipper, der omgav os, eller når den dirrende skumring sneg sig med tavse skygger hen over de svindende højdedrag, sad du og jeg sammen, idet jeg lyttede til de uforbeholdne udgydelser af dine, stundom lidt barnlige tanker og forestillinger; thi du var endnu ung, men i mit hjerte var der en stedse voksende ømhed og omhu for dig, som aldrig kunne udtømmes. Du kunne let glemme timerne, og jeg gjorde mig det derfor til pligt at vogte på deres flugt for dig, og sørge for, at der blev ringet til rette tid med bedeklokken, den eneste klokke, der hang under et lille halvtag på kirken; thi i betragtning af vor hedenske tilstand lagde mr. Vernon vægt på, at der tre gange om ugen holdtes aftensang. Og da det var nødvendigt, at vort hus foregik de øvrige landsbyfolk med et godt eksempel, og det gjorde faders aftenpibe afbræk, og det ikke kunne forlanges, at moder skulle bytte sin eftermiddagskappe med sin kirkehat, faldt det stedse i min lod at gå med dig – husker du det – nogle få hundrede skridt eller så hen ad bakkeåsen til den lille kirke.

Jeg havde nær sagt, at det var den lykkeligste tid af mit liv; men alt ægte liv er vinding, og de sorger, der rammer os, er kun højtidelige, svære grundsten, der nedlægges i uransageligt mørke, på det at en grænseløs tilfredshed kan opføres på dem. Du husker nok, at da du skulle forrette den første jordpåkastelse, bad du mig stå ved siden af dig ved den åbne grav, fordi de sørgelige ord aldrig før var kommet over dine læber. Det var kun et spædt barn, der skulle begravnes, og da græstørvene var blevet lagt på graven, var den ikke større end et muldvarpeskud nede på engen, og dog stammede du, og dine hænder rystede, da du nedlagde dette første lille frøkorn i denne vor guds-ager. Efterårsaftenen faldt på, mens vi tøvede i tavshed ved den navnløse kiste, længe efter at moderen og hendes ledsager, der havde bragt den til dens ensomme grav, var gået hjem. Det var en basken af vinger tæt ved os, som bragte os til at se i vejret, og fra fyrretræerne ovenover os fløj fire krager under den mørke himmel hjem til deres heder nede på sletten. Du ved, hvorledes i gamle dage flyvende fugle kunne opfylde mig med dunkle, overtroiske forestillinger, og netop da de slog med deres sorte vinger, idet de fløj op, gennembævedes jeg af en pludselig gysen og skælven.

"Hvad fejler der Dem, Jane?" spurgte du.

"Ingenting, mr. Scott," svarede jeg.

"Kald mig Owen," sagde du og lagde din hånd på min arm og så mig lige ind i øjnene, for vi var af samme højde og stod jævnsides med hinanden; "jeg kan ikke lide at høre Dem kalde mig andet, end Owen. Har De glemt, hvorledes vi legede med hinanden? Husker De, hvorledes jeg faldt i dammen, mens vi var alene nede i dalen, og at De ikke spildte tiden med

frugtesløse skrig, men straks vadede ud og trak mig op af vandet? De påstod, at De ville bære mig hjem på Deres stærke arme, skønt fodstien gik opad og De hvert øjeblik måtte hvile Dem, mens jeg så op i Deres rødmossede ansigt med en meget fredelig følelse. Nu er De ikke rødmosset, Jane."

Hvor kunne jeg være det, når dine ord vakte sådan en tung smerte i mit hjerte? Det forekom mig pludselig, at jeg var så mange, mange år ældre, end du! I den sidste tid havde jeg stundom grebet mig i at udregne din og min alder efter måneder, og stedse med en smule sorg fundet ud, at du virkelig var så og så mange år yngre, end jeg. Og dog tager hjertet kun lidet hensyn til alderen, og på grund af det stille liv, jeg havde ført mellem bjergene i en regelmæssig rækkefølge af sommer og vinter, kunne jeg for den sags skyld ikke have været mere end en ung, étårig skabning, der kun havde set et forår og kun følt en juls frost, hvorimod du med dine mange kundskaber og de vægtige tanker, der allerede havde rynket din høje pande, og byrden af de studeringer, der havde trykket dine unge skuldre, syntes at have båret det hele åg af de år, der havde berørt mig med en så let hånd.

"Det husker jeg meget godt, Owen," sagde jeg; "jeg var stolt af at skulle passe på Dem. Men nu må De gå ind; tågen begynder at komme, og De er ikke overdreven stærk."

Jeg talte i min gamle, myndige tone og du forlod mig, mens jeg blev stående ved den lille grav. Kirkegården strakte sig lige til kanten af den stejle bakke, hvorfra der var vid udsigt over den store slette, der nu skjultes af en hvid, nedenfor mig bølgende tågesø, på hvilken den jagende måne, der langsomt stod op over bakkerne i øst, skinnede ned med kolde, blege

stråler; thi høsten var forbi, og den lette oktobertåge sænkede sig i dalene og hang i lette skyer omkring det visnende krat i bjergkløfterne. Mod i hu vendte jeg mig om mod den lille grav, den første på den nye kirkegård, og som ventede på at blive for stedse belagt med græstørv, når graverens får var kommet i hus; de spæde hænder og fødder, som lå foldede der i evig ro, havde aldrig været plettede af egenkærlighed, og barnets med evig tavshed forseglede læber aldrig udtalt et bittert ord. Således, sagde jeg, idet jeg så sørgmodigt ned i den lille snævre grav, således skal det også være med min kærlighed; jeg vil begrave den her, mens den endnu er ren og uegennyttig, som et i Guds ager udsået frøkorn, og af den skal der fremspire en rigelig høst af lyksalighed for Owen og af stor fred for mig selv.

Efterårstågen havde måske været usundere end sædvanlig; thi efter hin aften angrebes jeg af min første alvorlige sygdom, så at jeg ikke alene var lidende, men svævede mellem liv og død, jeg begyndte at tænke på de sommermåneder, vi havde tilbragt med hinanden, som på en for længe siden tilbagelagt og næsten til forglemmelse overgivet tid. Moder lo, når jeg glattede hendes grå hår med mine matte fingre og sagde, at jeg følte mig ældre, end hun.

"Nej," sagde hun, "vi må have dig yngre og smukkere, end nogensinde, Jane, og se, hvad vi kan gøre for dig, førend du kommer ned og træffer sammen med Owen. Stakkels Owen! Hvem skulle have troet, at han kunne blive mere forknyt og bedrøvet, end Janes egen moder? Stakkels Owen!"

Moder smilede betydningsfuldt og så vist på mig ovenover sine briller; dog, jeg sagde intet, men vendte kun mit ansigt fra

hendes forskende øjne hen mod det frosne vindue, hvor vinteren havde tegnet sine fine mønstre på ruderne.

"Jane," vedblev hun, omsluttende mine fingre med sine, "ved du ikke, at vi alle ønsker det, både din og Owens fader og jeg? Vi havde tænkt på det, førend hun kom hertil. Owen er fattig, men vi har nok til jer begge, og jeg elsker ham, som om han var min kødelige søn. Du behøver ikke at forlade dit gamle hjem. Elsker du ikke Owen, Jane?"

"Men jeg er ældre, end ham," hviskede jeg.

"En mærkværdig forskel," sagde hun med nok et smil; "jeg er også ældre, end fader, men hvem kan se det nu? Og hvad gør det til sagen, hvis Owen elsker dig?"

Jeg vil ikke bebrejde dig noget, men der var meget i din adfærd, som måtte nære den søde indbildning, der på ny gav mig kræfter og sundhed. Du kaldte moder "moder", sendte mig venlige hilsener med hende, som intet tabte af deres præg ved hendes glade gentagelse af dem, og du fandt ingen vej for lang for at hente blomster til mig fra haverne nede på sletten. Da jeg var blevet rask nok til at gå ned, modtog du mig med henrykte lykønskninger og påstod, at den blå stue med dens udsigt med syd og tætte panel var den varmeste i hele huset, og du holdt ikke fred, førend den store sofa med det sirtses betræk og de bløde puder blev flyttet ud fra dens krog og sat tæt op til kaminen, for at jeg kunne ligge der og holde øje med dig, når du havde travlt med dine bøger, og mange gange om dagen læste du en eller anden sætning højt for mig, eller bragte mig en bog, for at jeg selv skulle læse stedet igennem, og ventede tålmodigt, når mine langsommere øjne og mit langsomme hoved var længere om at fatte meningen, end dine. Endog når

du var nede i præstegården – for under min sygdom havde du begyndt at tilbringe dine aftener dér, når du ingen kirkelige forretninger havde – sad jeg i dit studerekammer, omgivet af dine bøger, i hvilke du havde lagt mærker ved de steder, som jeg skulle læse. Jeg var længe om at komme mig.

Mens jeg en aften lå på sofaen, indsvøbt i moders hvide sjal, og netop begyndte at falde i en drømmende slummer, hørte jeg dig komme hjem fra et af dine besøg i præstegården. Jeg kan ikke sige, hvorfor jeg ikke rejste mig, når det ikke var, fordi det kun forekom mig som en drøm; men du gik sagte over gulvet og blev stående et par minutter ved siden af mig og så – jeg mærkede det – ned på mit forandrede ansigt og mine lukkede øjenlåg. Havde jeg sovet, ville jeg ikke kunne have mærket det lette, frygtsomme, forvirrede tryk af dine læber på mine. Men jeg slog straks øjnene op og du trådte tilbage.

"Hvad er det, Owen?" spurgte jeg dig roligt; thi jeg mærkede ligesom af et instinkt, at dette kærtegn ikke gjaldt mig.

"Hvorfor kyssede du mig, Owen?"

"Jeg begriber ikke, at jeg ikke har gjort det før," sagde du; "du er så ganske som en søster imod mig. Jeg har ingen anden søster, Jane, og min moder døde fra mig i min tidlige ungdom."

Du stod lige overfor mig i det klare skin af ilden i kaminen, og dit ansigt forandrede sig og rødmede som en piges og havde et udtryk af ungdommelig, spillende glæde, der var højst forskelligt fra dets sædvanlige, rolige udseende. Mens jeg så på dig, vendte den gamle smerte tilbage, ligesom en glemmt byrde på mit hjerte.

"Jeg er så glad," sagde du, idet du atter kom hen til kaminen og knælede ved siden af mig.

"Er det noget, du kan sige mig, kære Owen?" spurgte jeg, idet jeg lagde min hånd på dit hår og endog da undrende mig over, at mine stakkels fingre var så hvide og magre. Døren bagved dig gik sagte op, men du hørte det ikke, og moder blev stående et øjeblik i døren og smilede til os; jeg følte levende, at hun måtte tage fejl.

Derpå talte du, først undseligt, men bestandig mere og mere tillidsfuldt, om Adelaide Vernon. Jeg kendte hende godt; det var et lille yndigt, tækkeligt barn med et koket skolepigevæsen, der endog røbede sig i kirken, uagtet hendes sortsmudsede tante med de sorte øjenbryn sad ved siden af hende i præstens stol. Mens du forklarede dig med en elskers veltalenhed, fremstillede det smukke unge ansigt med det røde og hvide farveskær og bløde, kælnе skønhed sig for mig. Og dine lovprisninger syntes at oversvømme mit smertefulde hjerte som en mægtig stormflod, der strømmede ødelæggende ind på mig.

Jeg behøver ikke at minde dig om den modstand, din kærlighed mødte. Mr. Vernon var ikke for, at hans uformuende broderdatter giftede sig med hans fattige kapellan i Ratlinghope; men hans uvilje var dog intet i sammenligning med den heftige forbitrelse, hvormed mrs. Vernon, der havde andre planer med Adelaide, satte sig imod det. Præsten kom hjem til os og sagde – husker du det? – grædende, hvor stolt og ordknap han end var, at han frygtede intet mindre, end en gentagelse af hint frygtelige anfald af vanvid, der i flere år havde holdt hans kone indespærret under hans eget tag. Der herskede en bitter, men mere skjult stemning hjemme hos os, som du kun ubestemt og dunkelt mærkede noget til. Jeg fik nu

at vide, hvor længe i forvejen vore fædre havde tænkt på, at der skulle blive et par af os, og din stakkels tåbelige forelskelse forekom alle andre end dig og mig kun at være ubesindig egenkærlighed. Endog mig syntes det undertiden, at halvdelen af Adelaides kærlighed til dig var udsprunget af ren genstridighed og barnlige romangriller og netop næredes af den modstand, den mødte. Hvorledes jeg banede vejen for jer; hvorledes jeg, uden at lade mig overliste af skuffelsens kulde, søgte at fremme jeres lykke således som I, ikke jeg, ville det, som om den også havde været min, ved du til dels, og til sidst sejrede vi da også.

Trods al min kvalte smerte, var det mig dog kært at se dig holde øje med opførelsen af din lille præstebolig, det firkantede, røde, grundmurede hus ved siden af kirken, hvor dørene og vinduerne afsattes med blå, tavlet murværk. Den lå ikke et stenkast fra vort hjem, og den blå stue så kun lidt til dig, og støvet samlede sig på de bøger, hvori du havde plejet at læse. Men du ville, at jeg skulle dele din glæde. Hvad enten sparrerne blev rejst, gesimserne muret ind i dine vægge, eller dine vinduer blev indfattet med de blå mursten, skulle jeg se til med dig og høre på din frygt for, at dit hjem ikke skulle blive Adelaide værdigt. Alle mine sørgmodige tanker – thi den ene dag efter den anden trådte du mit hjerte under fode – arbejdede jeg løs med huslige sysler hjemme og med omhyggelige påfund for at gøre den lille rede muk og pyntelig i Adelaide Vernons øjne.

Du skulle have bryllup om tirsdagen, og om mandagen gik jeg ned til præstegården med dig. Den hele bygning var dig nu nøje bekendt, med undtagelse af den lange, lave sydlige fløj

med dens hvide, vedbendklædte mure og dens vinduer, som på den anden side vendte ud til en stor, men ikke synderlig dyb sø, der næredes af hundrede bække fra bjergene. Her havde mrs. Vernon sine værelser, som var blevet indrettet til hende under hendes langvarige og, som det havde syntes, håbløse sygdom, idet hendes mand havde lovet hende, at hun aldrig skulle blive fjernet fra hans tag. Hun havde dem selv i sin varetægt og tillod sjældent, at nogen anden satte sin fod i dem, hvorfor mr. Vernon efter vor ankomst tog mig til side og bønfalet mig om muligt at bane mig vej til hans kone, som havde holdt sig indelukket der siden den foregående aften og nægtet at lade endog ham komme ind. Jeg gik igennem den lange, smalle gang, som adskilte dem fra den øvrige del af huset og bankede sagte på døren, og efter et minuts forløb hørte jeg mrs. Vernons stemme spørge: "Hvem er det?"

"Kun Jane Meadows," svarede jeg.

Hun kunne godt lide mig, og efter et ophold gik døren op, og mrs. Vernon stod foran mig; hendes høje, kraftige skikkelse var indhyllet i en morgenkjole, som lod de senefulde arme blottede til albuerne, og de tykke lokker af hendes korte, lidt gråsprængte hår hang uredte ned om hendes sortsmudsede ansigt. Værelset bagved hende var i uorden fra den ene ende til den anden; ilden, hun havde siddet ved, var kvalt af aske, og gennem det med støv dækkede vindue var det umuligt at se mindste glimt af bjerglandskabet. Hun gik tilbage til sin stol ved tiden og betragtede mig med en gnaven skulden under sine røde øjenlåg. Hendes skælvende, om også nok så muskelkraftige, lemmer og hendes spændte ansigt sagde mig

ikke tydeligere, end den kvalme, sygelige luft i værelset, at hun havde taget opium,

"Jane," sagde hun med et udbrud af ufrivillig hulken, som hun ikke bestræbte sig for at skjule, "kom herhen og sæt dig ved siden af mig. Jeg føler mig så ulykkelig, Jane. Din moder var her i lørdags og fortalte mig, at du elsker Owen Scott, og at de alle ønsker, at du måtte blive gift med ham. Adelaide, den stakkels lille malede dukke, passer ikke til kone for ham og vil gøre ham ulykkelig; og du selv vil også blive ulykkelig ligesom alle vi andre."

Mit mod faldt ved tanken om, at du kunne blive ulykkelig. "Jeg er ikke ulykkelig," svarede jeg, idet jeg omslyngede hende med mine arme og så op i hendes harmfulde øjne. "De ved ikke, hvor kraftig og rolig man bliver, når man søger at befordre deres lykke, som man elsker. Vi kan ikke bestemme, hvem der skal elske hinanden, og det var ikke Guds vilje, at Owen skulle vælge mig. Lad os gøre dem så lykkelige, som vi kan."

Hun tillod, at jeg førte hende hen til hendes stol og talte med hende om dig og Adelaide på en måde, der beroligede hende, så at hun til sidst samtykkede i at klæde sig på ved min hjælp og gå tilbage til det i den anden del af huset forsamlede selskab.

Men der var noget i Adelaides hele adfærd, som bidrog til at opirre mrs. Vernon. Hun gjorde nogle tåbelige løjer med os alle, men i særdeleshed med sin tungsindige tante, om hvem hun flagrede med en drilleborn lunefuldhed og urolig ømhed, der ytrede sig på utallige barnagtige måder, men tillige med en sådan ynde og takkelighed, at ingen af os, med undtagelse af mrs. Vernon, kunne få sig til at skænde på hende. Jeg var glad, da tiden kom, at vi skulle gå, skønt du kun ganske langsomt gik

ned ad grønningen og hvert øjeblik så tilbage efter Adelaide, der stod i verandaen, hvor hendes hvide kjole blinkede mellem skyggerne, mens hun kyssede på sin lille hånd ad dig med en latter, hvis svage, musikalske klang netop kunne nå vore øren.

Du sov den nat, som vi så ofte sover, uden at vide af, at de, der er os lige så dyrebare, som vore egne sjæle, er udsat for store farer. Det var mig, som vågede hele natten og tidligt om morgenen vækkede dig med det budskab, at solen stod op over bjergene på en skyfri himmel, og at din bryllupsdag var kommet.

Skønt vi kom i god tid til præstegården, havde landsbyfolkene dog allerede opsat en æresport af blomster ved indgangen. Mrs. Vernon, der var klædt med usædvanlig pyntelighed og omhu, ventede på os i verandaen og modtog os med en alvorlig, men venlig hilsen. Overalt i huset var der et stærkt røre af ilsomme fødder og døre, som stødtes op og i; men skønt du ventede utålmodigt, kom dog ingen ind til os i det lille værelse, hvor vi tre sad, førend døren langsomt gik op – med henrykt hastværk vendte du dig om – og mr. Vernon trådte ind og sagde, at Adelaide intetsteds var at finde.

"Bliv ikke urolig," sagde mr. Vernon til sin kone. "Men Adelaide er blevet savnet siden daggry; hun var borte, da hendes veninder gik ind for at kalde på hende. Du husker, at hun plejede at gå i søvne, når hun havde været stærkt ophidset, og i morges stod døren til forstuen åben, og hendes hat fandtes på vejen til Ratlinghope. Sindsbevægelsen fra i går har formodentlig været skyld i det."

"Hun ville op til mig!" sagde du med et glad smil og en blussen, som tabte sig, da du begyndte at tænke nærmere over

Adelaides forsvinden.

Bjergene strakte sig mange mile bort med skrånende klipper hist og her, som hang udover dybe, stille, af skygger formørkede og med rørkrat omgivne fjeldsøer. Og der var snævre kløfter, som borede sig dybt ned i bjergklipperne og var overgroet af brombærris, og hvor hyrderne stundom hørte lammene bræge ynkeligt, uden at de kunne se dem eller komme dem til hjælp, indtil den sørgelige stønnen døde bort fra det ligegyldige ekko. "Børn er ofte blevet borte der!" udbrød mrs. Vernon og vred fortvivlet sine hænder; og var Adelaide gået bort i mørket, lå hun måske nu død på bunden af en af de mørke fjeldsøer, eller var levende indespærret i en eller anden klipperevne.

Jeg veg ikke fra din side den dag, og alt som den ene time gik efter den anden, så jeg en grå, rædsom forandring snige sig hen over dit unge ansigt, som om dit hjerte døde inden i dig. Mrs. Vernon holdt sig tæt ved os, skønt vi snart kom forud for alle andre søgende, og hendes vidunderlige styrke var ikke svækket, endog da din fortvivlelsens kraft var udtømt. Jeg kendte bjergene lige så godt, som hyrderne kendte dem, og førte dig fra den ene dunkle, spejlglatte fjeldsø til den anden, uden at vi sagde et ord, med undtagelse af, at vi ved enhver afgrund, til hvis bund vor anstrengte stirren ikke kunne trænge ned, råbte højt ned i den, indtil dens sorte, fugtige vugge mumlende gav Adelaides navn tilbage. Ikke kunne vi trættes, så længe det vedblev at være lyst, og det syntes, som om solen ikke *kunne* gå ned, førend vi havde fundet hende. Nu og da standsede vi oppe på åsen af en fremspringende pynt og holdt hænderne til ørerne for så meget desto bedre at kunne opfange signalklokkernes fjerneste hvisken, den svageste tone, som fra kirketårnet langt

nede på sletten kunne nå op på bjergene, hvis det bares op til os af vinden.

Søgningen fortsattes i mange dage, uden at der fandtes andet spor af Adelaide, end en kniplingskappe, som fandtes, tilsmudsket og gennemvåd af dug, ved en af de fjeldsøer, hvor vi alle tre havde været, men uden dengang at have bemærket den. Mrs. Vernon havde opretholdt vort håb og mod, længe efter at enhver grund til nogen af delene var forsvundet, men hengav sig nu til en bekymring, der truede med et nyt anfald af hendes tidligere sygdom. Hun samlede alle Adelaides små ejendele og tilbragte hver dag mange timer iblandt dem inde i sine værelser, men var stedse rede til at forlade dem, når du i din dybe sorg besøgte den forsvundne piges fordums hjem, og da bestræbte hun sig for at trøste dig med en tålmodig, hos en så streng og hovmodig kvinde påfaldende ømhed. Men du ville ikke lade dig trøste og strejfedes med tilsidesættelse af dine embedspligter uophørligt om mellem bjergene, slæbte dig næsten livløs tilbage til vort hus – dit eget ville du ikke betræde – og spurgte mig den ene aften efter den anden, når solnedgangen og mørket udbredte sig over landskabet, om der gaves noget sted, som endnu ikke var blevet undersøgt, som om det havde været muligt at gøre det skete usket og endnu finde hende levende mellem bjergene!

Midt under alt dette ramtes vi af en helt anden sorg. Før nytår blev moder angrebet af den sygdom, hun døde af, og jeg tror, at denne sygdom var det første, der vakte dig af din fortvivlelses ensomhed. Skønt du endnu ikke kunne tåle at se din gamle menigheds velbekendte ansigter, syntes den ængstelse, du begyndte at føle for hende, at være ligesom en lille

rift i den sky af håbløshed, som omgav dig. Nogle få dage før hun døde, og efter at du havde læst noget for hende, mens hun lå der så mat og stundom slumrede hen, kom hun pludselig til sig selv og betragtede dig ivrigt.

"Vil du altid være god mod Jane, Owen?"

"Ja altid. Hun har været den trofasteste søster for mig."

"Ak," sukkede moder, "du ved kun lidt af, hvor højt hun har elsket dig. Ikke en kvinde blandt tusinde kunne have opført sig som Jane. Det er umuligt, dreng, at du oftere vil kunne blive elsket således her på jorden."

Du havde ikke før tænkt på dette, og dit ansigt blev endnu blegere end moders. Jeg sad bag omhængen, hvor du kunne se mig, men hun ikke, og du stirrede vist på mig, mens du blev stenende ved hendes side. Jeg smilede med tårer i øjnene, men uden mindste tåbelig blussen i mine kinder, thi kunne det være dig til nogen som helst trøst, så hverken frygtede eller undså jeg mig for, at du fik det at vide.

"Lige siden du kom, Owen," hviskede moder, "har hun fjernet hver sten på din vej og kun sørget over, at hun ikke kunne bære enhver sorg for dig. Gifter du dig nogensinde, Owen, vil hun kun leve for dig og din kone og dine børn. Vil du altid drage omsorg for hende?"

"Jeg vil aldrig gifte mig med nogen anden," sagde du og lagde dine læber på moders rynkede hånd.

Jeg vidste, at det var en trøst for dig. Måske var du på grund af det hemmelighedsfulde og pludselige ved dit tab blevet til mode, som om alt var gået til grunde, og der ikke var andet end en gold, gold ørken tilbage i livet; men fra denne time begyndte et om end kun meget svagt, mat og glansløst lys – en St. Hans-

orm i hin umådelige ørken – at skinne på din vej, og du begyndte at vende tilbage til dine gamle kaldssysler, om det end var, som om du støttede dig på mig og stolede på min vejledning. Der var ikke tale om kærlighed imellem os; det var nok, at vi forstod hinanden.

Således kunne vi have tilbagelagt det ene år efter det andet, indtil erindringen om Adelaide havde tabt sig, hvis ikke fader, som havde været yngre end moder, og endnu var en kraftig mand, eller ikke ret mange måneders forløb havde underrettet mig om, at han agtede at gifte sig igen. Denne tidende var kommet dig for øre andetsteds; for mens jeg samme aften sad alene med mine urolige tanker, kaldte du mig ind i den blå stue, fik mig til at sætte mig på min gamle plads i hjørnet af sofaen med det sirtses betræk og knælede ved siden af mig.

"Jane," sagde du meget blidt, "jeg ønsker at tilbyde dig mit fattige hjem."

"Nej, nej, Owen," udbrød jeg, idet jeg så ned på dit grå, smilløse ansigt med de sorte ringe under de indfaldne øjne, "du er endnu ung og kan træffe sammen med en anden kvinde – en dyrebar søster skal hun stedse være for mig – der er yngre og smukkere og bedre passende for dig, end jeg. Du skal ikke opofre dig for min skyld."

"Men, Jane," indvendte du, mens et venligt lys gryede i dine øjne, "jeg kan ikke undvære dig. Du ved, at jeg ikke ville kunne færdes alene i hint lille hus, der står tomt ved siden af kirken; og hvorledes skulle jeg kunne tage fra Ratlinghope og lade dig blive tilbage? Jeg har kun et hjem, hvor du er, og jeg elsker dig højere, end jeg havde troet nogensinde at kunne have elsket nogen kvinde igen."

Du husker måske, hvad mere du sagde; i mit hjerte er hvert ord endnu den dag i dag opbevaret.

Jeg overvejede det i den stille nat. Du var fattig, og når jeg fik min mødrearv, kunne jeg omgive dig med bekvemmeligheder; hemmeligt var der opstået den overbevisning hos mig, at du ikke ville blive, hvad verden kalder et lykkeligt menneske. Den tid var nu kommet, da vi enten måtte skilles eller forenes for stedse, og skiltes du fra mig, ville jeg aldrig mere kunne stå mellem dig og nogen sorg; og derfor blev jeg din hustru hen ved et år efter dit store tab.

De første uger af vort ægteskab bragte mere solskin, end jeg havde vovet at gøre mig håb om. Du syntes at ryste en tung byrde af dig nu, da det var afgjort, at vi skulle tilbringe livet med hinanden, og i mit hjerte gemte der sig ikke mindste frygt for, at du var andet, end lykkelig.

Vi kom tilbage til England nogle dage førend det havde været vor agt, eftersom et brev ad mange omveje kom mig til hænde med det budskab, at mrs. Vernon var syg og bønfuldt os om at fremskynde vor hjemkomst. På hjemrejsen tog vi ind i præstegården, hvor jeg snart lod dig blive ene med mr. Vernon, mens jeg blev vist hen til indgangen til den lange gang, som førte til mrs. Vernons værelser. Hendes frue, sagde tjenestepigen hviskende, led mere på sjælen, end på legemet, og hun vovede ikke at overtræde hendes strenge forbud mod at gå videre. Jeg derimod gik, da jeg kendte hendes luner, og atter fik jeg adgang til hende, da hun hørte mig kalde mig med dit navn og sige, at det var Jane Scott, som bad om at turde komme ind. Der var intet nyt glimt af vanvid i hendes sorte øjne, men hun greb krampagtigt mine hænder og holdt fast på dem, mens hun

udspurgte mig om vor rejse og hvorledes du havde det. Var du lykkelig? Havde du ganske ophørt at sørge over Adelaide? Tilhørte hele din kærlighed mig? Var der en fuldkommen ublandet tilfredshed i vor hengivenhed for hinanden?

"Jane," sagde hun med sine læber tæt ved mit øre, skønt hun talte i en lydelig, skingrende tone, "jeg havde svoret, at Adelaide aldrig skulle blive gift med Owen Scott, dels for din skyld, da din moder sagde, at det ville blive din død, dels fordi det ville være bedre for hende at blive gift med mit rige søskendebarn. Jeg måtte have min vilje, Jane, i hvad jeg havde sat mig for, hvis jeg ikke skulle dø, og hvad var vel Adelaide, at jeg for hendes skyld skulle miste mit liv, eller hvad der var værre, ti gange værre, min forstand? Jeg gjorde det i den bedste hensigt, Jane, og tænkte ikke på, hvad enden skulle blive. Det forekom mig kun, at hvis jeg kunne skjule hende fra den ene dag til den anden, ville der ske noget, men det var en lang, lang tid, en skrækkelig tid, indtil Owen kom og sagde os, at han skulle giftes med dig. Forstår du mig, Jane?"

"Nej, nej!" udbrød jeg.

"Det syntes at være sådan en let sag og bedst for os alle, og jeg bar hende herind om natten som et lille barn. Jeg har aldrig været hård imod hende, Jane, aldrig, men tiden syntes så lang, så lang, og i førstningen var hun lumsk og fra sig selv. I begyndelsen brød jeg mig kun lidt om det, men senere hen blev jeg bange. Nu vil hun ikke komme frem, hvor meget jeg end søger at opmuntre hende. Gå ind, Jane, og få hende til at komme ud!"

Mrs. Vernon trak mig gennem det indre værelse hen til døren til et lille, helt udpolstret kammer uden anden udgang, end til

forværelset. Det var blevet indrettet til hendes egen brug under hendes værste anfald, og anlagt så omhyggeligt, at der ikke kunne høres en lyd af hendes vilde rasen eller ses et glimt af hendes ansigt gennem vinduet, der vendte ud til søen. Og der lå din Adelaide og sov, mager og udtæret, med en tåge over sine gyldne lokker, og hendes skønheds hele rosenkær var falmet.

"Hun har taget opium," sagde mrs. Vernon. "I førstningen gav jeg hende det, når jeg var nødt til at være længe væk fra hende, og nu føler hun selv trang til det. Jeg har aldrig været hård mod hende, Jane; hun har fået alt, hvad hun ønskede."

Du ved, at jeg kom ned i bogværelset, hvor du og mr. Vernon sad, og fortalte dig og ham alt, og du ved, at du, mens mr. Vernon lagde sit grå hoved på dine hænder, udstrakte dine arme imod mig og med en heftig og bitter gråd, som om jeg kunne skaffe dig lindring, udbrød: "Hjælp mig, Jane!"

Ak Gud, mit hjerte flagrede dig et øjeblik i møde i min længsel efter at omslynges af dine udstrakte arme og udtale hele min kærlighed til dig, der bestandig havde været målløs, for at du ikke skulle trættes af den; men jeg hærdede mig mod denne attrå. I det store spejl ude på trappegangen genkendte jeg næppe den blege, fortvivlende kvinde, der, rank og alvorlig, skred forbi det, og de to mænd, der med bøjede hoveder og tøvende fjed fulgte bagefter hende. Ingen af jer sagde et ord, men I gik igennem det ydre værelse med dets støvede vindue og smudsige uorden, hvor mrs. Vernon sad og krøb sammen i den længst fraliggende krog, og trådte ind i kammeret, hvor Adelaide lå og sov, men trak vejret stødvist, som om hun var i begreb med at vågne. Jeg slæbte mig (for jeg var nær ved at dåne) hen til vinduet, som jeg skød op, og så ud på de af

lyngblomster purpurfarvede bjerge, hvor vi havde troet, at hendes ubekendte grav var. Hist oppe lå vort hjem, det hjem, vi havde bygget til Adelaide, og som vi endnu ikke havde betrådt, og idet jeg vendte mine værkende øjne bort fra det, så jeg atter på dig, der stod ved siden af hende med en øm og rædselsslagen medynk i dit nedadvendte åsyn.

Om det var den friske luft fra bjergene, eller en gådefuld indflydelse af din nærværelse, der påvirkede hendes slumrende sanser, kan jeg ikke sige; men mens jeg, ude af stand til at vende mine øjne bort fra jer begge, stod fordybet i betragtning, dirrede hendes læber, og hendes lange øjenhår skælvede, halvt åbnende, halvt lukkende sig igen, som om de ikke kunne tåle lyset, indtil du sagte og frygtsomt rørte ved hendes hænder og hviskede: "Adelaide!" Da vågnede hun helt, og med et skarpt, skingrende skrig, som om du omsider var kommet for at befri hende, og idet hun kastede sig i dine arme, klyngede hun sig til dig med sine små hænder, så fast sluttede om din hals, som om hun aldrig mere ville slippe dig, mens du lagde din kind på hendes fugtige, uredte lokker, og jeg hørte dig hviske: "Min elskede!" Og dog lå hisset vort hjem, dit og mit hjem, Owen; og den ring, der sad på min finger – den eneste, jeg bar, så stor pris satte jeg på den – var vor vielsesring.

Du vendte dig om mod mig, Owen, med det fulde, forskende blik, øje mod øje og sjæl mod sjæl, som vi kunne tåle af hinanden. Adelaide var vendt tilbage fra de døde for at berede os en større sorg, end hendes død havde beredt os. Vi så det tydeligt, du og jeg, mens hun endnu klyngede sig til dig med hulken og barnlige kærtegn, og jeg stod afsides ved vinduet. Jeg vidste, hvor meget du havde at sige hende, som intet andet øre

turde høre; jeg vidste, hvad der ville være det bedste og klogeste at gøre, og tog mr. Vernons arm, førte ham ud af kammeret og lod dig og Adelaide blive alene med hinanden.

Jeg ved nu, at det ikke varede længe, førend du kom ud til mig – kun ti minutter – et sådant spand af tid, som man redebon skænker den usleste tigger på landevejen, der har en ynkelig historie at fortælle; men mens hele fortiden og hele den skrækkelige fremtid stod lyslevende for mig, syntes øjeblikkene at være uendelige i deres udødelige bitterhed, indtil du trådte ind i det værelse, hvor jeg havde lukket mig inde, og ilede hen til mig ved kaminen, skjulte dit ansigt på min skulder under heftig gråd og hulken.

"Jeg tager herfra," sagde du omsider, "og vil være ene nogle dage, Jane, indtil hun er kommet bort. Du vil pleje hende for mig; hun ved nu alt."

"Jeg vil gøre, hvad det skal være, for dig," svarede jeg, endnu stedse karrig med mine ord, som det var min vane at være, for at min kærlighed ikke skulle trætte dig.

Som det bedste, du kunne gøre, lod du mig blive tilbage og tage vare på dette sorgens hus; Adelaide var nedbrudt på sjæl og legeme; mrs. Vernon havde atter fået et af sine anfald af vanvid, og historien udbredte sig over hele egnen. Hver dag fandt jeg min trøst og styrke i det brev, jeg havde fået fra dig, og hvori du højmodigt og uforbeholdent havde skildret dit hjertes tilstand for mig. Derved blev det tunge hverv lettere, og den forvirrede tråd begyndte at redes ud. Mr. Vernon skaffede en sygeplejerske til sin kone, og jeg fulgte Adelaide til nogle langt borte boende venner, hvor vi håbede, at hun snart ville genvinde sit helbred, og heller ikke forlod jeg hende, førend jeg så hende på ny antage

sit spøgefulde, barnlige væsen og sin kokette takkelighed. Til sidst kunne jeg drage hjem, til det hjem, du og jeg havde bygget på klippen, mens vi havde set dets bjælker blive lagt og dets tag blive rejst. Men jeg var alene der. Havde Adelaide været din unge og smukke hustru, ville du have gået hånd i hånd over tærsklen med hende og have udtalt sådanne velkomstord, at de aldrig ville være uddøde af hendes erindring, hvis den havde været som min.

Den skinsyge mistro var dig og mig uværdig, min ven. Jeg skred igennem de små værelser, samlede de smykker, du ivrigt og ødselt havde købt til Adelaide, og lagde dem stedse fra mig igen med en endmere stikkende smerte. Ønskede du, at jeg måtte dø, Owen? Brændte dit hjerte af længsel efter at få hende tilbage? Jeg opholdt mig i dit lille studerekammer, hvor dine bøger lå i bunker udenfor de tomme hylder. De dage var svundet for stedse, da vi havde læst dem med hinanden på bakkeskrænten i vor første utvungne samværen under dit ophold hos os. Jeg satte mig imellem dem, skjulte mit ansigt med mine hænder uden at se eller høre noget.

Uden at høre eller se noget, min ven, førend din hånd hvilede på mit hoved og din stemme ramte mit henrykte øre med glade, hjertelige, frejdige toner,

"Jane," sagde du, "min elskede, min hustru! Omsider er vi da kommet hjem. Jeg havde troet at være den første, som kom hertil, men det er stedse dig, som byder mig velkommen. Sorgen er forbi. Jeg elsker dig højere, elsker dig inderligere, end jeg nogensinde elskede Adelaide."

Du løftede mit hoved i vejret og fik mig til at se dig i ansigtet; det var på en gang fredsommeligt og stolt som et menneskes,

der har bestået en svær kamp og er gået sejrrig ud af den. Du lagde dine læber på mine i et langt kys, som sagde mig uendelig bedre, end ord ville have kunnet det, at nu behøvede aldrig nogen skygge af tvivl eller mistro til din kærlighed at falde på min sjæl. Som jeg var, optog du mig i dit hjertes inderste og omgjordede mig mod ethvert minde, enhver tanke, som kunne forråde mig. Den dybe grundvold var blevet lagt, og ethvert uvejr, som måtte ville rase mod vor tilfredshed og tillid, ville rase forgæves imod den. For længst har vi lært at tale med rolighed om fortiden, og Adelaide har besøgt os med sin mand.

7. Mrs. Lirriper fortæller, hvorledes Jemmy sluttede

Nu vel, lille ven, således bragte dine aftenoplæsninger af majorens skriverier os til sidst til den aften, da vi havde pakket ned og skulle rejse dagen efter, og jeg forsikrer Dem, at skønt det nu var meget fornøjeligt at tænke på at komme tilbage til det kære gamle hus i Norfolk Street, havde jeg dog fået så høje tanker om franskmændene og lagt mærke til, at de var langt mere hjemlige og huslige i deres familier, end jeg havde troet, og langt ligefremmere og elskværdigere i deres levemåde, end jeg, efter hvad jeg havde hørt om dem, havde kunnet vente, og det forekom mig, mellem os sagt, at de i én henseende med fordel kunne efterlignes af et andet folkefærd, som jeg ikke vil nævne, og det er det mod, hvormed de skaffer sig deres små glæder med små midler og små ting, uden at lade højtidelige store parykker gøre dem forlegne eller kede dem med lange taler, om hvilke store parykker jeg bestandig har været af den formening, at det var bedst, om de blev vel forvarede, hver for sig i kobberkedler med låg på og ikke sluppet ud igen.

"Nå, unge mand," sagde jeg til Jemmy, da vi den sidste aften havde sat vore stole ud på altanen, "vær nu så god at huske på, hvem det var, der skulle slutte."

"Meget rigtigt, bedste," sagde Jemmy, "det er mig, der er denne bemærkelsesværdige person."

Men han så så alvorlig ud, da han havde givet mig dette spøgefulde svar, at majoren trak sine øjenbryn i vejret ad mig, og jeg mine i vejret ad majoren.

"Bedste og gudfader," sagde Jemmy, "I kunne næppe forestille jer, hvor meget jeg har tænkt på mr. Edsons død."

Det overraskede mig lidt. "Ja, det var et sørgeligt optrin, kære barn," sagde jeg, "og sørgelige erindringer er altid mere levende, end glædelige. Men dette," sagde jeg efter et lille ophold for at muntre mig selv og majoren og Jemmy, "er ikke at slutte. Fortæl os din historie, min dreng."

"Det skal jeg," sagde Jemmy.

"Hvornår foregår den?" sagde jeg. "Engang, da grisene drak vin?"

"Nej, bedste," sagde Jemmy, der endnu stedse var alvorlig, "engang, da *franskmændene* drak vin."

Atter skottede jeg til majoren, og majoren til mig.

"Kort sagt, bedste og gudfader," sagde Jemmy, idet han så i vejret, "den foregår i vor tid, og jeg vil fortælle jer mr. Edsons historie."

Hvor jeg blev forundret, og hvor majoren skiftede farve!

"Det vil sige, forstår I nok," sagde vor klarøjede dreng, "jeg vil fortælle jer min oversættelse af den. Jeg vil ikke spørge, om den er rigtig eller ikke, for det første, fordi du sagde, at du kun kendte meget lidt til den, bedste, og dernæst, fordi den smule, du vidste, var en hemmelighed."

Jeg foldede mine hænder i mit skød og vendte ikke øjnene fra Jemmy, så længe han fortalte.

"Den ulykkelige gentleman," begyndte Jemmy, "der er genstand for denne fortælling, var en søn af en eller anden og

blev født et eller andet sted og valgte sig et eller andet fag. Det er ikke disse dele af hans løbebane, vi har at gøre med, men med hans ungdomsforbindelse med en ung og smuk dame."

Jeg troede at jeg skulle være dånet, og turde ikke se på majoren; men jeg vidste godt, hvorledes han havde det, også uden at jeg så på ham.

"Faderen til vor ulykkelige helt," sagde Jemmy, idet han, som det forekom mig, efterlignede sproget i en af sine historiebøger, "var en verdensmand, der havde ærgerrige planer med sin eneste søn og hårdnakket modsatte sig den påtænkte forbindelse med en dydig, men fattig og forældreløs pige, ja han gik så vidt, at han rent ud sagde vor helt, at hvis han ikke slog sig sin kærlighed af tankerne, ville han gøre ham arveløs, og tillige foreslog han ham et passende parti med en i nærheden boende, formuende gentlemans datter, der hverken var styg eller uelskværdig, og på hvem der, hvad penge angik, ikke kunne være det mindste at sige. Men den første og eneste kærlighed tro, der havde lyst i hans bryst, tilsidesatte den unge mr. Edson ethvert hensyn til egen fordel og bortførte hende, efter i et brev at have bedt sin fader at tilgive dem."

Det var allerede begyndt at blive bedre med mig, lille ven, men da vi kom til bortførelsen, blev det dårligere igen.

"De forlovede," sagde Jemmy, "flygtede til London og blev viet ved alteret i St. Clement Danes, og på dette tidspunkt af deres simple og rørende historie ser vi dem i huset hos en såre agtværdig og afholdt dame ved navn Bedste, der boede ikke hundrede mil fra Norfolk Street."

Jeg følte, at vi nu næsten var i sikkerhed, og at den kære dreng ingen mistanke havde om den bitre sandhed, og jeg så

for første gang på majoren og trak vejret dybt. Majoren nikkede ad mig.

"Da vor helts fader," vedblev Jemmy, "viste sig uforsonlig og ubarmhjertigt iværksatte sin trussel, måtte det unge par dele meget ondt i London og ville have døjet endnu langt mere, hvis deres gode engel ikke havde ført dem til mrs. Bedste, der, trods al den umage, de gjorde sig for at skjule den, gættede sig til deres fattigdom og ved tusinde hensynsfulde kunstgreb jævnedes deres knudrede vej og lindrede bitterheden af deres første nød."

Her greb Jemmy en af mine hænder, og begyndte at betegne vendingerne i sin fortælling, ved fra tid til anden at slå sig med den på sin anden hånd.

Efter en tids forløb forlod de mrs. Bedstes hus og fristede lykken under alle slags omskiftelser, men i medgang og modgang sagde mr. Edson bestandig til sin unge, smukke livsledsagerinde: "Urokkelig kærlighed og troskab vil hjælpe os til at overvinde alt!"

Min hånd rystede i den kære drengs, hvis ord var så forskellige fra virkeligheden.

"Urokkelig kærlighed og troskab," sagde Jemmy igen, som om han følte en stolt og ædel glæde derved, "vil hjælpe os til at overvinde alt! Disse var hans ord. Og således kæmpede de sig frem, fattige, men modige og lykkelige, indtil mrs. Edson fødte et barn."

"En datter," sagde jeg.

"Nej," sagde Jemmy, "en søn. Og faderen var så stolt af dette barn, at han næsten aldrig lod det komme fra sine øjne. Men en

mørk sky udbredte sig over skuepladsen. Mrs. Edson blev syg, tæredes hen og døde."

"Ak, blev syg, tæredes hen og døde," sagde jeg.

"Og nu var mr. Edsons elskede dreng hans eneste trøst og håb her på jorden og hans eneste drivfjeder til virksomhed. Da drengen blev ældre, kom han til at ligne sin moder så meget, at han blev hendes levende billede, men han kunne ikke begribe, hvorfor hans fader græd, når han kyssede ham. Desværre lignede han sin moder lige så meget af helbred, som af ansigt, og døde, førend han var kommet over barneårene. Da kastede mr. Edson i sin fortabthed og fortvivelse sine gode evner hen for vindene og blev sløv og ligegyldig. Lidt efter lidt sank han dybere og dybere, indtil han til sidst levede næsten udelukkende (tror jeg) af spil. Og så blev han overfaldet af sygdom i byen Sent i Frankrig og kastedes på dødslejet. Men mens han nu lå således og så tilbage på den grønne fortid hinsides den tid, da han havde dækket den med aske, huskede han med taknemmelighed på den gode mrs. Bedste, som han så længe ikke havde set, men som havde været så god mod ham og hans unge kone i den første tid af deres ægteskab, og testamenterede hende den smule, han ejede, som en sidste arv. Og da hun besøgte ham, vidste hun i førstningen ikke mere af, hvem han var, end hun ved at se ruinerne af et græsk eller romersk tempel ville have vidst, hvorledes det havde været, førend det styrtede sammen, men til sidst huskede hun ham. Og nu fortalte hun hende grædende om den misbrugte del af sit liv og besvor hende at tænke så mildt, som hun kunne, derom, fordi det dog i grunden var hans urokkelige kærligheds og troskabs stakkels faldne engel. Og da hun havde sit barnebarn

hos sig, og han bildte sig ind, at hans egen søn, hvis han havde levet, måske kunne have haft en vis lighed med ham, bad han hende lade ham røre ved hans ansigt med sin kind og sige nogle ord til afsked."

Jemmys stemme blev ganske svag, da han kom hertil, og mine og majorens øjne fyldtes af tårer.

"Du lille heksemester," sagde jeg, "hvorledes er du kommet under vejr med alt det? Gå ind og skriv hvert eneste ord af det ned, for det er et vidunder."

Hvilket Jemmy gjorde, og jeg har nu gentaget det for Dem, lille ven, efter hans opskrift.

Så tog majoren min hånd og kyssede den og sagde: "Bedste madame, alt er gået heldigt for os."

"Ak, major," sagde jeg, idet jeg tørrede mine øjne, "vi havde ikke haft nødig at være bange. Vi burde have vidst det. Trofasthed falder ikke den strålende ungdom naturlig; men tillid, medynk, kærlighed og standhaftighed – de gør det, Gud være lovet!"

Om "Mrs. Lirripers arv"

Forfattere:

Charles Dickens (1812-1870): *Mrs. Lirriper fortæller, hvorledes det gik hende, og hvorledes hun kom til at rejse udenlands og Mrs. Lirriper fortæller, hvorledes Jemmy sluttede.*

Charles Allston Collins (1828-1873): *En forhenværende logerende fortæller en forunderlig historie om en doktor.*

Rosa Mulholland (1841-1921): *Nok en forhenværende logerende fortæller, hvad han oplevede som fattig slægtning.*

Henry T. Spicer (aka William Henry Spicer) (1811?–1891): *Nok en forhenværende logerende fortæller, hvilket lod han trak i Glumper House.*

Amelia B. Edwards (1831-1892): *Nok en forhenværende logerende fortæller sin egen spøgelseshistorie.*

Hesba Stretton (pseud. for Sarah Smith) (1832-1911): *Nok en forhenværende logerende fortæller sin mand visse begivenheder.*

Org.udgave: *Mrs. Lirriper's Legacy. I All the Year Round – The Extra Christmas Number*, Chapman & Hall, London 1. december 1864.

Org.udgave: *Mrs. Lirriper's Legacy. All the Year Round* London 1864 .

Denne udgave baseret på: Føljeton i dagbladet Fædrelandet, København 7.–28. januar 1865.

Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Illustration af Edward Gurden Dalziel (1849-1889), fra *The Illustrated Library Edition of Dickens's Works: Christmas Stories*. Chapman & Hall, London u.å. [ca.1873]. Illustrationen har tidligere været tillagt Edward Dalziel (1817-ca. 1905). Den er signeret EGD, og er således af hans søn E. G. Dalziel (1849-1888). Sidstnævntes død anføres flere steder til 1889, men er registreret i *England and Wales Death Registration Index* i 2. kvartal af 1888.

ISBN 978-87-7628-010-9

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-250-0 (Ølstrykke 2012).

© 2024 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

